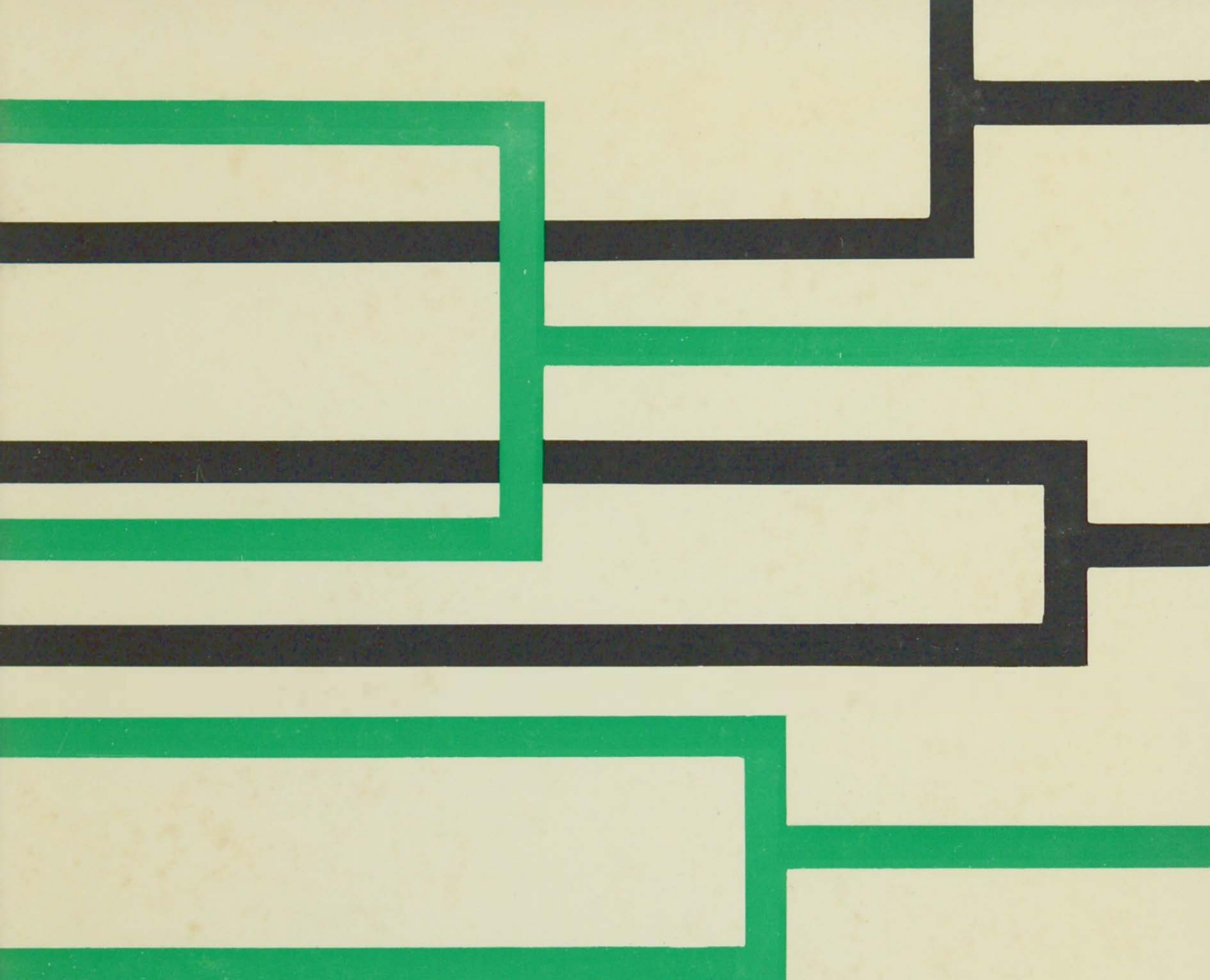

Sammanslagningar och samarbetsavtal i svensk industri 1963-64

ETT KOMPLEMENT TILL SNS-UTREDNINGEN
NÄRINGSLIV I OMVANDLING

NÄRINGSLIV I OMVANDLING
— ETT KOMPLEMENT

*Sammanslagningar
och samarbetsavtal
i svensk industri
1963—64*

*Ett komplement till
”Näringsliv i omvandling”
sammanställt av
BENGT RYDÉN*

STUDIEFÖRBUNDET NÄRINGSLIV OCH SAMHÄLLE

© *Studieförbundet Näringsliv och Samhälle 1965*

GERNANDTS BOKTRYCKERI AB, STOCKHOLM 1965

SNS — STUDIEFÖRBUNDET NÄRINGSLIV OCH SAMHÄLLE
är en ideell sammanslutning av enskilda personer inom svenskt näringsliv, fristående från politiska partier och intresseorganisationer. Genom vetenskaplig forskning, konferenser samt studier och debatt i lokala grupper vill SNS sprida kunskap om ekonomiska och sociala förhållanden, stimulera till positiva insatser i arbets- och samhällsliv och till individuella ställningstaganden i den allmänna debatten.

Innehåll

Förord	2
<i>Sammanlagningar och samarbetsavtal i svensk industri 1963—1964</i>	3
Utvecklingen 1958—64	3
Sammanlagningar av företag	4
Samarbetsavtal mellan företag	5
Aktiviteten inom olika industribranscher	8
Exempel på BR-åtgärder i olika branscher	11
Sammanlagningar och samarbetsavtal med utländska företag ..	13
Vilka företag har deltagit i åtgärderna?	15
Sammanfattning	15
<i>BR-åtgärder inom industrin 1963—1964</i>	17
<i>Alfabetiskt register över företag som vidtagit eller engagerats i BR-åtgärder 1963—1964</i>	106

Tabeller

1 BR-åtgärder inom industrin 1958—64	3
2 Svenska köparbolags och köpta bolags storlek med fördelning på olika industrigrupper 1963—64	6
3 Köparbolagets omsättning i relation till det köpta bolagets i sammanlagningar 1958—64	7
4 Köp, sammanlagningar och samarbetsavtal 1963—64 fördelade på industrigrupper	10
5 Storlek hos svenska företag som deltagit i BR-åtgärder 1963—64	16

Förord

I januari 1964 publicerade SNS en utredning med titeln "Näringsliv i omvandling. En studie av branschrationaliseringen i Sverige 1958—1962". Denna hade genomförts av en arbetsgrupp bestående av bankdirektör Rune Höglund, ordförande, bankdirektör Torsten Carlsson, direktör Göran C.-O. Claesson, professor Folke Kristensson, direktör Sven H. Åsbrink och civilekonom Bengt Rydén, sekreterare. En viktig del av boken var dess redovisning av de företagsköp, sammanslagningar och samarbetsavtal som enligt uppgifter i pressen hade inträffat under den studerade femårsperioden.

"Näringsliv i omvandling" mottogs med stort intresse och inte minst värdefull ansågs den noggranna redovisningen av det insamlade materialet vara. SNS har därför ansett det motiverat att göra en liknande kartläggning av sammanslagningar och samarbetsavtal i svensk industri för åren 1963 och 1964. Resultatet redovisas i denna skrift. Liksom tidigare grundar sig sammanställningen på uppgifter i dags- och fackpress.

Arbetet har utförts av civilekonom *Bengt Rydén*, som också svarar för det inledande textavsnittet.

Stockholm i april 1965.

Karl-Fredrik Km Karlsson

Sammanslagningar och samarbetsavtal i svensk industri 1963—1964

Utvecklingen 1958—64

Åren 1958—62 präglades svensk industri av ett kraftigt stigande antal sammanslagningar och samarbetsavtal. Dessa redovisades i SNS-skriften "Näringsliv i omvandling" som utkom i januari 1964. Ökningen har fortsatt under åren 1963—64 — och för övrigt även under den hittills (mars) gångna delen av 1965. Utvecklingen under den sammanlagda 7-årsperioden framgår av tabell 1, som visar att företagsköpen under 1963 och 1964 ökat mycket snabbt, medan antalet samarbetsavtal såväl inom Sverige som över gränserna varit i stort sett oförändrat. Särskilt vad gäller samarbetsavtalen är materialet emellertid mycket osäkert — de redovisade fallen torde endast utgöra en minoritet, kanske omkring en tiondel, av det faktiska antalet samarbetsavtal som träffats under perioden. Inga definitiva slutsatser kan sålunda dras av de redovisade siffrorna. De får i stället närmast betraktas som minimala.

TABELL 1

BR-åtgärder inom industrin 1958—64

Typ av åtgärd	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Köp och/eller sammanlag- ningar av företag i Sverige	22	17	49	55	58	73	86
Köp av tillverkningar och delar av företag i Sverige	4	1	7	2	18	20	21
Avtal om samverkan i Sverige	11	9	16	21	23	21	18
Svenska köp av utländska företag	1	6	2	4	5	4	10
Utländska köp av svenska företag	—	3	2	4	10	4	5
Avtal om samverkan över gränserna	4	6	16	27	30	25	23
Summa	42	42	92	113	144	147	163

Sammanläggningar av företag

Under 1963 och 1964 har enligt det insamlade materialet skett totalt 223 köp och sammanslagningar av företag, varav 41 endast avsett en separat verksamhetsgren och inte ett helt företag. 14 utländska företag har köpts av svenska medan 9 svenska företag köpts av utländska.

Hälften av sammanslagningarna i Sverige kan betraktas som horisontella, dvs. de har skett mellan konkurrerande företag på samma nivå i produktionsprocessen och i samma bransch. Omkring 50 förvärv, dvs. 25 procent, har inneburit att köparbolaget breddat eller kompletterat sin verksamhet. En del av dessa "diversifieringar" har från köparbolagets synpunkt samtidigt medfört en vertikal integration inom tillverkningsledet. Flertalet vertikala samgåenden, vilka sammanlagt svarar för ca 20 procent av det totala antalet fall under tvåårsperioden, har skett från produktions- till handelsledet. Övriga företagsköp, totalt 13 stycken, har gjorts av investmentbolag.

Investmentbolagens relativt starka aktivitet under de senaste åren vad gäller förvärv av mindre och medelstora företag är intressant att notera. Arvsbeskattningens utformning, bl.a., har sedan länge medfört att det alltid funnits ett utbud av mindre familjeföretag. Den tekniska utvecklingen i förening med hårdnande konkurrens och ökande finansieringssvårigheter har emellertid medfört ett ökat tryck på särskilt de medelstora företagen som ofta inte har det mindre företags anpassningsförmåga och det störres fördelar i andra avseenden. "Tröskelproblemen" har därför i flera branscher kommit att bli allt svårare för de medelstora företagen. Det är mot denna bakgrund som man bör se investmentbolagens — särskilt de senast tillkomna Investment AB Promotion, Incentive AB, Säfveåns AB och Sponsor AB — ökade aktivitet. Från dessa företags synpunkt har motiven bakom företagsköpen huvudsakligen varit av två slag; dels har investmentbolagen förvärvat utvecklingsbara företag som lidit brist på kapital, personella resurser o.d. i avsikt att fortsätta driften i stort sett oförändrad, dels har investmentbolagen köpt företag för att omedelbart eller på sikt slå samman dem, dvs. för att aktivt driva fram en branschrationisering. Det finns skäl att för framtiden räkna med att investmentföretags uppköp av särskilt medelstora företag kommer att bli en allt vanligare företeelse.

Det ökade antalet företagsköp under perioden 1958—62 avsåg främst mindre företag; mer än en tredjedel av köparbolagen hade en omsätt-

ning överstigande hundra miljoner kronor, medan de köpta företagen till över sextio procent hade en omsättning under tio miljoner kronor. En analys av motsvarande material för de båda senaste åren visar att utvecklingen följt exakt samma linje. Resultatet redovisas bransch för bransch i tabell 2. Denna bild kan kompletteras med en beräkning av storleksförhållandet mellan köparbolag och köpt bolag i varje enskilda samgående. En sådan beräkning visar att samgående mellan i stort sett jämbördiga företag varit något vanligare under den senare undersökningsperioden än under den tidigare. Beräkningen redovisas i tabell 3.

Ingen industrigrupp visar något iögonenfallande mönster vad gäller storleksförhållandet mellan köparbolag och köpt bolag. Det kan emellertid vara värt att nämna att det inom textil- och konfektionsindustrin under båda undersökningsperioderna skett relativt många samgåenden mellan ungefär lika stora företag. Under de senaste åren har en liknande tendens kunnat konstateras även i livsmedelsindustrin.

Samarbetsavtal mellan företag

De 87 samarbetsavtal som ingår i materialet för åren 1963—64 får under inga förhållanden ses som en fullständig redovisning av vad som skett inom detta område. Samarbetsavtal är en mycket vardaglig företeelse i det ekonomiska livet och uppmärksammas inte i samma utsträckning som företagsköp. Dessutom inträffar det inte sällan att avtalsparterna av olika skäl inte vill ha publicitet kring samarbetet. Siffran 87 kan därför snarast betraktas som en minimisiffra, som kanske måste tiodubblas för att svara mot verkligheten.

Trots dessa reservationer är det intressant att notera att samarbetsavtalens antal under de senaste åren i stort sett varit oförändrat, medan sammanslagningarna — som tidigare framhållits — ökat i accelererande takt. Denna tendens kan naturligtvis bero på tillfälligheter; det är ännu för tidigt att söka finna några orsaker till den eller dra några säkra slutsatser. Det bör emellertid framhållas att "Näringsliv i omvandling" förutsåg en utveckling i den riktningen, framförallt på grund av att konkurrensbegränsningslagen — som den hittills tillämpats — sannolikt verkar återhållande på konkurrensbegränsande företagssamarbete och i stället påverkar företagen att välja alternativet sammanslagning.

TABELL 2

Svenska köparbolags och köpta bolags storlek med fördelning på olika industrigrupper 1963—64
Siffrorna anger antal företag.

Industrigrupp	Omsättning i miljoner kronor										Summa	
	0.1—4.9		5—9.9		10—49		50—99		100—			
	Köpare	Köpt	Köpare	Köpt	Köpare	Köpt	Köpare	Köpt	Köpare	Köpt	Köpare	Köpt
Metall- och verkstadsindustri	6	21	1	8	8	19	5	3	15	3	35	54
Jord- och stenindustri	1	7	1	1	2	2	2	2	2	0	8	12
Träindustri	0	1	0	2	1	3	0	0	0	0	1	6
Massa- och pappersindustri	0	2	1	1	3	6	1	1	5	0	10	10
Grafisk industri	0	4	1	1	1	0	1	0	1	0	4	5
Livsmedelsindustri	2	4	0	4	7	6	5	1	3	0	17	15
Dryckesvaruindustri	0	2	0	0	0	0	0	0	2	1	2	3
Textil- och sömnadsindustri	4	7	2	3	1	1	2	0	1	0	10	11
Läder-, hår- och gummivaruindustri	1	2	0	1	2	0	0	0	1	0	4	3
Kemisk och kemisk-teknisk industri	0	10	2	3	4	5	2	2	6	0	14	20
El-, gas- och vattenverk	0	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	3
Byggnadsindustri	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	1	2
Samtliga industrier, antal	14	62	8	25	30	44	18	9	36	4	106	144
Samtliga industrier, procent	13	43	8	17	28	31	17	6	34	3	100	100

Anm. Uppgift om omsättning saknas för 14 köparbolag och 18 köpta bolag.

TABELL 3

Köparbolagets omsättning i relation till det köpta bolagets i sammanslagningar 1958—64

Köparbolagets storlek i förhållande till det köpta bolagets	Antal fall		Antal fall i procent	
	1958—62	1963—64	1958—62	1963—64
Köparbolaget				
mindre	7	4	5	3
lika stort	9	11	6	9
dubbelt så stort	10	17	6	14
3—5 ggr större	30	23	20	19
6—10 „ „	31	14	21	12
11—20 „ „	18	16	12	14
21—50 „ „	24	18	16	15
51— „ „	21	16	14	14
Summa	150	119	100	100

Anm. 40 företagsköp under 1963—64 och 51 under 1958—62 har uteslutits, då uppgift om omsättning saknas för köparbolaget eller det köpta bolaget.

Tre fjärdedelar av samarbetsavtalen har träffats mellan två företag. Endast i ett fåtal fall har samarbete etablerats mellan fler än fyra företag. Detsamma gäller för övrigt även sammanslagningarna, som till en helt övervägande del omfattat endast två företag åt gången. De enda undantagen av betydelse finner man inom den ekonomiska föreningsrörelsen, främst fusionen våren 1963 mellan samtliga sju mellansvenska och norrländska mejeriägda glassföretag. Efter de samgåenden inom den privata sektorn som skett några år tidigare har glassindustrin nu genomgått en radikal strukturförändring. Ett annat exempel på en mer ”spektakulär” fusion av betydelse är samgåendet mellan fyra sydsvenska skogsägareföreningar under det nya namnet Södra Sveriges Skogsägares Förbund med en omsättning på ca 400 miljoner kronor.

Vid en närmare analys av samarbetsavtalens karaktär och innehåll finner man som väntat att det är mycket svårt att urskilja något enhetligt mönster. Varje samarbetsavtal är ”skraddarsytt” efter de speciella och ofta ytterst skiftande förutsättningarna. Ett försök till klassificering

visar emellertid att de flesta avtalen mellan svenska företag har avsett produktionssamverkan. Mätt efter antalet fall blir den fortsatta ordningsföljden: samverkan avseende både produktion och försäljning, samverkan i forskning och utvecklingsarbete, gemensamt försäljningsbolag, gemensamt servicebolag, gemensamt exportbolag, försäljningssamverkan, gemensamt allmänt samarbetsorgan och gemensamt inköpsbolag.

Svenskt samarbete med utländska företag har under de båda senaste åren främst avsett produktionsfrågor. Relativt många tillverkningsbolag har startats i samarbete mellan svenska och utländska företag. Läger man därtill de gemensamt startade företag som även sysslar med försäljning, svarar den typen av samarbete för närmare hälften av samtliga femtio samarbetsavtal över gränserna. Samverkan i forskning, teknik och utveckling har också förekommit i ganska stor utsträckning. En i detta sammanhang viktig omständighet är att flera svenska företag tack vare högtstående teknik och höga kvalitetskrav kunnat få "lika rätt" i avtal med avsevärt större utländska företag. Denna möjlighet till utbyte av know-how kan innebära avsevärda tillskott till den tekniska utvecklingen inom vårt näringsliv. Men den förutsätter samtidigt att svenska företag driver ett intensivt eget forsknings- och utvecklingsarbete, dels för att ha något att "betala" med, dels för att kunna förstå och rätt utnyttja vad de "köper".

Aktiviteten inom olika industribranscher

Aktiviteten vad gäller sammanslagningar och samarbetsavtal har naturligtvis även under 1963 och 1964 varierat avsevärt mellan olika branscher. Om man mäter "branschaktiviteten" i antal fall, visar det sig att ordningsföljden blir ungefär densamma som när man utgår från branschernas storlek, mätt i salutillverkningsvärde. Metall- och verkstadsindustrin svarar för 44 procent av industrins totala tillverkningsvärde (exkl. gruvor samt el-, gas- och vattenverk) och för 41 procent av samtliga sammanslagningar och samarbetsavtal som noterats. Därefter följer kemisk och kemisk-teknisk industri, textil- och sömnadsindustri, livsmedelsindustri samt massa- och pappersindustri. Sist kommer grafisk industri, läder-, hår- och gummivaruindustri samt byggnadsindustri. Grupperingen efter tillverkningsvärdet ger, efter verkstadsindustrin, ordningen livsmedel, massa, kemi och textil. Att mäta "fusions- och samarbets-

aktiviteten” efter antalet fall i varje bransch ger sålunda inga oväntade upplysningar. (Siffrorna redovisas i tabell 4.)

Något annorlunda blir bilden, om man i stället tar hänsyn till storleken av varje bransch och ställer antalet fall i relation till antalet arbetsställen med minst fem sysselsatta (antal företag redovisas ej i den offentliga statistiken). Resultatet blir då att massa- och pappersindustrin uppvisar den största aktiviteten under de båda senaste åren — liksom under den föregående femårsperioden — med 1 fall på 13 arbetsställen. Därefter följer den kemiska och kemisk-tekniska industrin (1 på 16), dryckesvaruindustrin (1 på 16), textilindustrin (1 på 39), metall- och verkstadsindustrin (1 på 43) samt jord- och stenindustrin (1 på 57). Sist kommer träindustrin med 1 fall på 267 arbetsställen.

Hur stor del av tillverkningen i olika branscher har berörts av sammanslagningar? Av tabell 4 framgår att de företag som — i egenskap av köpare eller köpta bolag — deltagit i köp och sammanslagningar under den senaste tvåårsperioden svarar för 40 procent av industrins totala tillverkningsvärde. Denna siffra är anmärkningsvärt hög jämfört med de drygt 30 procent som gällde för åren 1958—62.

Beräkningen av hur stor del av varje branschs tillverkningsvärde som berörts av sammanslagningar ger en intressant komplettering till de tidigare redovisade branschsiffrorna. Den visar t.ex. att endast tre sammanslagningar inom dryckesvaruindustrin — i realiteten endast en, den mellan Pripp och Stockholms Bryggerier — har omfattat en mycket stor del av branschens tillverkningsvärde. Jämfört med femårsperioden 1958—62 har så gott som varje bransch berörts av sammanslagningar i större omfattning under de båda senaste åren. Livsmedelsindustrin är det enda egentliga undantaget från denna iakttagelse. Träindustrin samt läder-, hår- och gummivaruindustrin redovisar ungefär samma siffror för de båda undersökningsperioderna. Särskilt stor ökning redovisar den grafiska samt den kemiska och kemisk-tekniska industrin. Men det bör observeras att den senare jämförelseperioden är knappt hälften så lång som den förra, vilket visar att koncentrationsprocessen, mätt på detta ofullkomliga sätt, under de senaste åren fortgått i accelererande tempo.

För säkerhets skull bör vissa reservationer fogas till de presenterade beräkningarna. Några omständigheter har nämligen påverkat branschsiffrorna i såväl positiv som negativ riktning. Flertalet omsättningsuppgifter avser 1963 eller, mindre ofta, något tidigare år medan

TABELL 4

Köp, sammanslagningar och samarbetsavtal 1963—64 fördelade på industrigrupper

Industrigrupp	Antal köp och sammanslagningar inom Sverige	Sammanlagda företags omsättning i procent av tot. salutillv.-värde 1961 för resp. industrigrupp	Antal samarbetsavtal inom Sverige	Antal köp och samarbetsavtal över gränserna
Metall- och verkstadsindustri	82	48	18	30
Jord- och stenindustri	15	45	3	1
Träindustri	8	4	2	0
Massa- och pappersindustri	11	33	2	10
Grafisk industri	6	33	0	0
Livsmedelsindustri	19	27	2	7
Dryckesvaruindustri	3	95	3	4
Textil- och sömnadsindustri	21	19	5	7
Läder-, hår- och gummivaruindustri	3	15	0	3
Kemisk och kemisk-teknisk industri	25	54	1	9
El-, gas- och vattenverk	4	—	3	0
Byggnadsindustri	3	—	0	0
Hela industrin	200	40	39	71

branschernas salutillverkningsvärde avser 1961, det i den offentliga statistiken senast redovisade året. Vidare omfattar branschernas tillverkningsvärde endast arbetsställen med minst fem sysselsatta, vilket slår ganska ojämnt i olika branscher (antalet ej redovisade bryggerier, t.ex., uppgår enligt Statistisk Årsbok till 115). Dessutom har företagens totalomsättning använts i beräkningarna trots att många sammanslagningar avsett endast en del av särskilt de större köparbolagens verksamhet. Dessa tre förhållanden innebär att branschandelssiffrorna i genomsnitt ligger något för högt. I motsatt riktning verkar emellertid den omständigheten att ett flertal företag tyvärr inte kunnat medräknas då omsättningsuppgifter för dem saknas.

Exempel på BR-åtgärder i olika branscher

Några exempel skall här ges på viktigare sammanslagningar och samarbetsavtal i skilda branscher. För en fullständig redovisning hänvisas till den efterföljande sammanställningen som ordnats branschvis för var och en av de olika typerna av BR-åtgärder.

Inom *verkstadsindustrin* inleddes undersökningsperioden med det mycket uppmärksammade samgåendet mellan Eriksberg och Uddevalla-varvet i januari 1963, då som bekant staten samtidigt inträdde som hälftenägare i Uddevallavarvet. För övrigt har inom verkstadsindustrin framförallt Kockums Varv och Grängesbergsbolaget visat stor aktivitet när det gäller att köpa upp företag av varierande storlek och karaktär. Kockum har genom förvärv av bl.a. Söderhamns Verkstäder, Rosengrensföretagen i Malmö och Hälsingborg samt ett australiskt företag allt mer "gått upp på land" och breddat basen för sin verksamhet. Grängesbergsbolaget har genom köpen av Nyby Bruk, Pullmax, Hammarqvists Verkstäder och det belgiska verkstadsföretaget Graver genomfört en betydande integration framåt. Dessutom bör framhållas att investmentbolagens tidigare påtalade aktivitet framförallt gällt företag inom verkstadsindustrin. Promotion har förvärvat A. Z. Sellbergs Åkeri AB, AB Svenska Tempus, AB Bil & Truck och — tillsammans med Svenska Metallverken — AB Skaraplast. Incentive har under samma tid köpt bl.a. AB C. E. Johansson, Nilssons Maskin AB, Aldellverken, LKB-Produkter och Bröderna Forss. Dessutom har Säfveån köpt Karlsson & Nilssons knivfabrik i Eskilstuna. Coronaverken köpte 1963 Lin-

dells Vågfabrik, och Sponsor, slutligen, har i början av 1965 förvärvat Jungner Verkstads AB i Göteborg.

Inom den rent *kemiska industrin* bör Bolidenbolagets köp av Reymersholm i början av 1963 nämnas. Det främsta motivet var Bolidenbolagets önskan att säkra avsättningen av svavelkis. Mo och Domsjös förvärv av Svenska Oljeslageri AB sommaren 1963 är — tillsammans med fusionen mellan Pripp och Stockholms Bryggerier — det enda exemplet på samgående mellan två börsnoterade företag. Dessa tre sammanslagningar torde för övrigt höra till de allra viktigaste och rent affärsmässigt mest betydande som skett under 1963—64. Stockholms Superfosfats förvärv av Casco är en annan affär av betydelse inom den kemiska industrin.

Inom den *kemisk-tekniska industrin* har under 1963 och 1964 starka strukturförändringar skett på tandkräms-, tvål- och parfymersidan. Grumme & Son, Hylin & Co., Stomatolfabriken och Parfymeri Pauli fusionerades 1964 och driver sedan någon tid tillverkning i en nyuppförd fabrik utanför Stockholm. Dessutom köptes våren 1963 Parfymerifabriken 4711 av Parfymeri Seger — som i sin tur därefter förvärvats av ett amerikanskt företag — och i slutet av 1964 övertogs Henrik Gahns AB av Barnängen. Inom den kemisk-tekniska branschen bör även nämnas att den redan tidigare starka vertikala integrationen mellan tillverkning och handel under de senaste åren ytterligare förstärkts genom att Beckers och Alfort & Cronholm förvärvat ett flertal grossister och detaljister över hela landet.

Ett utmärkande drag för de senaste årens utveckling inom *livsmedelsindustrin* har varit de ganska omfattande strukturförändringarna inom den ekonomiska föreningsrörelsen, främst på mejeri- och slakterisidan. Inom livsmedelsindustrins privata sektor bör nämnas Mazetti, som har fortsatt och vidareutvecklat det redan tidigare inledda produktions- och försäljningssamarbetet med ett danskt och ett norskt företag. Dessutom förvärvade Mazetti under våren 1963 CAP i Göteborg.

Den ekonomiska föreningsrörelsen har genomgått förändringar även på skogssidan. Norrlands Skogsägares Cellulosa AB (NSC) köpte 1963 Hissmofors sulfitfabrik och Äggfors träsliperi samt 1964 Forss AB i Köpmanholmen. I samband med den senare transaktionen övertog Mo och Domsjö större delen av det förvärvade företagets skogstillgångar. Samgåendet hösten 1963 mellan fyra stora skogsägareföreningar i Syd-sverige till Södra Sveriges Skogsägares Förbund har redan nämnts. En

annan uppmärksammas händelse var Rottneros' statssubventionerade köp av Koppoms Pappersfabrik i september 1964.

De kanske intressantaste och mest iögonenfallande händelserna inom *massa- och pappersindustrin* har emellertid skett utanför Sverige. Mo och Domsjö engagerade sig under 1964 i tre olika pappersbruk i Belgien, Italien och Frankrike. SCA har under samma tid bl.a. köpt ett franskt wellpappföretag. Vidare har man träffat avtal med ett stort kanadensiskt skogsbolag om att gemensamt bygga en stor massafabrik i Kanada samt att dessutom samverka på försäljningssidan. Billerud, slutligen, har fattat beslut om etablering av en massafabrik i Portugal.

Flertalet av de förvärv som skett i *textil- och konfektionsindustrin* har kännetecknats av ganska omedelbara produktionstekniska reorganiseringar. Bland de större transaktionerna inom branschen märks Gamlestadens köp av Strömma Bomullsspinneri hösten 1963 samt Värnamo Konfektions övertagande av Gamlestadens konfektionstillverkning i Göteborg. Almedahl-Dalsjöfors' förvärv av linneavdelningen vid Skandinaviska Jutespinneriet i Oskarström bör också omnämnas liksom Sahlins samgående med Bocaj-Youngster.

Inom *glasindustrin* inledde Boda, Kosta och Åfors Glasbruk 1964 ett intimt samarbete på såväl försäljnings- som tillverkningssidan. Dessutom har ett 25-tal glasbruk bildat ett gemensamt konsult- och serviceorgan, Glako, med säte i Växjö. Samgåendet mellan Upsala-Ekeby och Rörstrands Porslinsfabriker våren 1964 torde helt ha förändrat förutsättningarna för en genomgripande rationalisering av strukturen inom *porslinsindustrin*. Inom *stenindustrin*, slutligen, bör nämnas sammanslagningen mellan Granit AB C. A. Kullgrens Enka och Skandinaviska Granit AB.

Sammanslagningar och samarbetsavtal med utländska företag

Svenska köp av utländska företag har under de båda senaste åren förekommit i större utsträckning än tidigare. Under 1964 förvärvade svenska företag tio utländska medan endast fem svenska bolag hamnade i utländsk ägo.

Svenska företag har helt koncentrerat sitt intresse på utländska bolag inom verkstadsindustrin samt massa- och pappersindustrin. Flertalet av dessa köpta företag ligger inom EEC-området. Exempel på sådana för-

värv har givits ovan. De svenska företag som köpts av utländska fördelar sig slumpmässigt över hela skalan av industrigrupper. Bland de mest intressanta utländska köpen bör nämnas General Foods förvärv av Coffea i början av 1963 samt den schweiziska textilkoncernen Schappes övertagande av Lapidus i Borås i slutet av 1964. Det kan tilläggas att under 1963—64 nästan enbart EFTA-företag visat intresse att genom företagsköp etablera sig på den svenska marknaden.

Några samarbetsavtal över gränserna tilldrar sig särskilt intresse, främst det i mars 1965 definitiva beslutet om ett samgående mellan SKF och den italienska RIV-koncernen, vilket i första hand tar sikte på att utvidga kullagertillverkningen i Italien. Parterna hade ursprungligen för avsikt att arrangera detta genom bildande av ett gemensamt holdingbolag i Holland, som skulle äga SKF:s och RIV:s kullagerfabriker inom den Gemensamma Marknaden. Det visade sig dock att det skulle ta alltför lång tid att få erforderligt tillstånd från berörda myndigheter. SKF och aktieägarna i RIV har därför i stället träffat en överenskommelse enligt vilken SKF kommer att förvärva 2/3 av aktiekapitalet i RIV.

Vidare bör nämnas samarbetsavtalet mellan KF-ägda Svenska Rayon AB i Älvenäs och engelska Courtaulds. Samarbetet avser forsknings- och utvecklingsfrågor och syftar även till en framtida svensk tillverkning av syntetfibrer på petrokemisk råvarubas. I samband med avtalet förvärvade Courtaulds 49 procent av aktierna i Rayonbolaget. Gullhögens Mineralull och Saint-Gobain har också inlett ett samarbete i forsknings- och utvecklingsfrågor, varvid det franska företaget förvärvat en minoritetspost i det svenska. Bland samarbetsavtalen över gränserna kan det slutligen vara befogat att påminna om SAAB:s samverkan med engelska Triumph vid utvecklingen av en ny bilmodell.

Svenska företag har enligt undersökningsmaterialet under 1963—64 i likhet med tidigare år inlett samarbete främst med företag i USA och England (10 resp. 8 avtal). Därefter följer Danmark (7) samt Norge, Tyskland och Canada (5). Vid en fördelning av avtalen på EEC- och EFTA-länder blir siffrorna 15 för EEC, 24 för EFTA och 18 för övriga länder.

Vilka företag har deltagit i åtgärderna?

I den längre fram redovisade sammanställningen av det fullständiga materialet framgår vilka företag som varit med om att genomföra de sammanslagningar och samarbetsavtal som ingår i undersökningen. Samtliga dessa företag återfinns i ett alfabetiskt register på s. 106.

Totalt har 561 företag deltagit i de noterade BR-åtgärderna. 75 av dessa företag har varit utländska. 73 företag har medverkat i mer än ett fall, därav ett företag, Kockums, i åtta fall.

I undersökningen 1958—62 gjordes en fördelning av företagen på tre storleksgrupper, nämligen sådana som hade under 10, mellan 10 och 50 samt över 50 miljoner kronor i omsättning. En tredjedel av företagen fördelade sig på var och en av de tre grupperna. Motsvarande beräkning för åren 1963—64 ger i stort sett samma resultat. Beräkningen redovisas i tabell 5.

Av de 80 industri- och investmentföretag (av den typ som tidigare diskuterats) som var noterade på Stockholms-börsens A-lista i slutet av 1964 återfinns 47 i materialet. Av de 15 svenska industriföretag som vid samma tidpunkt var upptagna på Fondhandlareföreningens kurslista återfinns 10. Om man i stället utgår från de företag som enligt tidskriften Ekonomens sammanställning¹ hade en koncernomsättning 1963 överstigande 100 miljoner kronor, blir resultatet 56 företag av totalt 100, dvs. i stort sett en liknande andel.

Särskilt bland stora och livskraftiga företag har det uppenbarligen blivit ett allt vanligare alternativ att i strävandena att skydda sig eller expandera söka någon form av samverkan med ett eller flera andra företag. Sammanslagningar och lösare former av företagssamverkan har visat sig vara effektiva medel att stärka konkurrenskraften både på den svenska och den internationella marknaden.

Sammanfattning

De båda senaste årens utveckling vad gäller företagssammanslagningar och samarbetsavtal har förstärkt den redan tidigare fullt märkbara koncentrationstendensen inom svensk industri. Särskilt sammanslagningarna har ökat i betydelse och antal. Svenska företag har också i större ut-

¹ Ekonomen nr 20/1964.

TABELL 5

Storlek hos svenska företag som deltagit i BR-åtgärder 1963—64
Procentuell fördelning efter antal företag

Typ av åtgärd	Omsättning i miljoner kronor					S:a
	—4,9	5—9,9	10—49	50—99	100—	
Köp och/eller sammanslagningar av företag i Sverige	31	13	30	11	15	100
Köp av tillverkningar och delar av företag i Sverige	23	10	37	11	19	100
Avtal om samverkan i Sverige	14	15	37	6	28	100
Svenska köp av utländska företag	0	0	18	9	73	100
Utländska köp av svenska företag	29	14	43	14	0	100
Avtal om samverkan över gränserna	10	9	27	13	41	100
Samtliga BR-åtgärder	23	13	32	10	22	100

Anm. I materialet ingår 475 företag. Uppgift saknas för 54 företag.

sträckning än tidigare etablerat sig utomlands genom att förvärva utländska företag. Överhuvudtaget har köp av företag — av skäl som det ännu är svårt att med säkerhet uttala sig om — blivit allt vanligare alternativ för företag som funderat på att inleda någon form av samverkan med andra företag.

De faktorer som driver fram denna koncentrationsprocess är väl kända: hårdnande konkurrens i förening med snabbt stigande kostnader framförallt på lönesidan, ökande krav på resurser i fråga om forsknings- och utvecklingsarbete, stordriftsfördelar även på marknadssidan i takt med massdistributionens snabba utveckling osv. Därtill kommer att marknadsintegrationen i Europa och den snabbt ökande världshandeln — sedan 1960 en ökning med 50 procent — öppnar nya marknader och skapar nya möjligheter som i många fall bäst kan tillvaratas av större enheter. Alla tecken tyder för närvarande på att denna tendens kommer att bli bestående även på längre sikt. Utvecklingen är densamma i alla industriländer. Det finns starka skäl att räkna med en fortsatt ökning av företagssamgåenden och andra koncentrationsåtgärder inom svensk industri.

BR-åtgärder inom industrin 1963-1964

INNEHÅLL

	Fall nr
Köp och sammanslagningar av företag i Sverige	1—157
Köp och sammanslagningar av tillverkningar och delar av företag i Sverige	158—198
Avtal om samverkan mellan företag i Sverige	199—238
Svenska företags köp av utländska företag	239—253
Utländska företags köp av svenska företag	254—310
Tillägg	311—312

Köp och sammanslagningar av företag i Sverige

Metall- och verkstadsindustri

1	1963	
AGA AB		AB Nordisk Teleproduktion
Lidingö		Vällingby
Oms. 1963: 158 mkr		

AGA förvärvade under 1963 av ASEA-Elektroskandia AB Nordisk Teleproduktion.

2	1964	
AGA AB		Svenska Radio AB
Lidingö		Stockholm
Oms. 1963: 158 mkr		Oms. 1963: 62 mkr

AGA övertog i början av 1964 den tillverkning och försäljning av radio- och TV-apparater som L. M. Ericsson-koncernen bedrivit genom sitt dotterbolag Svenska Radio AB (Radiola). Tillverkningen har överförs till AGA:s fabrik i Gävle och ett särskilt bolag, Radiola AB, har bildats för försäljningen. Genom detta förvärv har AGA:s andel av den svenska radio- och TV-marknaden väsentligt ökat.

3	1964	
Albin Motor AB		AB Åmek Verken
Kristinehamn		Sala
Oms. 1963: 11 mkr		Oms. 1961/62: 3,3 mkr

Albin Motor övertog sommaren 1964 Åmek Verken som tidigare under året försatts i konkurs. Fortsatt anställning säkrades därigenom för de ca 40 anställda. Avsikten var att Åmek Verkens tillverkning av bl.a. kuggväxlar skulle fortsätta men en viss kapacitet skulle utnyttjas även för kompletterande tillverkning av Albin Motors huvudprodukter motorer och pumpar.

	1963	4
AB Åbjörn Anderson Svedala Oms. 1963: 35 mkr		Arbrå Verkstads AB Arbrå Oms. 1963: 26 mkr

Företagen beslöt i slutet av 1963 att etablera ett samgående för gemensam tillverkning och marknadsföring. Båda företagen producerar bl.a. likartade maskiner för kross- och sorteringsanläggningar och sysselsätter tillsammans ca 1 200 personer. Tillverkningen omfattar även maskiner för vägbyggnad och vägunderhåll, gummiindustri, tegelindustri och vattenkraftanläggningar. Genom sammanslagningen räknade man med att effektivare kunna utnyttja befintliga anläggningar och därigenom öka produktionen samt att skapa större resurser för forskning och produktutveckling.

	1963	5
Arenco Electronics AB Vällingby Oms. 1963: 27 mkr		AB Linham Stockholm Oms. 1962/63 (18 mån.): 3,1 mkr

Arenco Electronics övertog 1963 AB Linham, som under flera år och i ökande omfattning arbetat som underleverantör åt Arenco-gruppen. Antalet anställda hos Linham var 1963 omkring 115.

	1963	6
ASEA Västerås Oms. 1963: 927 mkr		AB Näfveqvarns Bruk Näveqvarn Tillv.värde 1963: 10 mkr

ASEA förvärvade under 1963 aktiemajoriteten i Näfveqvarns Bruk i närheten av Nyköping. Option erhöles samtidigt på resterande aktier. Brukets rörelse drevs under 1963 och 1964 i kommission för ASEA. Avsikten var att ASEA:s metallgjuterier i Västerås, Ludvika och Härnösand skulle sammanföras till Näveqvarn, samtidigt som Näfveqvarns framställning av järngjutgoods skulle flyttas till Västerås.

	1964	7
Billman-Regulator AB Huddinge Oms. 1963: 34 mkr		AB Deber-Kontroll Lidingö Oms. 1963: 0,7 mkr

I januari 1964 inköpte Billman-Regulator aktiemajoriteten i Deber-Kontroll. Vissa av detta företags produkter avsedda för renings- och av-

loppsverk vid stads- och samhällsplanering har liknande marknadsföring som Billman-koncernens övriga produkter.

8	1964	
Chalmers Products AB		AB Björnverken
Göteborg		Göteborg
		Oms. 1962/63: 0,8 mkr
		AB Industrimekano
		Göteborg
		Oms. 1962/63: 1,6 mkr

De tre företagen har gått samman under namnet Chalmers Products AB. Tillverkningen omfattar oljeeldningsaggregat, spritsmaskiner för konfektyrindustrin, växellådor, traktorslirskydd, invalidrullstolar m.m.

9	1963	
AB Bonnierföretagen		AB Källe-Regulatorer
Stockholm		Säffle
Koncernoms. 1963: 440 mkr		Oms. 1963: 13 mkr

Bonnierföretagen inträdde i början av 1963 som hälftenägare i AB Källe-Regulatorer. Syftet med samarbetet uppgavs vara att ytterligare påskynda den snabba expansion, framförallt på den internationella marknaden, som föranletts av de uppfinningar och konstruktioner för fjärrstyrning av industriella processer jämte mätinstrument och regulatorer för värme och ventilation, som på senare år utvecklats vid Källe-Regulatorer. Företaget sysselsatte 1963 ca 160 personer. 1964 köpte Bonnierföretagen den resterande hälften av aktiekapitalet.

10	1963	
Coronaverken AB		Lindells Vågfabriks AB
Göteborg		Jönköping
		Oms. 1963: 9,1 mkr

Coronaverken övertog i november 1963 Lindells Vågfabrik, vars tillverkning omfattar nästan hela vågsortimentet. Coronaverken är ett holdingbolag och ägde tidigare AB CTC, E. A. Rosengrens AB, AB Husqvarna Borstfabrik och AB Hedalverken.

11	1963	
AB Cykelfabriken Monark		AB W. Segerströms Metall-
Varberg		varufabrik
Oms. 1962/63: 160 mkr		Ängelholm
		Oms. 1963: 2,8 mkr

Monark förvärvade 1963 Segerströms Metallvarufabrik, som tillverkar utrustningsdelar till cyklar och mopeder. Företaget drivs efter förvärvet

av Monark. Ca 20 % av det förvärvade företags omsättning utgjordes av detaljer för Monark-Crescent-koncernens behov.

	1964	12—13
AB Electrolux	Getinge Mekaniska Verkstads AB	
Stockholm	Getinge	
Oms. 1963: 346 mkr	Oms. 1963: 11 mkr	
	AB Rydö Mek. Verkstad	
	Rydöbruk	
	Oms. 1963: 1,9 mkr	

Electrolux förvärvade sommaren 1964 Getinge och Rydö, tillverkare av storköksutrustningar och apparater för medicinskt och industriellt bruk. Samgåendet framhölls vara ett led i den strukturrationalisering och utökning av tillverkningsresurserna, som påkallas av stormarknadsproblematiken och som för köparbolaget blivit önskvärd framför allt genom den ökade exportförsäljningen. De båda förvärvade företagen sysselsatte 1964 sammanlagt i medeltal 220 anställda.

	1964	14
AB Electrolux	AB Rebon	
Stockholm	Malmö	
Oms. 1963: 346 mkr	Oms. 1963: 0,6 mkr	

Electrolux förvärvade i oktober 1964 AB Rebon, som huvudsakligen säljer industriella städnings- och renhållningsmaskiner. För Electrolux uppgavs förvärvet innebära att man kommer att kunna tillgodose marknadens anspråk på ett ökat sortiment av maskinella städredskap för industrier, varuhus och samlingslokaler, idrottshallar och liknande större anläggningar.

	1963	15
Eriksbergs Mekaniska Verk-	Uddevallavarvet AB	
stads AB	Uddevalla	
Göteborg	Oms. 1962: 308 mkr	
Oms. 1962: 329 mkr		
Svenska Staten		

I början av 1963 övertog staten Uddevallavarvet tillsammans med Eriksberg. Transaktionen, som räddade varvet ur en mycket svår finansiell situation, innebar att staten övertog Thordén-stiftelsens aktier för det nominella värdet 8 mkr samt att staten nytecknade 12 mkr och Eriks-

berg 20 mkr. I avtalet ingick även en statlig kreditgaranti på 130 mkr. Avsikten var att Eriksberg skulle söka rationalisera driften vid Uddevallavarvet och att de båda varvens tekniska och administrativa funktioner i lämpligaste mån skulle samordnas.

16	1963	
AB Fabriken Orion		AB Specialmekanik
Lindesberg		Nässjö
Oms. 1963: 2,9 mkr		Oms. 1963: 1 mkr

Orion förvärvade 1963 av Ingenjörsfirma Fritz Egnell hela aktiekapitalet i AB Specialmekanik.

17	1964	
Guldsmeds AB		AB Gense
Stockholm		Eskilstuna
Koncernoms. 1963: 61 mkr		Oms. 1963: 10 mkr

Guldsmedsbolaget övertog hösten 1964 AB Gense i Eskilstuna. Syftet med samgåendet uppgavs vara att uppnå ett bättre utnyttjande av produktionsresurserna samt att skapa möjligheter för rationalisering. Bakgrunden till samgåendet uppgavs vara den skärpta konkurrensen under senare år både hemma och utomlands, framför allt från japanskt och västtyskt håll. Företagen sysslar med samma slags produktion och försäljning och exportmöjligheterna för företagen gemensamt betecknades som goda.

18	1963	
Gunnebo Bruks AB		AB Spik
Gunnebobruk		Västervik
Oms. 1963: 57 mkr		Oms. 1962: 1 mkr

Gunnebo, som sedan 1939 varit hälftendelägare i AB Spik, förvärvade i början av 1963 även den andra hälften av aktiestocken. Avsikten var att koncentrera tillverkningen till Gunnebo, vilket också skedde under hösten 1963, då sålunda rörelsen vid AB Spiks anläggningar upphörde.

19	1963	
Gunnebo Bruks AB		AB Svenska Stållinor
Gunnebobruk		Varberg
Oms. 1963: 57 mkr		Oms. 1963: 15 mkr

Svenska Stållinor bildades 1960 gemensamt av SKF och Gunnebo genom sammanslagning av SKF:s fabrik i Kristinehamn och Gunnebos

fabrik i Varberg. 1963 överlät SKF sin hälftenandel i Svenska Stållinor till Gunnebo Bruks AB, som därigenom äger samtliga aktier i bolaget. Gunnebo har sedermera överflyttat tillverkningen i Kristinehamn till fabriken i Varberg samt försålt fastigheterna i Kristinehamn. I samband med överlåtelsen från SKF till Gunnebo har avtalats om ett fortsatt samarbete mellan de båda företagen i fråga om valstrådsleveranser och försäljning av Gunnebos produkter på vissa exportmarknader.

	1964	20
Halmstads Järnverks AB		Hjulsbro AB
Halmstad		Hjulsbro
Oms. 1963: 61 mkr		Tillv.värde 1963: 9 mkr

Halmstads Järnverk förvärvade i oktober 1964 samtliga aktier i Hjulsbro AB. Köpet innebar att järnverkets tillverkning av armeringsstål i varmvalsat och manufakturert utförande kompletterades med betongtråd för förspända betongkonstruktioner.

	1963	21
Husqvarna Vapenfabriks AB		Ero-Frys AB
Huskvarna		Arvika
Oms. 1963: 242 mkr		Oms. 1963 (7 mån.): 5,2 mkr

Husqvarna-koncernen utökade under hösten 1963 sitt program genom att förvärva Ero-Frys, som tillverkar frysboxar och frysskåp samt kommersiella frysdiskar. Dessa tillverkningar ligger i linje med Husqvarnas sortiment och passar dessutom väl in i försäljnings- och serviceorganisationen. Vid förvärvet diskuterades att öka produktionskapaciteten i Arvika samt även att flytta över Husqvarnas tillverkning av kylskåp.

	1963	22
Incentive AB		Aldellverken AB
Stockholm		Karlskoga
		Oms. 1962/63: 3,6 mkr

Incentive förvärvade under hösten 1963 65 % av aktierna i Aldellverken AB, tidigare Aldell Motor AB. Detta företag, som numera nedlagt tillverkningen av utombordsmotorer, är inriktat på konstruktion, tillverkning och försäljning av slip-, poler- och bormaskiner. Företaget har inom detta område kommit fram till konstruktioner som visat sig vara internationellt gångbara. Förvärvet får ses mot bakgrunden av Aldellverkens snabba expansion och de goda framtidsutsikter som företaget anses ha.

23

1964

Incentive AB
StockholmBröderna Forss AB
Mjölby
Oms. 1964: 17 mkr

Incentive förvärvade i december 1964 55 % av aktierna i Bröderna Forss AB. Avsikten med transaktionen var att främja den pågående expansionen av Bröderna Forss, som vid anläggningar i Mjölby och Vikingstad tillverkar främst släpfordon och tankvagnar av egen konstruktion.

24

1963

Incentive AB
StockholmLKB-Produkter AB
Stockholm
Oms. 1963: 15 mkr

Incentive förvärvade i slutet av 1963 80 % av aktierna i LKB-Produkter. Förvärvet ingår som ett led i Incentives program för vidgade möjligheter att industriellt nyttiggöra tekniska och vetenskapliga forskningsresultat. LKB-Produkters verksamhet har varit inriktad på utveckling och tillverkning av vetenskapliga instrument, baserade på konstruktioner och uppfinningar som framkommit vid svenska forskningsinstitutioner.

Under senare år har arbetet främst inriktats på utrustningar för biokemisk och medicinsk forskning. Företaget exporterar ca 90 % av sin tillverkning och har försäljningsbolag i USA — den största marknaden — samt i Holland. Antalet anställda är 140, varav mer än hälften tjänstemän på grund av den stora forskningsverksamheten. Företaget har mekanisk verkstad i Mariehäll och kemikaliefabrik i Alvik.

25

1963

AB Ingenjörsfirma Fritz Egnell
Stockholm
Oms. 1963: 8,3 mkr
Svenska Pecalemit AB
StockholmAB Fabriken Orion
Lindesberg
Oms. 1963: 2,9 mkr

Egnell och Svenska Pecalemit AB förvärvade 1963 2/3 av aktiekapitalet i Orion för att utvidga sin gemensamma tillverkningskapacitet.

	1964	26
Investment AB Promotion Stockholm		AB Svenska Tempus Stockholm Oms. 1963: 5,3 mkr

Promotion förvärvade sommaren 1964 Svenska Tempus, som tillverkar ett flertal typer av moderna brandsläckningsapparater. Likviden erlades genom nyemitterade aktier i Promotion.

	1964	27
AB C. E. Johansson Eskilstuna Oms. 1963: 17 mkr		Oscar Holmén & Co Malmö

Mått-Johansson övertog i januari 1964 Firma Oscar Holmén, som sedan 1927 sålt CEJ:s tillverkningsprogram.

	1964	28
Karlskrona Svetsningsverk- stad AB Karlskrona Tillv.värde 1962: 1,8 mkr		Karlshamns Skeppsvarvs AB Karlshamn Oms. 1962/63: 0,01 mkr

Karlskronas Svetsningsverkstad köpte 1964 skeppsvarvet i Karlshamn, som staden förvärvat några år tidigare. Avsikten var att bygga mindre fartyg på varvet. En svetsningsindustri uppgavs också vara aktuell.

	1963	29
Kockums Mekaniska Verk- stads AB Malmö Oms. 1963: 347 mkr		Chr. Olsson i Falkenberg AB Falkenberg Tillv.värde 1963: 25 mkr

Kockums förvärvade under hösten 1963 samtliga aktier i Chr. Olsson i Falkenberg, som har ett aktiekapital på 1 milj. kronor och tillverkar huvudsakligen cisterner för järnvägs- och landsvägstransporter. Förvär-
vet får ses som ett led i Kockums strävan att koncentrera och rationa-

lisera tillverkningen av transportfordon för bulklaster. Falkenbergs-företaget sysselsatte 1963 omkring 340 personer.

30	1964	
Kockums Mekaniska Verkstads AB		Rosengrens Plåt AB
Malmö		Malmö
Oms. 1963: 347 mkr		Oms. 1963/64: 2,2 mkr
		Malmborgs Rostfria AB
		Malmö
		Oms. 1963/64 (18 mån.):
		0,5 mkr

Kockums förvärvade sommaren 1964 de två samverkande Rosengren-Malmborgsföretagen.

31	1964	
Kockums Mek. Verkstads AB		Söderhamns Verkstäder AB
Malmö		Söderhamn
Oms. 1963: 347 mkr		Oms. 1962: 28 mkr

Kockums övertog hösten 1964 Söderhamns Verkstäder med tillhörande dotterbolag. Säljare var Skandinaviska Banken och Stockholms Enskilda Bank. Söderhamns Verkstäder har 400 anställda och är världens största tillverkare av barkningsmaskiner och upptagningsmaskiner för wall-board. Tillverkningsprogrammet omfattar kvistningsmaskiner, flyttbara och stationära barkningsmaskiner, huggmaskiner och flissåll samt komplett maskinutrustning för sågverk. Förvärvet får ses som en breddning av Kockums verksamhet och framförallt en komplettering av tillverkningen vid dotterbolaget AB Landsverk i Landskrona.

32	1963	
C. A. V. Lundholm AB		Aug. Hoffmans Pianofabriks AB
Stockholm		Stockholm
Oms. 1962/63: 1 mkr		Oms. 1962/63: 0,9 mkr

Genom sitt dotterbolag C. A. V. Lundholm förvärvade AB Waidele i Göteborg under sommaren 1963 samtliga aktier i Hoffmans Pianofabrik. Samtidigt inleddes produktionssamarbete med AB Nordiska Pianofabriken i Vetlanda och J. O. Baumgardts Pianofabriks AB i Linköping.

	1964	33
AB Lundquists Patenter Stockholm Oms. 1961/62: 0,7 mkr		Smed AB Skövde Oms. 1964: 5 mkr

Lundquists Patenter förvärvade i slutet av 1964 Smed AB i Skövde, en specialiserad verkstadsindustri med ett 70-tal anställda. Tillverkningen bedrivs i en nybyggd fabrik i Skövde. De huvudsakliga produktionsgrenarna är mejeriutrustningar, hydrauliska hissar samt stora gaffeltruckar.

	1963	34
AB Maskinfabriken Eiker Lund Oms. 1963: 3,5 mkr		Näfveqvarns Maskiner AB Näveqvarn

Sedan ASEA under 1963 förvärvat samtliga aktier i AB Näfveqvarns Bruk såldes brukets försäljningsbolag för diverse egna tillverkningar samt generalagenturen på trädgårdsmaskiner till ett konsortium med AB Maskinfabriken Eiker i spetsen. Avsikten var att överföra tillverkningen av Näfveqvarns produkter till Eiker i Lund. Näfveqvarnsprodukterna och Eikers tillverkning kompletterar varandra väl.

	1963	35
AB Motala Verkstad Motala Oms. 1963: 107 mkr		AB Svenska Maskinverken Kallhäll Oms. 1963: 43 mkr

Johnson-koncernen förvärvade under hösten 1963 av Stockholms Enskilda Bank samtliga aktier i Svenska Maskinverken. Koncernens tillverkning av ångpannor koncentreras till AB Motala Verkstad, medan projekterings-, konstruktions- och försäljningsfunktionerna förläggs till Maskinverken i Kallhäll. Transaktionen får ses mot bakgrund av senare års snabba tekniska utveckling inom det värmetekniska området.

	1964	36
AB Gotth. Nilsson Älmhult 287 anställda 1963		AB Arne Hammar Ludvika Oms. 1963/64: 0,7 mkr

AB Gotth. Nilsson i Älmhult förvärvade hösten 1964 skrothandelsföretaget AB Arne Hammar i Ludvika.

37

1964

AB Nordströms Linbanor
Stockholm
Tillv.värde 1963: 20 mkr

AB Inter-Cemex
Stockholm
Oms. 1963: 1,9 mkr

Nordströms Linbanor förvärvade i oktober 1964 av Skånska Cement AB samtliga aktier i AB Inter-Cemex. Detta företag grundades 1952 för att exploatera uppfinningar som utvecklats inom Cementbolaget. Företaget har framför allt inriktat sig på tillverkning och försäljning av utrustningar för lagring och transport av cement och andra pulverformiga material. Det årliga tillverkningsvärdet uppgår till ca 2 milj. kronor.

38

1964

Pripp-Bryggerierna AB
Stockholm
Koncernoms. 1963/64: 523 mkr

Rudolph Grave AB
Solna
153 anst. 1962/63

I maj 1964 förvärvade Pripp-Bryggerierna samtliga aktier i det 90-åriga solnaföretaget Rudolph Grave, den genom såväl ålder som omfattning ledande firman i laboratorietrustningsbranschen, troligtvis inom hela Europa. Avsikten var att samordna Rudolph Grave med bryggerikoncernens dotterbolag Kebo AB, som specialiserat sig på laboratoriekemikalier och viss laboratorietrustning. De båda företagens sammanlagda omsättning uppgår till ca 25 milj. kronor per år. Bakgrunden till avtalet uppgavs vara att de tidigare ägarna av Rudolph Grave av ålders- och hälsoskäl önskade dra sig tillbaka. Dessutom uppstod en ändrad marknadssituation då Firma A. Kistner hösten 1963 uppgick i Astra-koncernen. De anställda i firma Grave uppgavs inte beröras av samgåendet.

39

1963

AB Scania-Vabis
Södertälje
Oms. 1963: 717 mkr

Frode Lund AB
Malmö
Oms. 1963: 54 mkr

Scania-Vabis övertog under hösten 1963 samtliga aktier i Frode Lund AB, inom stora delar av Malmöhus län återförsäljare för Scania-Vabis och Volkswagen.

40

1964

Sevonia AB
Stockholm

AB Öhrnell-System
Borås
Oms. 1962: 2,9 mkr

Sevonia AB, ett dotterbolag till Säfveåns AB med syfte bl.a. att medverka vid finansiering och utveckling av industriföretag, förvärvade i

februari 1964 70 % av aktierna i AB Öhrnell-System, som tillverkar interna transportsystem för i första hand verkstads-, textil- och konfektionsindustrin. I samband med transaktionen höjdes aktiekapitalet i Öhrnell-System.

	1964	41
Sevonia AB Stockholm		AB Transportbanor Göteborg Oms. 1963: 4 mkr

I maj 1964 förvärvade Sevonia AB, dotterbolag till Säfveåns AB, samtliga aktier i Transportbanor. Förvärvet får ses i samband med Sevonias tidigare köp av aktiemajoriteten i AB Öhrnell-System, Borås.

	1964	42
Skånska Cement AB Malmö Oms. 1963: 223 mkr		AB Vibro-Verken Solna Oms. 1963/64: 30 mkr

Skånska Cement övertog i april 1964 aktiemajoriteten i Vibro-Verken. Vibro-Verken tillverkar maskiner för byggnadsindustrin medan Skånska Cement tillverkar byggnadsmaterial. Vibro-Verken hade tidigare drivits som familjebolag, men ansågs med rådande skattebestämmelser inte kunna finansiera fortsatt expansion och samtidigt behålla nuvarande finansieringsform. Genom kapitaltillskottet från Skånska Cement, vilket skedde i form av nyteckning i nyemission hos Vibro-Verken, ansågs företagets fortsatta utveckling tryggad. Vibro-Verken sysselsatte drygt 500 personer.

	1964	43
STAL Refrigeration AB Norrköping Tillv.värde 1963: 80 mkr		AB K. J. Levin Malmö Oms. 1963: 39 mkr

Ett tidigare etablerat samarbete mellan STAL och Levin ledde i början av 1964 till att STAL övertog samtliga aktier i Levin. Transaktionen ansågs skapa nya möjligheter till fortsatt rationalisering. Företagen har tillsammans ca 1 000 anställda. Koncernomsättning 1964 ca 104 mkr.

44—45

1963

Aug. Stenman AB
Eskilstuna
Oms. 1963: 62 mkr

AB Ermex
Solna
AB Östmarks Låsfabrik
Eskilstuna
Oms. 1963: 3,7 mkr

Stenman övertog i början av 1963 låstillverkningen vid Ermex och Östmarks, dotterbolag till L. M. Ericsson. De båda övertagna företagen sysselsatte 1963 ca 140 personer.

46

1964

Sunds Verkstäder AB
Sundsvall
Oms. 1962/63: 29 mkr

AB Emballagemaskiner
(EMBA)
Örebro
Oms. 1963: 7,7 mkr

Sunds Verkstäder, dotterbolag till SCA, förvärvade i januari 1964 samtliga aktier i Emballagemaskiner. Sunds träproduktlinjer för cellulosa- och pappersmaskiner, skogsmaskiner och formsprutmaskiner för plast kompletterades därigenom med maskiner för wellpappindustrin. Detta område ligger helt inom SCA:s produktions- och försäljningsram. EMBA sysselsatte 1964 80 personer. Bolagets namn har ändrats till SUND-EMBA Aktiebolag.

47

1964

Svenska Aeroplan AB
Linköping
Koncernoms. 1963: 893 mkr

Gustaf Byrenius AB
Stockholm
Oms. 1963: 39 mkr

SAAB-ANA-koncernen förvärvade 1964 bilfirman Gustaf Byrenius AB, som fr.o.m. 1965 är ensamförsäljare av SAAB och Chrysler i Storstockholm under namnet SAAB-ANA i Stockholm AB.

48

1963

AB Svenska Metallverken
Västerås
Oms. 1963: 621 mkr

AB Västanfors Industrier
Fagersta
Oms. 1962/63: 5,1 mkr

Metallverken övertog under 1963 halva aktieposten i AB Västanfors Industrier, ett företag som specialiserat sig på monteringsfärdiga lagerbyggnader och lättare industrihallar. Bakgrunden till överlåtelsen var att det expanderande Fagersta-företaget vid sidan av sitt nuvarande tillverkningsprogram önskade utöka sin verksamhet som leverantör av

aluminiumkonstruktioner för byggnadsändamål. Man fann därvid det lämpligt att närmare liera sig med Metallverken, vars erfarenheter och expertis inom aluminiumindustrin på detta sätt kommer att stå till Fagersta-företagets förfogande.

	1964	49
Säfveåns AB Göteborg		AB Karlsson & Nilsson Eskilstuna Oms. 1963: 4,1 mkr

Säfveån förvärvade i oktober 1964 Karlsson & Nilssons knivfabrik, Skandinavians största tillverkare av hushållsknivar. Under de närmaste åren förväntas rörelsen genomgå en fortsatt kraftig expansion, bl.a. genom ökad bearbetning av exportmarknaden.

	1964	50
AB Teem-Incorporated Stockholm		AB Robhat Inc. Stockholm Oms. 1963: 1,7 mkr

Det numera helt svenskägda Teem-Incorporated övertog våren 1964 Robhat Inc.

	1963	51
Telefon AB L. M. Ericsson Stockholm Oms. 1963: 622 mkr		Teledata ABN AB Tyresö

L. M. Ericsson förvärvade våren 1963 Teledatas nya fabrik i Tyresö för produktion av matematikmaskiner och vissa slag av telefoner. Avsikten var att överflytta viss tillverkning från L. M. Ericsson till Tyresö.

	1964	52
Trafik AB Grängesberg- Oxelösund Stockholm Oms. 1963: 543 mkr		AB Hammarqvists Verkstäder Västerås Oms. 1963: 16 mkr

Grängesbergbolaget förvärvade i februari 1964 samtliga aktier i Hammarqvists Verkstäder som framför allt tillverkar järnkonstruktioner och utför grövre plåtarbeten. Hammarqvists sysselsatte ca 250 anställda. Företaget ingår i Grängesbergbolagets nybildade förvaltning "verkstadsrörelsen", och dess verksamhet samordnas där särskilt med den likartade produktionen hos AB Bröderna Hedlund.

53	1964	
Trafik AB Grängesberg- Oxelösund Stockholm		Nyby Bruks AB Nybybruk Oms. 1963: 112 mkr
Oms. 1963: 543 mkr		

Grängesbergbolaget förvärvade 1962 ett femtioprocentigt intresse i Nyby Bruk genom köp av hälften av aktierna i förvaltningsbolaget Nyby Bruks Intressenter. Sommaren 1964 träffades överenskommelse om förvärv av samtliga resterande aktier i företaget. Nyby Bruk blev därigenom från årsskiftet 1964/65 ett av Grängesbergbolaget helägt dotterbolag. Nyby Bruk tillverkar rostfritt stål i eget elektrostålverk och har kallvalsverk, varmvalsverk, pressverk för varmpressning av rör och profiler, stegvalsverk för kallbearbetning, rördrageri, stångstålverk och precisionsgjuteri. Dessutom finns en verkstad för manufakturering av rostfritt material. Nyby ingår i Grängesbergskoncernen som ett särskilt förvaltningsområde.

54	1964	
Trafik AB Grängesberg- Oxelösund Stockholm		Pullmax AB Göteborg Oms. 1963: 27 mkr
Oms. 1963: 543 mkr		

Grängesbergbolaget övertog i början av 1964 aktierna i Pullmax AB från Säfveåns AB. Skälet till förvärvet uppgavs vara att man önskade vidareutveckla det tekniska samarbete inom området grovplåtbearbetning som sedan några år ägt rum mellan Grängesbergbolagets dotterbolag Bröderna Hedlund och Pullmax. Pullmax tillverkar bl.a. maskiner för plåtbearbetning och s.k. profilsvetsmaskiner. Företaget har dotterbolag för tillverkning även i utlandet.

55	1964	
AB Transmarin Hälsingborg		Helsingborgs Varfs AB Hälsingborg
Oms. 1963: 41 mkr		Oms. 1963: 22 mkr

Aktiemajoriteten i Helsingborgs Varfs AB förvärvades i december 1964 av AB Transmarin.

56	1963	
AB Volvo Göteborg		AB Bil & Truck Göteborg
Oms. 1963: 1 465 mkr		Oms. 1963: 124 mkr
Investment AB Promotion		

Volvo har tillsammans med Promotion förvärvat AB Bil & Truck, ett av de större företagen inom bilbranschen och återförsäljare för Volvo

i Göteborg. Promotion fick genom förvärvet ett bestämmande inflytande i Bil & Truck medan Volvo övertog en minoritetspost. Den aktiepost som förvärvades av Promotion finansierades genom nyemission i detta företag.

1964

57

AB Volvo

Ernst Nilson AB

Göteborg

Stockholm

Oms. 1963: 1 465 mkr

Oms. 1963: 91 mkr

Volvo övertog i maj 1964 aktierna i Ernst Nilson AB, ett av Volvos största återförsäljarföretag i Sverige. Man framhöll vid förvärvet att det inte fick uppfattas som ett avsteg från Volvos strävan att låta distributionen i Sverige ombesörjas av fristående återförsäljare. Svårigheten att finna lämplig köpare av det stora företaget Ernst Nilson tvingade dock Volvo att göra ett avsteg från den politik som man anser skall vara vägledande.

1964

58

AB Volvo

G. Nyström Umeå AB

Göteborg

Umeå

Oms. 1963: 1 465 mkr

Oms. 1963: 15 mkr

Volvo övertog i september 1964 samtliga aktier i Umeå-företaget, som är specialist på konstruktion och tillverkning av lastvagnshytter, och som sedan starten 1936 varit underleverantör till Volvo. Umeå-företaget hade de senaste åren avyttrat i det närmaste hela sin produktion till Volvo. Företaget bytte 1965 namn till Volvo-Umeverken AB.

1964

59

Okänd köpare

AB Åminne Bruk

Åminne

Oms. 1964 (6 mån.): 1,2 mkr

Husqvarna Vapenfabrik sålde i början av 1964 Åminne Bruk till en icke uppgiven köpare.

Jord- och stenindustri

60	1963	
AB Gullhögens Bruk		A-Betong i Växjö-Vislanda AB
Skövde		Växjö
Oms. 1962/63: 71 mkr		Oms. 1962/63: 29 mkr
AB Industrivärden		
Stockholm		

Industrivärden och Gullhögens Bruk inträdde under våren 1963 som huvudintressenter i A-Betong i Växjö-Vislanda AB. Bakgrunden till överenskommelsen med Industrivärden var att man ville skapa ökade finansiella resurser för att A-Betong skulle kunna följa den snabba utvecklingen ifråga om produktion av betongslipers och byggnadselement. Genom att Industrivärdens dotterbolag Gullhögen samtidigt blev medintressent i A-Betong vann man även fördelen av en samverkan på forskningens område. A-Betong sysselsatte 1963 ca 550 anställda.

61	1964	
AB Interpares		Hallsbergstegel AB
Örebro		Hallsberg
Oms. 1963: 63 mkr		Tillv.-värde 1963: 2 mkr

Interpares, som omfattar 33 av landets ledande byggmaterialgrossister, övertog i början av 1964 samtliga aktier i Hallsbergstegel AB.

62	1964	
Investment AB Promotion		AB Grythytte Skifferverk
Stockholm		Grythytan
		Oms. 1964: 2,6 mkr

Promotion köpte i december 1964 Grythytte Skifferverk. Köpet betalades med aktier i Promotion, vilka emitterades för detta ändamål.

63	1963	
Investment AB Promotion		A. Z. Sellbergs Åkeri AB
Stockholm		Stockholm
		Oms. 1963: 77 mkr

Promotion förvärvade under hösten 1963 ca 75 % av aktierna i Sellbergs Åkeri. Transaktionen finansierades genom nyemission i Promotion.

Sellbergs-koncernen har en årsomsättning överstigande 100 milj. kronor och sysselsätter ca 1 300 anställda. Företaget driver åkeriverksamhet av olika slag, försäljning av grus- och krossmaterial samt betong från egna stationer samt en omfattande entreprenadverksamhet över hela landet inom sprängnings- och schaktningsområdet.

	1964	64
Investment AB Skansen Lejonet Göteborg		Skandinaviska Granit AB Göteborg
		Tillv.värde 1963: 4 mkr

Investment AB Skansen Lejonet förvärvade i oktober 1964 av Skandinaviska Banken samtliga aktier i Skandinaviska Granit AB i Göteborg med dotterbolag i avsikt att genomföra en strukturrationalisering av västkustens stenindustri. Omedelbart efter förvärvet inleddes ett administrativt och tekniskt samarbete mellan Skandinaviska Granit AB med dotterbolaget Karlshälls Granit AB och Granit AB C. A. Kullgrens Enka, Uddevalla. Efter en väntad sammanslagning uppgavs att den nya granitindustrin kommer att bli störst inom branschen i Europa med ca 600 anställda och en marknadsandel på ca 50 %. Kullgrens Enka tillverkar företrädesvis kantsten och blocksten medan Skandinaviska Granit tillverkar kantsten och byggnadssten. Sammanslagningen uppgavs ge möjligheter till betydande investeringar, framför allt på den maskinella sidan, vilket på längre sikt minskar behovet av utbildad arbetskraft.

	1964	65
MOHAB-fabrikerna AB Malmö		AB Gratong Hässleholm
Oms. 1963: 4,1 mkr		Oms. 1963/64 (14 mån.): 0,4 mkr

MOHAB-fabrikerna förvärvades hösten 1964 AB Gratong i Hässleholm, som tillverkar betongvaror och murbruk.

	1964	66
Skånska Cement AB Malmö		Göteborgs Sand AB Göteborg
Oms. 1963: 223 mkr		Oms. 1963: 22 mkr

Skånska Cement förvärvade under 1964 Göteborgs Sand AB, som driver en murbruksfabrik, fyra betongfabriker, två makadamfabriker och tre sandtäkter.

67	1964	
AB Skånska Cementgjuteriet		Betongvarufabrik i
Stockholm		Timrå
Oms. 1963: 972 mkr		

Skånska Cementgjuteriet förvärvade sommaren 1964 en nybyggd betongvarufabrik i Timrå. Avsikten var att vid den förvärvade fabriken uppta tillverkning av specialrör. Skånska Cementgjuteriet hade efter köpet 12 betongvarufabriker i landet från Limhamn i söder till Sundsvall i norr.

68—69	1963	
AB Skånska Cementgjuteriet		AB Skånska Makadamfabriken
Stockholm		Åstorp
Oms. 1963: 972 mkr		Oms. 1963 (9 mån.): 5,9 mkr
		Billesholms-Bjuvs Åkeri AB
		Kvidinge
		Oms. 1963 (8 mån.): 0,8 mkr

Skånska Cement övertog i september 1963 aktiemajoriteten i Skånska Makadamfabriken, som huvudsakligen tillverkar makadam och färdig betong. Efter detta avtal övertog Makadamfabriken samtliga aktier i Billesholms-Bjuvs Åkeri AB.

70	1963	
AB Strängbetong		Herrljunga Cementgjuteri
Stockholm		Herrljunga
Oms. 1963: 39 mkr		Oms. 1963: 12 mkr

Strängbetong förvärvade 1963 Herrljunga Cementgjuteri som tillverkar prefabricerade trappor, balkong- och fasadelement. Strängbetong är landets äldsta och största tillverkare av byggnadselement i förspänd betong och har fabriker i Stockholm, Veddige och Kungsör. Företaget har över 900 anställda.

71	1963	
AB Strängbetong		Prefab Industri AB
Stockholm		Underås
Oms. 1963: 39 mkr		Oms. 1963: 3 mkr

Strängbetong förvärvade i slutet av 1963 samtliga aktier i Prefab, dotterbolag till Svenska Industribyggen AB (SIAB). Prefab tillverkar vid sin fabrik i Underås, Enhörna, fasadelement och andra väggelement i icke förspänd betong.

	1963	72
AB Tryckrör Malmö		Åstorps Bruk AB Åstorp
Oms. 1963: 9,5 mkr		Oms. 1963: 3,4 mkr

AB Tryckrör, som ägs av AB Skånska Cementgjuteriet, Sentab och Højgaard & Schultz A/S, Danmark, förvärvade under hösten 1963 Åstorps Bruk AB, som tillverkar tegel samt maskiner och utrustning bland annat för tillverkning av förspända betongrör.

	1964	73
Upsala-Ekeby AB Uppsala		AB Rörstrands Porslinsfabriker Lidköping
Oms. 1963: 48 mkr		1 200 anställda 1963

Upsala-Ekeby övertog i maj 1964 Rörstrands Porslinsfabriker. Samgåendet uppgavs betyda möjligheter att inom svensk hushållsporslinsindustri åstadkomma en mer rationell ordning. Framför allt importen av billigt hushållsporslin från låglöneländer hade skapat svårigheter för den svenska industrin.

Träindustri

	1964	74
AB Företagsfinans Stockholm		Limhamns Träindustri AB Malmö
		Oms. 1963: 49 mkr

Företagsfinans, dotterbolag till AB Custos, förvärvade i september 1964 halva aktiekapitalet i Limhamns Träindustri, som har fabriker i Ronneby och Hanaskog med tillverkning av parkett, vinyl-golvplattor, plattmattor, plastfolie och plaströr. Bakgrunden till transaktionen uppgavs vara önskan att underlätta finansieringen av Limhamns fortsatta expansion. Avsikten var också att efter förvärvet öka Limhamns aktiekapital från 3 milj. kronor till 8 milj. kronor genom nyteckning.

	1964	75
Helsingborgs Gummifabriks AB Tretorn Hälsingborg		C. E. von Braun & Co AB Älmhult
Koncernoms. 1964: 158 mkr		Oms. 1/6—31/12 1964: 0,3 mkr

Tretorn övertog i oktober 1964 aktierna i von Braun & Co, som tillverkar och säljer tennisrackets.

76—77	1964	
AB Interpares		Södertälje Byggnadsvaror AB
Örebro		Södertälje
Oms. 1963: 63 mkr		Oms. 1963/64: 6,3 mkr
		Södertäljeortens Golv AB
		Södertälje

Interpares övertog i juli 1964 de båda Södertälje-företagen.

78	1964	
Investment AB Promotion		AB Åsedahus
Stockholm		Vetlanda
		Oms. 1963: 15 mkr

Promotion förvärvade under sommaren 1964 Åsedahus jämte dotterbolaget AB Allrings Snickerier. Likviden erlades genom nyemitterade aktier i Promotion. Åsedahus med dotterbolag tillverkar byggnadselement och snickerier för monteringsfärdiga trähus.

79	1963	
Olsson & Rosenlunds AB		Lundqvist & Huddén AB
Stockholm		Stockholm
Oms. 1962/63: 33 mkr		Oms. 1963: 8 mkr

Ett samgående ägde i slutet av 1963 rum mellan de båda företagen, vars verksamheter därefter samordnades vad gäller inköp, transporter och leveranser.

80	1964	
Trafik AB Grängesberg-		Tunabergs Trävaru AB
Oxelösund		Koppartorp
Stockholm		Oms. 1963/64: 11 mkr
Oms. 1963: 543 mkr		

Grängesbergsbolaget förvärvade i november 1964 samtliga aktier i Tunabergs Trävaru AB, som driver sågverk och snickerifabrik i Tunaberg (Södermanlands län), idkar skogs- och jordbruk samt äger sammanlagt omkring 7 000 hektar mark, varav drygt hälften produktiv skogsmark. Bakom förvärvet uppgavs ligga en önskan från Grängesbergsbolaget att säkerställa en markreserv för nya industrier. Avsikten var att rörelsen vid Tunaberg skulle fortsätta oförändrad. Tunabergs Trävaru AB hade 1964 ca 200 anställda.

Massa- och pappersindustri

1963

81

Fiskeby AB
Norrköping
Oms. 1963: 134 mkr

AB Industrileveranser
Oms. 1963: 12 mkr

Fiskeby köpte i början av 1963 50 % av aktiestocken i Industrileveranser. Detta företag är inriktat på inköp och försäljning av avfallspapper. Efter förvärvet uppgår Fiskebys inköpsavdelning för pappersavfall i Industrileveranser, som dessutom ägs av Westerviks Pappersbruks AB.

1964

82

AB Sture Ljungdahl
Nybro
Tillv.värde 1962: 18 mkr

AB W. Malmstedt & Co
Stockholm
Oms. 1963: 0,6 mkr

AB Sture Ljungdahl i Nybro övertog i juni 1964 samtliga aktier i Malmstedt & Co kuvertfabrik i Stockholm. Ljungdahls, som tillsammans med dotterbolaget Granholms AB, är landets största kuvertfabrik, försäkrade sig därigenom om en servicefabrik i Stockholm. Avsikten var att successivt samordna tillverkning och försäljning.

1964

83

Mo och Domsjö AB
Örnsköldsvik
Oms. 1963/64: 437 mkr
Norrlands Skogsägares Cellu-
losa AB
Kramfors
Oms. 1963: 89 mkr

Forss AB
Köpmanholmen
Oms. 1962/63: 63 mkr

Mo och Domsjö och NSC förvärvade i mars 1964 Forss AB i Köpmanholmen. Av Forss skogstillgångar övertog NSC en tredjedel och Mo och Domsjö två tredjedelar. NSC övertog bolagets samtliga industri-
anläggningar, vilket innebar att de kompletterade sitt sortiment av
varor genom att också tillverka blekt sulfatmassa. Övriga industri-
anläggningar omfattar en klorfabrik och ett sågverk. Forss AB hade 850
anställda vid industrin samt 650 i skogsbruket. För de anställda inne-
bar transaktionen ingen förändring.

Munkedals AB

Munkedal

Oms. 1963: 33 mkr

Djupafors Fabriks AB

Kallinge

Oms. 1963: 25 mkr

Munkedals-gruppen förvärvade 1963 av Sydsvenska Kraft AB samtliga aktier i Djupafors Fabriks AB, som tillverkar papp för förpackningsindustrin. Verksamheten vid Djupafors samordnas efter förvärvet med Inlands papp- och kartongfabrik i Lilla Edet, som också tillhör Munkedals-gruppen. Den totala produktionen vid Inland och Djupafors uppgick under 1963 till drygt 40 000 ton papp. Samordningen anses komma att medföra en väsentlig rationalisering av tillverkning, produktutveckling och försäljning.

Norrlands Skogsäga-
res Cellu-
losa AB

Hissmofors AB

Kramfors

Krokom

Oms. 1963: 23 mkr

Oms. 1963: 89 mkr

NSC köpte tillsammans med Östersunds stad under våren 1963 Hissmofors AB. NSC övertog Hissmofors Sulfitfabrik i Krokom samt Äggfors träsliperi i Mörsil, som drivs av ett dotterbolag. I köpet ingick även Hissmofors Kraftverk i Indalsälven samt drygt 20 000 hektar produktiv skogsmark. Köpesumman uppgick till 72 milj. kronor, varav Östersunds stad svarade för 41 milj. kronor, finansierade genom ett obligationslån och lån ur egna fonder. NSC:s köpeskilling finansierades genom ett industrilån, till vilket såväl skogsägare som övriga intresserade inbjöds till teckning. Förvärvet skedde för att trygga den för skogsbruket och sysselsättningen betydelsefulla Hissmoforsindustrins fortbestånd och utveckling samt köparnas behov av elektrisk råkraft. Hissmofors är den största industrin i Jämtlands län med ca 600 anställda år 1963.

Persöner AB

AB Vidfamne

Ystad

Stockholm

289 anst. 1963

Oms. 1963: 3,5 mkr

Persöner AB i Ystad övertog i september 1964 samtliga aktier i AB Vidfamne, ett av landets äldsta och ledande handelsföretag i pappersbranschen. Persöner driver handel samt fabriksmässig förädling av varor till-

hörande avfallsråvarubranschen samt tillverkar rivull, rivbomull etc. Företaget säljer även maskiner och tillbehör för textilindustrin samt ett antal artiklar inom verkstadsindustrin, som tillverkas vid dotterbolag. Vidfamne sysselsatte 1963 drygt 20 personer.

	1964	87
Rottneros AB	Koppoms Pappersfabriks AB	
Rottneros	Koppom	
Oms. 1962/63: 7,9 mkr	Oms. 1962: 7,7 mkr	

Rottneros övertog i september 1964 Koppoms Bruk som dessförinnan gått i konkurs. Genom övertagandet säkrades driften vid Koppom. En förutsättning för transaktionen var att staten till Rottneros lämnade ett ränte- och amorteringsfritt lån på 1,5 milj. kronor, vilket skulle avskrivas med 1/5 per år under förutsättning att driften fortsatte.

	1963	88
Sydöstra Sveriges Skogsägares Förbund, Växjö	Koncernoms. 1963: 327 mkr	
Hallands Skogsägareförening, Halmstad	Oms. 1963: 18 mkr	
Jönköpings Läns Skogsägare, Jönköping	Oms. 1963: 29 mkr	
Älvsborgs Skogsägare, Borås	Oms. 1963: 15 mkr	

De fyra skogsägareföreningarna enades under hösten 1963 om ett samgående under namnet Södra Sveriges Skogsägares Förbund. Fusionen genomfördes under hösten 1964. Genom samgåendet räknar man med att kunna säkerställa projektet att uppföra en cellulosaindustri på Västkusten.

Grafisk industri

	1963	89
AB Egnellska Boktryckeriet Stockholm	Zetterlund & Thelanders Boktryckeri AB Stockholm	
Oms. 1963: ca 3 mkr	Oms. 1963: 1,6 mkr	

Svensk Filmindustri sålde under 1963 samtliga aktier i Zetterlund & Thelanders Boktryckeri till Egnellska Boktryckeriet.

90	1964	
Esselte AB		Allkopia Tryckeri AB
Stockholm		Stockholm
Tillv.värde 1963: 47 mkr		Oms. 1963: 7 mkr
		Bengtsons Litografiska AB
		Stockholm
		Tillv.värde 1963: 2,8 mkr

Några av SLT-koncernens tryckeriföretag i Stockholm sammanfördes i slutet av 1964 till en organisatorisk enhet. Omorganisationen innebär att Allkopia Tryckeri AB renodlades som offsettryckeri medan Bengtsons Litografiska AB utvidgade sin reproavdelning för offset. Båda företagen inordnades som rörelsegrenar under Esselte AB, varigenom betydande förenkling och effektivisering av den administrativa apparaten väntades bli följden.

91	1964	
Nerikes Allehanda		AB Littorin Rydén Boktryckeri
Örebro		Örebro
		Oms. 1963/64: 2,9 mkr

Nerikes Allehanda-koncernen förvärvade hösten 1964 aktiemajoriteten i Littorin Rydéns Boktryckeri.

92	1963	
AB P. A. Norstedt & Söner		Tryckeri AB Thule
Stockholm		Stockholm
Oms. 1963: 60 mkr		Tillv.värde 1962: 2,2 mkr

SLT:s dotterbolag Norstedt & Söner förvärvade under 1963 Tryckeri AB Thules rörelse.

93	1963	
AB Sveriges Litografiska		Allkopia Offset Tryckeri AB
Tryckerier		Stockholm
Stockholm		Oms. 1963: 7 mkr
Oms. 1963/64: 385 mkr		

SLT övertog våren 1963 Allkopia Offset Tryckeri.

	1964	94
Tryckeri AB Fylgia Stockholm		Svenska Tryckeri AB Stockholm
		Oms. 1962/63 (18 mån.): 7,9 mkr

Tryckeri AB Fylgia förvärvade våren 1964 Svenska Tryckeri AB. Fr.o.m. 1965 arbetar tryckerikoncernen under namnet Svenska Tryckeri Bolagen STB AB.

Livsmedelsindustri

	1963	95
AB Dahls Konfektyrindustri Bengtsfors		Dalarnas Karamellfabriks AB Rättvik
Oms. 1962/63: 3,3 mkr		Oms. 1962: 0,7 mkr

Dahls Konfektyrindustri övertog under våren 1963 Dalarnas Karamellfabrik, vars tillverkning överflyttades till Bengtsfors.

	1963	96
AB Dalabagerier Borlänge		Coronabageriet i Sundsvall AB Sundsvall
Oms. 1963: 15 mkr		Oms. 1963: 7,1 mkr

Dalabagerier köpte under 1963 av Hakon-bolaget och Nordsvenska Köpmanna AB Coronabageriet i Sundsvall AB. Med anledning av förvärvet höjdes under 1963 aktiekapitalet i Dalabagerier från en halv milj. till en milj. kronor. Samtliga aktier ägs av AB Hakon Swenson.

	1964	97
AB Felix Eslöv		Gärtnäs Fjäderfäslakteri Gärtnäs
Oms. 1963/64: 93 mkr		

Felix övertog i början av 1964 Gärtnäs Fjäderfäslakteri.

98	1964	
Föreningen Skånska Andels- slakterier (Scan)		Pålsons Butiker AB
Hälsingborg		Malmö
Oms. 1963: 597 mkr		Oms. 1963: 43 mkr

Scan övertog i januari 1964 genom ett arrendeavtal Pålsons Butiker. Avsikten var att detta bolags 41 butiker efter förvärvet skulle drivas tillsammans med C. Anderssons och Scans butiker i ett av Scan helägt dotterbolag, Meny AB. Meny AB får efter sammanslagningen en årsomsättning på ca 70 miljoner kronor, fördelad på ett hundratal butiker.

99	1964	
Hallandsmejerier		Lantmännens Mejericentral
Halmstad		i Bohuslän
Oms. 1963: 99 mkr		

En fusion mellan de båda ekonomiska föreningarna beslöts i maj 1964. Genom fusionen bildades en mejeriförening omfattande Halland, Bohuslän och delar av Västergötland.

100	1964	
KåKå AB		AB C. Arvidsson & Co
Malmö		Malmö
Oms. 1963: 66 mkr		Oms. 1962: 7 mkr

Intressenterna i Malmö-företaget AB C. Arvidsson & Co överlät i april 1964 samtliga aktier i företaget till ägarna av KåKå AB. De båda företagens tillverkning och handel med bageriråvaror kommer efter förvärvet att successivt samordnas.

101	1963	
Lantbrukarnas Mjölkcen- tral (LMC)		Bohusmjölk
Göteborg		Oms. 1963: 26 mkr
Oms. 1963: 173 mkr		

Samgående skedde 1963 mellan LMC och Bohusmjölk.

102	1963	
Lantbrukarnas Mjölkcen- tral (LMC)		Hallandsmejerier
Göteborg		Oms. 1963: 99 mkr
Oms. 1963: 173 mkr		

Hallandsmejerier har genom fusion uppgått i LMC.

	1963	103
Lantbrukarnas Mjölkcen- tral (LMC)		Tanumsmejeriet
Göteborg		Valbo mejeri
Oms. 1963: 173 mkr	Sammanlagd oms. 1963: 6 mkr	

Tanumsmejeriet och Valbo mejeri fusionerades under 1963 med LMC.

	1964	104
Mazetti AB		Cap AB
Malmö		Göteborg
Oms. 1963: 53 mkr		Oms. 1963: 24 mkr

Mazetti övertog 1964 Cap i Göteborg. Avsikten var att produktionen vid Cap successivt skulle överflyttas till Mazettis nybygge i Malmö. Bakgrunden till transaktionen uppgavs vara att anläggningskostnaderna och kraven på produktforskning blivit allt större inom chokladindustrin. Caps produktionspersonal erbjöds anställning i Malmö. Transaktionen finansierades delvis genom nyemission i Mazetti.

	1963	105
Mjölkcen- tralen, Stockholm		Oms. 1963: 608 mkr
Glace-Bolaget AB, Stockholm		59 anst. 1963
Freja Glass AB, Gävle		Oms. 1963: 2 mkr
Örebroortens Mejeriförening, Örebro		Oms. 1963: 57 mkr
Karlstadsortens Mejeriförening, Karlstad		Oms. 1963: 43 mkr
Lantbrukarnas Mjölkcen- tral, Göteborg		Oms. 1963: 173 mkr
Norrbottens Läns Producentförening, Luleå		Oms. 1963: 64 mkr

En sammanslagning genomfördes våren 1963 av samtliga mellansvenska och norrländska mejeriägda glassföretag. Det nya företaget övertog Glace-Bolagets namn och blev med en omsättning av ca 35 milj. kronor störst i branschen. Avsikten med fusionen var att genom driftsplanering och storfabrikation åstadkomma en erforderlig rationalisering av tillverkning och distribution. Betydande kostnadsbesparingar ansågs på detta sätt bli möjliga. Fusionen uppgavs ha föregåtts av årslånga förhandlingar. Avtalet är infört i kartellregistret.

	1964	106
Hälsingborgs Mjölkcen- tral		5 mejerier i
Oms. 1963: 26 mkr		nordvästra Skåne

Under år 1964 uppgick i Hälsingborgs Mjölkcen-
tral genom fusionering Landskronaortens mejeriförening, Allerums mejeriförening samt Bjuvs, Klippan och Källna mejerier.

107	1964	
Nordvästra Skånes Mejeriförbund, Hälsingborg		Oms. 1963: 24 mkr
Nordöstra Skånes Mejeriförbund, Kristianstad		Oms. 1963: 46 mkr
Sydvästra Skånes Mejeriförbund, Malmö Österlenmejerier, Tomelilla		Oms. 1963: 40 mkr

De fyra mejeriförbunden i Skåne slogs under sommaren 1964 samman under namnet Skånemejerier. Sammanslagningen uppgavs vara en rationaliseringsåtgärd som skulle komma att underlätta fusioner med enskilda mejerier i landskapet. Tidigare hade sammanslagningar endast kunnat ske räjongvis.

108	1964	
Norrbottens Slakteriförening Luleå	Owe Ericsons Livsmedel AB Boden	
Oms. 1963: 20 mkr		Oms. 1963: 13 mkr

Norrbottens Slakteriförening övertog i mars 1964 aktiemajoriteten i Owe Ericsons Livsmedel. Avsikten var att slakteriföreningen, förutom att fortsätta den normala verksamheten, skulle satsa hårt på renköttproduktion.

109	1964	
Norrbottens Slakteriförening Luleå	Västerbottens Slakteriförening Umeå	
Oms. 1963: 20 mkr		Oms. 1963: 77 mkr

De båda slakteriföreningarna beslöt i början av 1964 att gå samman i ett nytt företag under namnet Slakteriföreningen Norra Sverige. Fusionen uppgavs i mars 1965 ej ännu vara genomförd.

110	1964	
AB Nyco Solna	AB Dahls Konfektyrindustri Bengtsfors	
Oms. 1963: 1,5 mkr		Oms. 1962/63: 3,3 mkr

Sommaren 1964 träffades fusionsavtal mellan de båda företagen fr.o.m. den 1 september 1964. Sammanslagningen berör de båda företagens försäljningsorganisationer medan fabrikerna även i fortsättningen drivs var för sig. Samgåendet uppgavs möjliggöra rationalisering av tillverkning och försäljning. Företagen sysselsatte tillsammans ca 40 personer.

	1964	111
AB Skogaholms Bröd		AB Norrköpings Förenade
Eskilstuna		Bagerier
Oms. 1962/63: 28 mkr		Norrköping
		Oms. 1962: 2,8 mkr

Skogaholms övertog i januari 1964 driften vid Norrköpings Förenade Bagerier som sysselsatte ett 60-tal personer. Vissa rationaliseringar i tillverknings- och distributionsleden företogs omedelbart efter förvärvet.

	1963	112
Slakteri AB i Stockholm (Sabis)		Gudrun Canning Company AB
Stockholm		Stockholm
Oms. 1963: 25 mkr		Oms. 1963: 6,3 mkr

Sabis övertog i juli 1963 samtliga aktier i Gudrun Canning. Sabis flyttade efter övertagandet från sina gamla lokaler på Söder i Stockholm till Cannings modernare lokaler i slakthusområdet vid Johanneshov.

Dryckesvaruindustri

	1963	113
AB Pripp och Lyckholm		AB Stockholms Bryggerier
Göteborg		Stockholm
Koncernoms. 1962/63: 202 mkr		Koncernoms. 1962/63: 259 mkr

De båda bryggerikoncernerna gick under hösten 1963 samman under namnet Pripp-Bryggerierna AB. Samgåendet skedde i den formen att aktieägarna i AB Stockholms Bryggerier erbjöds teckna aktier i nyemission hos AB Pripp och Lyckholm, varvid likvid för varje ny aktie i Pripp och Lyckholm erlades med en aktie i Stockholms Bryggerier. AB Pripp och Lyckholm ändrade samtidigt sitt namn till Pripp-Bryggerierna AB. Samgåendet motiverades med de ändrade förutsättningar för företagets verksamhet som den tekniska och ekonomiska utvecklingen medfört. Inför de ändrade konkurrensförutsättningar som bildandet av stora marknadsblock medför fann de båda bolagen det vara nödvändigt att stärka sin konkurrensförmåga genom en snabbare strukturrationalisering än vad som skulle kunna ske inom ramen för vardera företaget. Den utländska konkurrensen förväntades öka även ifråga om andra malt-drycker än starköl samt också ifråga om läskedrycker. Samtidigt stod man inför nya tekniska framsteg, vilka krävde investeringar av sådan

storleksordning, att det vore svårt att realisera dem inom ramen för de båda enskilda företagen. Slutligen underlättas genom samgåendet en väsentligt ökad aktivitet på utlandsmarknaden, vilket sedan länge varit ett önskemål inom de båda företagen.

Den nya bryggerikoncernen blev Nordens största med en planerad tillverkning på ca 320 milj. liter per år. Marknadsandelen var efter samgåendet ca 65 % beträffande maldrycker och 57 % beträffande mineral- och läskedrycker. Några permitteringar var vid samgåendet inte aktuella. De av driftskoncentrationen nödvändiga personalminskningarna beräknades kunna uppnås genom normal avgång.

114	1963	
AB Pripp och Lyckholm		AB Tidaholms Bryggerier
Göteborg		Tidaholm
Oms. 1962/63: 143 mkr		Oms. 1963: 2 mkr

Pripp och Lyckholm övertog i början av 1963 Tidaholms Bryggerier efter hänvändelse från det sistnämnda företaget. Några förändringar i bryggeriets verksamhet var vid övertagandet inte aktuella, utan avsikten var att bibehålla tillverkningen av malt- och läskedrycker så länge försäljningsvolymen bildade underlag för fortsatt drift. Samtliga anställda kunde därigenom ges tryggad sysselsättning.

115	1963	
AB Stockholms Bryggerier		Nordiska Mineralvatten-
Stockholm		fabriks AB
Oms. 1962/63: 129 mkr		Oms. 1963: 2,9 mkr

Stockholms Bryggerier förvärvade i början av 1963 Nordiska Mineralvattenfabriks AB. Detta företag drev dock ingen egen bryggerirörelse utan uppträdde som representant för andra bryggerier och vattenfabriker. Det utnyttjas i bryggeriernas regi som depå för Arboga Bryggeri.

Textil- och sömnadsindustri

116	1963	
Borås Wäfveri AB		AB Cotton-strumpor
Borås		Båstad
Oms. 1963: 90 mkr		Oms. 1962/63: 0,7 mkr

Borås Wäfveri AB uppförde 1962 en fabrik i Veddige för fällning av bl.a. lakan och örngott. Denna snabbt expanderande verksamhet gav

anledning till inköp 1963 av AB Cotton-strumpors fabrik i Båstad med tillträde den 1 juli 1965. Sedan den 1 april 1964 utför Wäferibolaget där fällning av hemtextilier.

	1964	117
AB Cewo-kappor		Thure B. Wiberg AB
Malmö		Malmö
Oms. 1962/63: 6,5 mkr		Oms. 1963: 7,1 mkr

En fusion inom damkonfektionsbranschen skedde i december 1964, då Cewo-kappor i Malmö övertog samtliga aktier i Thure B. Wiberg AB.

	1963	118
Gamlestadens AB		Johansson & Carlander AB
Göteborg		Göteborg
Oms. 1963: ca 75 mkr		

Gamlestadens förvärvade 1963 aktierna i Johansson & Carlander, som närmast är att betrakta som ett förvaltningsbolag inom rederibranschen.

	1963	119
Gamlestadens AB		Strömma Bomullsspinneri AB
Göteborg		Karlshamn
Oms. 1963: ca 75 mkr		Oms. 1963: 9,6 mkr

Gamlestadens övertog hösten 1963 Strömma Bomullsspinneri. Avsikten var att fortsätta driften vid Strömma oförändrad. Däremot avsågs att centralisera exportförsäljningen för såväl Gamlestaden och Tuppen som Strömma till Norrköping.

	1964	120
Gamlestadens AB		AB Laxen Fiskredskapsfabrik
Göteborg		Umeå
Oms. 1963: ca 75 mkr		Oms. 1963: 1,8 mkr

Gamlestadens köpte i början av 1964 Laxens Fiskredskapsfabrik, som tillverkar omonterade fintrådiga slingor och sjöfärdiga yrkesredskap. För Gamlestadens del innebar förvärvet en breddning av sortimentet.

121	1964	
Kooperativa Förbundet		Hodéns Fabriker AB
Stockholm		Mariefred
Oms. 1963: 3 090 mkr		

KF har inköpt av Hodéns Fabriker industritomt med fabriksbyggnad och maskinpark och driver där produktion av hygienprodukter under namnet Textil AB Sanetta.

122	1964	
Rudbergs Fabriks AB		Bröd. A. Westbergs
Falköping		Konfektionsfabrik
Oms. 1964: 4 mkr		Sollebrunn

Rudbergs köpte 1964 Westbergs Konfektionsfabrik i Sollebrunn, dit man avsåg att förlägga tillverkning av bättre blusar och underkläder.

123	1964	
AB Karl Rundgrens Väveri		AB Borås Draperi- och
Borås		Gardinfabrik
Oms. 1963/64: 2,2 mkr		Borås
		Oms. 1963/64 (14 mån.):
		1,6 mkr

Karl Rundgrens Väveri förvärvade sommaren 1964 samtliga aktier i Borås Draperi- och Gardinfabrik. Avsikten var att de båda företagen, som tillverkar hemtextilier, till en början skulle samarbeta för att senare helt sammanslås. Företagen sysselsätter ca 40 personer vardera.

124	1964	
Sahlins Konfektions AB		Bocaj-Youngster AB
Eslöv		Göteborg
Oms. 1963: 7,2 mkr		Oms. 1963/64: 3 mkr

Sahlins Konfektions AB övertog sommaren 1964 samtliga aktier i Bocaj-Youngster AB. I samband med fusionen ändrades Bocaj-Youngsters firmanamn till Youngster AB. Avsikten var att de båda företagen även efter samgåendet skulle arbeta med separata kollektioner och försäljningsorganisationer.

	1964	125
AB Thorsman & Co		AB Perioden
Bålsta		Nyköping
Oms. 1964: 3,2 mkr		Oms. 1963/64 (7 mån.): 1,3 mkr

Thorsman & Co, som främst tillverkar fästelement i plast för byggbranschen, förvärvade i början av 1964 Periodens bomullsspinneri. Genom försäljningen löstes sysselsättningsproblemet för de anställda vid bomullsspinneriet när driften upphörde strax efter övertagandet. Avsikten var att Thorsman successivt skulle överflytta sin verksamhet från Bålsta till de nyförvärvade lokalerna i Nyköping. Efter förvärvet bytte Perioden namn till Thorsmans Bruks AB.

	1963	126
Torella AB		Konfektions AB Wånéx
Malmö		Tranås
Tillv.värde 1963: 4,2 mkr		Oms. 1963 (11 mån.): 2,3 mkr

Torella övertog 1963 Wånéx kappfabrik i Tranås, dit man avsåg att förlägga en nystartad tillverkning av kappor. Tranåsfabriken sysselsatte 1963 ca 100 personer.

	1964	127
AB Wahlbecks Fabriker		Tågvirkesbolagen AB
Linköping		Göteborg
Tillv.-värde 1963: 28 mkr		Oms. 1963: 13 mkr

Wahlbecks blev i mars 1964 ensamägare till Tågvirkesbolagen genom att av Svenska Bindgarnsfabriken AB förvärva 50 procent av aktiekapitalet. Tågvirkesbolagen hade ett år tidigare bildats som ett gemensamt försäljningsbolag för Wahlbecks och Bindgarnsfabriken. Avtalet är infört i kartellregistret.

	1963	128
AB Åsedakläder		Konfektions AB Garpen
Åseda		Åseda
Oms. 1963/64 (18 mån.): 3,4 mkr		Oms. 1963 (11 mån.): 0,7 mkr

AB Åsedakläder förvärvade 1 december 1963 samtliga aktier i Garpen. I samband därmed genomfördes en omorganisation. Efter slopande av en del artiklar som ansetts mindre lönande och som ej fanns utrymme för i tillverkningen har båda fabrikerna sammanförts till en enhet. Bolagen redovisas var för sig.

Läder-, hår- och gummivaruindustri

129	1964	
AB Carlsson & Åqvist		AB Pax Skoindustri
Örebro		Örebro
Oms. 1963: 25 mkr		Oms. 1963: 6 mkr

Carlsson & Åqvist förvärvade i oktober 1964 samtliga aktier i Pax Skoindustri. Genom förvärvet breddades Carlsson & Åqvists försäljningssortiment.

130	1963	
AB Elof Malmberg		AB Sölvesborgs Skofabrik
Gävle		Sölvesborg
Oms. 1962/63: 11 mkr		Oms. 1963/64 (15 mån.): 0,6 mkr

Malmbergs, ett av Sveriges största grossistföretag i sportartikelbranschen, köpte under hösten 1963 Sölvesborgs Skofabrik. Skofabriken har ca 20 anställda.

131	1963	
Madsen & Winkle Skolästfabriker AB		AB Malmö Skolästfabrik
Limhamn		Limhamn
Oms. 1963: 5,8 mkr		Oms. 1963: 2 mkr

Genom sammanslagning av AB Malmö Skolästfabrik, Limhamn, och Lästfabriken Winkle AB, Örebro, bildades sommaren 1963 Madsen & Winkle Skolästfabriker AB med säte i Limhamn. Tillsammans blev de båda företagen efter samgåendet störst i branschen i Skandinavien. Skolästtillverkningen koncentrerades till fabriken i Limhamn, dit de anställda i Örebro erbjöds flytta. I Örebro behölls tillverkningen av modeller och plastklackar liksom en försäljningsavdelning. Till företagets lövträsågverk och klackfabrik i Sjöbo förlades merparten av korkklack- och träsultillverkningen. Omkring 60 % av de båda företagens samlade tillverkning gick på export. Rationaliseringssträvanden och kostnadsminskningar uppgavs vara de främsta skälen till samgåendet.

Kemisk och kemisk- teknisk industri

	1963	132
AB Alfort & Cronholm Stockholm Oms. 1963: 81 mkr		Ejes Färghandel AB Sundsvall Oms. 1963: 1,6 mkr

Alfort & Cronholm beslöt 1963 att upprätta ett lagerförande avdelningskontor i Sundsvall. Samtidigt förvärvades samtliga aktier i Ejes Färghandel AB, ett av mellersta Norrlands största grossist- och detaljhandelsföretag inom den kemisk-tekniska branschen. Avsikten var att överföra detta företags engros-verksamhet till det nya avdelningskontoret.

	1963	133
AB Alfort & Cronholm Stockholm Oms. 1963: 81 mkr		K/B C. G. Pettersson Örebro Oms. 1963: ca 3 mkr

Alfort & Cronholm övertog 1963 samtliga lotter i kommanditbolaget C. G. Pettersson, Örebros äldsta företag inom färghandelsbranschen. Avsikten var att införliva det förvärvade företagets engrosrörelse i Alfort & Cronholms verksamhet i Örebro.
(Se även nr 312.)

	1963	134
AB Astra Södertälje Oms. 1963: 291 mkr		Axel Kistner AB Stockholm 209 anställda 1963

Astra förvärvade under hösten 1963 samtliga aktier i Axel Kistner AB, som är ett av landets äldsta och största företag för laboratorieutensilier och sjukvårdsartiklar. Avsikten var att bolaget under 1964 skulle slås ihop med Astras bolag för sjukhusartiklar, Sjuco AB, Göteborg, med en sammanlagd omsättning år 1963 på 32 mkr.

	1964	135
Barnängens Tekniska Fabrikers AB Stockholm Oms. 1963: 27 mkr		Henrik Gahns AB Uppsala Oms. 1963: 15 mkr

Barnängen köpte i december 1964 samtliga aktier i Henrik Gahns AB för ett pris av 575 kr per Gahn-aktie (nominellt värde 100 kr). De båda företagens produkter, tandkrämer, tvål, ansiktsvatten m.m., komp-

letterar varandra väl. Samgåendet uppgavs innebära betydande möjligheter till rationalisering av bl.a. exportförsäljningen. Efter samgåendet fick Barnängen-koncernen sammanlagt ca 600 anställda.

136	1963	
AB Wilh. Becker		AB And. Engqvists Eftr.
Stockholm		Västervik
Oms. 1963: 82 mkr		Oms. 1963: 2,3 mkr

I samband med Beckers förvärv av Wingårds Färgbutiker i Malmö köpte företaget även AB And. Engqvists Eftr. i Västervik, som driver grossist- och detaljhandelsrörelse.

137	1963	
AB Wilh. Becker		Jala Färghandel AB
Stockholm		Luleå
Oms. 1963: 82 mkr		Oms. 1963 (9 mån.): 1,2 mkr

Beckers förvärvade 1963 Jala Färghandel, som driver dels färgbutikrörelse i Luleå, dels partiförsäljning inom Norrbottens län.

138	1964	
AB Wilh. Becker		Dorch, Bäcksin & Co AB
Stockholm		Göteborg
Oms. 1963: 82 mkr		Oms. 1963: 21 mkr

Beckers förvärvade i januari 1964 aktierna i Dorch, Bäcksin & Co AB, som har fabriker, centrallager och huvudkontor utanför Göteborg samt nederlag och försäljningskontor i ett flertal städer över hela landet. Antalet anställda uppgick vid förvärvet till ca 230 personer.

139	1963	
AB Wilh. Becker		Wingårds Färgbutiker AB
Stockholm		Malmö
Oms. 1963: 82 mkr		Oms. 1963: 10 mkr

I slutet av 1963 övertog Beckers Wingårds butikskedja i Sydsverige, omfattande 19 butiker och 135 anställda. För Wingårds del uppgavs bakgrunden till transaktionen vara önskemål om en sortimentsrationalisering för produktionsföretaget och moderbolaget AB Eug. Wingård. Man ansåg därför att butikskedjan borde sammanföras med ett företag som hade erfarenheter och resurser att driva den rationellt. Förvärvet innebar bättre underlag för produktionen av färghandelsvaror och större möjligheter att få ut företagets märkesvaror i Sydsverige.

	1963	140
Bolidens Gruv AB		Reymersholms Gamla
Stockholm		Industri AB
Oms. 1963: 328 mkr		Hälsingborg
		Oms. 1963: 81 mkr

Boliden förvärvade i början av 1963 aktiemajoriteten i Reymersholm genom inköp av Industrivärdens dotterbolag Regia. Boliden är Sveriges största producent av svavelkis, och eftersom Reymersholm har en mycket stor svavelkisförbrukning för sin framställning av svavelsyra ansågs ett samarbete naturligt. Samarbetet mellan de båda företagen uppgavs öppna goda utsikter till en strukturrationalisering inom en viktig sektor av den svenska kemiska industrin. Likviden för Regia utgjordes delvis av Bolidens innehav av Grängesbergsaktier.

	1963	141
AB Carl Engström		AB Bröderna Hagander
Eslöv		Kristianstad
Oms. 1963: 114 mkr		Oms. 1963: 14 mkr

Carl Engström övertog i slutet av 1963 aktiemajoriteten i AB Bröderna Hagander. De båda företagens enheter i Kristianstad sammanfördes efter förvärvet i ett nytt företag, Carl Engström i Kristianstad AB.

	1964	142
AB Carl Engström		Halmstads Konstgödnings-
Eslöv		och Foderämnes AB
Oms. 1963: 114 mkr		Halmstad
		Oms. 1963: 8 mkr

Carl Engström förvärvade sommaren 1964 Halmstads Konstgödnings och Foderämnes AB.

	1964	143
AB Grumme & Son		Parfymeri F. Pauli AB
Stockholm		Stockholm
Oms. 1962: 5,8 mkr		Oms. 1961: 3,3 mkr

Grummebolagen, i vilka också ingår Hylin & Co. Fabriks AB och Albin Lenhardtsons Stomatolfabrik, förvärvade sommaren 1964 Parfymeri

Pauli. Företagen har fusionerats och driver tillverkning i en nyuppförd fabrik på Ekerön utanför Stockholm. Den nya fabriken sysselsätter sammanlagt ca 140 personer.

144	1963	
AB Hallands Frökontor		Skåne-Hallands Utsädes AB
Getinge		Hälsingborg
Oms. 1963: 20 mkr		Oms. 1963: 13 mkr

Hallands Frökontor förvärvade sommaren 1963 en betydande majoritet av aktierna i Hälsingborgs-bolaget. Köpet skedde för att genom samordning av produktion, försäljning och distribution söka reducera de alltmer stegrade kostnaderna. Avsikten var att koncentrera verksamheten till Getinge och Eslöv.

145—146	1964	
AB Kabi		AB Oxygenol
Stockholm		Stockholm
Oms. 1962/63: 34 mkr		AB Recip
		Stockholm
		Sammanlagd oms. för båda företagen 1963: 7,9 mkr

Kabi, ett helägt dotterbolag till Pripp-Bryggerierna, förvärvade i maj 1964 samtliga aktier i AB Oxygenol och därmed också i Oxygenols dotterbolag AB Recip. Fusionen var den dittills största inom den svenska läkemedelsbranschen. Som motiv uppgavs de förbättrade forskningsmöjligheter som ett stort företag har jämfört med ett litet. Oxygenol arbetar inom det kosmetiska området medan Recip, som omsättningsmässigt är större än Oxygenol, är ett läkemedelsföretag. Kabi är Sveriges i omsättning tredje läkemedelsföretag med anläggningar i Stockholm och Strängnäs och dotterbolag i Västtyskland, Norge och England. De båda företagen kompletterar varandra väl. Genom samgåendet kan Kabis exportorganisation även börja marknadsföra Recips produkter utomlands. Dessa hade tidigare praktiskt taget endast sålts inom Sverige. Vid sammanslagningen uppgavs att de anställda inte skulle beröras av transaktionen.

147	1963	
Mo och Domsjö AB		Svenska Oljeslageri AB (Soab)
Örnsköldsvik		Mölnådal
Oms. 1962/63: 365 mkr		Oms. 1963: 74 mkr

Mo och Domsjö förvärvade hösten 1963 aktiemajoriteten i Soab från Rederi AB Saturnus, ett helägt dotterbolag till Stockholms Rederi

AB Svea. Soab tillverkar i Mölndal bl.a. linoljeprodukter och kemiska produkter, huvudsakligen råvaror för färg-, ferniss- samt plastindustrin. Antalet anställda var 1963 omkring 400. Bolaget hade sedan länge haft affärsförbindelse med Mo och Domsjö, som varit en av dess leverantörer. Meningen var vid förvärvet att Soabs verksamhet skulle bedrivas som hittills.

	1963	148
Parfumeri Seger AB		Eau de Cologne- &
Stockholm		Parfumerifabriken 4711,
Oms. 1962/63: 5 mkr		Ferd. Mülhens AB
		Sundbyberg
		Oms. 1962/63: 1,6 mkr

Parfumeri Seger övertog våren 1963 Parfumerifabriken 4711.

	1963	149
Skånska Ättikfabriken AB		Skånska Plastagenturen AB
Perstorp		Perstorp
Oms. 1962/63: 108 mkr		Oms.* 1962/63: 1 mkr

Skånska Ättikfabriken förvärvade under verksamhetsåret 1963/64 Skånska Plastagenturen AB, som tillverkar prydnadsföremål i silverisolit samt driver agenturförsäljning för Ättikfabriken.

* Gäller provisionsinkomster och försäljning av silverisolit.

	1964	150
Stockholms Superfosfat		AB Casco
Fabriks AB		Nacka
Stockholm		Oms. 1963: 48 mkr
Oms. 1963: 134 mkr		

Fosfatbolaget förvärvade i september 1964 aktiemajoriteten i Casco. Affären har sedermera fullföljts så att Casco nu är ett helägt dotterbolag till Fosfatbolaget. Vid sina anläggningar i Sickla och Kristinehamn tillverkar Casco produkter inom det kemisk-tekniska området, bl.a. lim. Direkta beröringspunkter uppgavs vid förvärvet finnas mellan Fosfatbolaget och Cascos tillverkningsprogram. Även Fosfatbolaget tillverkar vissa limtyper och intressanta kombinationsmöjligheter uppgavs finnas även inom andra grenar av bolagens verksamhetsområden. Vad gäller marknadsföringen arbetar båda företagen med produkter för jordbruket. Vidare är Casco väl inarbetat inom byggnadsindustrin, en viktig avnämare av Fosfatbolagets plaster som svarar för ca 40 % av

bolagets omsättning. Möjligheter erbjuder sig även till samarbete med Fosfatbolagets övriga dotterbolag, i första hand Liljeholmens Stearin-fabrik. Avsikten var att driva Cascos rörelse i oförändrade former.

151	1963	
AB Svensk Filmindustri		AB Kungsbiograferna
Stockholm		Norrköping
Oms. 1963: 33 mkr		5 anst. 1963/64

SF förvärvade under 1963 hälften av aktierna i AB Kungsbiograferna.

152	1964	
AB Svenska Metallverken		AB Skaraplast
Västerås		Skara
Oms. 1963: 621 mkr		Oms. 1963: 7 mkr
Investment AB Promotion		
Stockholm		

Metallverken och Promotion förvärvade sommaren 1964 en tredjedel vardera av aktiekapitalet i Skaraplast. Avsikten var att samordna och specialisera tillverkningarna vid Metallverken och Skaraplast och att vidga basen för forskning och produktutveckling. Vid Skaraplasts fabrik i Skara formsprutas hushållsartiklar, lådor och backar, detaljer till möbler samt legogods av plast till industrin. Tillverkningsvärdet beräknades för 1964 uppgå till ca 10 milj. kronor. Metallverken överför successivt till Skara hela sin produktion i Upplands-Väsby av formsprutade artiklar med ett tillverkningsvärde av ca 3 milj. kronor. Skaraplast övertar även viss maskinell utrustning från Väsby-verken. För Väsby-verkens del innebar omställningen först och främst ökat utrymme för strängsprutning av rör, folie och plattor, vilka produkter haft en starkt stigande efterfrågan. Promotion finansierade sitt förvärv av Skaraplast-aktierna genom nyemission och kontantbetalning.

El-, gas- och vattenverk

153	1964	
AB Papyrus		Yngeredsfors Kraft AB
Mölndal		Mölndal
Oms. 1963/64: 77 mkr		Oms. 1963: 26 mkr

Papyrus övertog under 1964 Yngeredsfors. Transaktionen finansierades genom nyemission i Papyrus, där 5 nya aktier utbyttes mot 4 i Yngeredsfors.

	1963	154
AB Skandinaviska Elverk	Värmdö-Djurö Elektriska AB	
Stockholm	Värmdö	
Statens Vattenfallsverk	Oms. 1963: 1,2 mkr	
Stockholm	Värmdö Mellersta Elektriska AB	
	Värmdö	

Skandinaviska Elverk och Vattenfall förvärvade under hösten 1963 aktierna i de båda eldistributionsföretagen Värmdö Mellersta Elektriska AB och Värmdö-Djurö Elektriska AB. De nya ägarna bildade 1964 ett nytt gemensamt bolag, AB Värmdö Elverk, i vilket man avsåg prova och utveckla nya metoder för rationell detaljdistribution.

	1963	155
Svenska Cellulosa AB	Hammarforsens Kraft AB	
Sundsvall	Sundsvall	
Koncernoms. 1962/63: 703 mkr	Oms. 1962: 26 mkr	

I början av 1963 sålde Industrivärden aktiemajoriteten i Hammarforsens Kraft AB till SCA. Köpeskillingen 51 milj. kronor likviderades bl.a. med 75 000 aktier i SCA, som särskilt emitterades för ändamålet. Syftet med transaktionen var att skapa förutsättningar för ett samarbete mellan Hammarforsen och SCA:s dotterföretag Bålforsens Kraft AB. Bålforsens och Hammarforsens distributionsområden går delvis in i varandra, och Bålforsens kraftleveranser till SCA:s industrier i Sundsvallsdistriktet sker i stor utsträckning över Hammarforsens ledningssystem.

Byggnadsindustri

	1964	156
Byggnadsfirman Gunnar och	Oscar Ohlson Byggnads AB	
Sven Gustavsson	Borås	
Borås	Tillv.värde 1962: 5 mkr	
160 anst. 1962		

Byggnadsfirman Gunnar och Sven Gustavsson övertog i januari 1964 Oscar Ohlsons Byggnads AB som inställt betalningarna.

	1964	157
Hermanssons Byggnads AB	Hyllinge Glashytta AB	
Bjuv	Hyllinge	
Oms. 1963: 35 mkr	Oms. 1962/63 (18 mån.):	
	2 mkr	

I samband med en ökning av aktiekapitalet i Hyllinge Glashytta AB från 0,3 till 0,6 milj. kronor inträdde Hermanssons Byggnads AB i januari 1964 som huvudintressent. I anslutning till transaktionen ägde en viss omorganisation rum.

Köp och sammanslagningar av tillverkningar och delar av företag i Sverige

Metall- och verkstadsindustri

158	1963	
Aldellverken AB		ASEA
Karlskoga		Västerås
Oms. 1962/63: 3,6 mkr		Oms. 1963: 927 mkr

Aldellverken övertog 1962 ASEA:s tillverkning av bormaskiner. I början av 1963 övertog Karlskogaföretaget även en stor del av den maskintillverkning som drevs vid ASEA i Jönköping, bl.a. poler- och slipmaskiner, kapmaskiner och industrisymaskinsmotorer samt specialmaskiner för automatisk drift. Samtidigt övertog Aldellverken ASEA:s försäljningskontor i Jönköping.

159	1963	
AB Alpha		Hammarby Bakelit Industri AB
Sundbyberg		Stockholm
Oms. 1963: 18 mkr		Oms. 1963: 5,4 mkr

AB Alpha, ett dotterbolag till L. M. Ericsson, övertog i slutet av 1963 Hammarby Bakelits tillverkning av hårdplast- och termoplastgods i Stockholm. Avsikten var att Alpha skulle överföra den förvärvade rörelsen till sin nybyggda fabrik i Kristianstad. Hammarby Bakelits tillverkning av formpressade och formsprutade detaljer av plast sker efter förvärvet vid företagets fabrik i Knivsta.

160	1963	
ASEA		AB C. J. Wennbergs Mekaniska
Västerås		Verkstad (WEVERK)
Oms. 1963: 927 mkr		Karlstad
		Oms. 1963: 12 mkr

ASEA övertog successivt under 1963 WEVERK:s tillverkning och försäljning av Jimmy-truckar. Den berörda personalen vid WEVERK erbjöds anställning vid ASEA:s truckverkstäder i Härnösand, vid andra

ASEA-verkstäder eller vid andra arbetsuppgifter inom WEVERK, vars produktion — utom av truckar — består av specialmaskiner för massa-industrin. Avsikten med transaktionen var att ASEA ville bredda sitt truckprogram medan WEVERK önskade koncentrera sin tillverkning.

	1964	161
Hydrauliska Industri AB		AB Bil & Truck
Hudiksvall		Göteborg
Oms. 1962/63: 28 mkr		Oms. 1963: 124 mkr

HIAB förvärvade hösten 1964 Alingsåsverken från Bil & Truck i Göteborg. Alingsåsverkens tillverkning omfattar huvudsakligen sopvagnar och kylvagnsaggregat. Bakgrunden till förvärvet uppgavs vara att HIAB:s växande kapacitetsbehov av flera anledningar inte kunde tillgodoses i Hudiksvall inom överskådlig tid. Alingsåsverken sysselsatte 1964 ca 35 personer och bytte efter förvärvet namn till HIAB-Alingsåsverken.

	1963	162
AB Hägglund & Söner		Gunnebo Bruks AB
Gullänget		Gunnebobruk
Oms. 1963: 98 mkr		Oms. 1963: 57 mkr

Hägglund & Söner övertog våren 1963 Gunnebo Bruks elektrodfabrik i Halmstad. För Hägglunds innebar förvärvet en komplettering av det redan tidigare omfattande svetstekniska programmet.

	1963	163
Kalmar Verkstads AB		AB Oskarshamns Varv
Kalmar		Oskarshamn
Oms. 1963: 22 mkr		Oms. 1963: 50 mkr

Kalmar Verkstads AB förvärvade i slutet av 1963 den loktillverkning som drivits vid Oskarshamns Varv. Avsikten var att överföra tillverkningen till Kalmar och i Oskarshamns lokverkstad inrymma annan mekanisk tillverkning.

	1964	164
AB Memo		Wattholma Bruks AB
Eskilstuna		Stockholm
Oms. 1963: 0,7 mkr		Oms. 1963: 3,3 mkr

Wattholmas produktion av metallbandsågar överfördes i juni 1964 till Memo som därigenom blev ensamtillverkare i Sverige.

165	1964	
Metallindustrin Hebe		AB Bentone-Verken
Hillerstorp		Örkelljunga
Oms. 1963: 0,5 mkr		Oms. 1963: 17 mkr

Hebe köpte i början av 1964 Bentone-Verkens fastigheter i Örkelljunga samt en del av maskinparken. Avsikten var att Bentone-Verken skulle flytta till Ljungby, och genom köpet kunde hela arbetsstyrkan i Örkelljunga, ett femtiotal personer, beredas fortsatt anställning.

166	1963	
MIBIS Merkantila Ingenjör-		Ingenjörsfirma Gemag AB
byrå AB		Stockholm
Mariehäll		Oms. 1963: 0,5 mkr
Oms. 1962/63: 5,3 mkr		

MIBIS, som tillverkar och säljer anläggningar inom vattenbehandlingsområdet, övertog i oktober 1963 Gemags ozonavdelning.

167	1964	
AB Gotthard Nilsson		Arne Glücksman AB
Älmhult		Göteborg
287 anst. 1963		Oms. 1963: 3 mkr

Gotthard Nilsson övertog sommaren 1964 den av Glücksman i Sverige bedrivna skrot- och metallrörelsen med undantag av agenturrörelsen. Omsättningen för den övertagna rörelsen uppgick 1963 till 3 milj. kronor. Gotthard Nilsson är ett av landets äldsta och största företag i branschen.

168	1963	
AB Optimus		AB Radius
Upplands Väsby		Stockholm
Oms. 1963: 19 mkr		Oms. 1962: 4 mkr

Optimus övertog i början av 1963 Radius tillverkning av fotogen- och gasolapparater. Bakgrunden till avtalet uppgavs vara en fortgående försäljningsnedgång inom fotogenförgasningsbranschen och därav följande behov av strukturrationalisering. Optimus hade redan tidigare övertagit Bahcos tillverkning i Sverige av fotogenapparater. I och med avtalet med Radius torde all tillverkning av betydenhet vara koncentrerad till Optimus. Flertalet av Radius ca 125 anställda friställdes när produktionen upphörde. Radius kvarstående verksamhet omfattar emaljering av järn och aluminium.

	1964	169
AB Optimus	Eskilstuna Jernmanufaktur AB	
Upplands Väsby	Eskilstuna	
Oms. 1963: 19 mkr	Oms. 1963: 27 mkr	

Optimus, ett dotterbolag till Investment AB Promotion, övertog i september 1964 Eskilstuna Jernmanufakturs tillverkning och försäljning av dörrstängare och dörrbromsar m.m. Avsikten var att rörelsen skulle fortsätta oförändrad även efter övertagandet.

	1963	170
Saltängens Mek. Verkstad AB	AB Norrköpings Varv	
Norrköping	och Verkstad	
Oms. 1962: 0,7 mkr	Norrköping	
	Oms. 1961/62: 13 mkr	

Saltängens Mek. Verkstad övertog i början av 1963 Norrköpings Varvs mekaniska verkstad och slip, dit man också flyttade företagets hela verksamhet. En stor del av de ca 40 anställda bestod av f.d. personal vid varvet, som återanställts.

	1963	171
Sandvikens Jernverks AB	AB Svenska Kullagerfabriken	
Sandviken	Hälsfors	
Oms. 1963: 425 mkr	Oms. 1963: 630 mkr	

SKF i Hälsfors sålde 1963 till Sandvikens Jernverk sin tillverkning av bergborrar. I anslutning därtill avvecklades Vulcanusverkstaden i Hälsfors. Åtgärden uppgavs vara ett led i den genomgripande strukturrationalisering som pågick inom SKF-koncernen. Avtalet är infört i kartellregistret.

	1963	172
Svenska Aeroplan AB	Stensholms fabrik	
Linköping	Hakarp	
Koncernoms. 1963: 893 mkr		

Saab övertog sommaren 1963 från Husqvarna Vapenfabriks AB Stensholms fabrik i Hakarp. Avsikten var att driften vid Stensholm skulle fortsätta i samma omfattning som tidigare.

173
Svenska Esso AB
Stockholm
Oms. 1963: 527 mkr

1964

AB Max Sievert
Sundbyberg
Oms. 1963: 35 mkr

Esso övertog i oktober 1964 Sieverts tillverkning i Sundbyberg och Norrtälje av fotogenkök och blåslampor samt gasolapparater m.m. Företaget bytte i samband därmed namn till AB Sievert Apparater.

174
AB Svenska Metallwerken
Skultuna
Oms. 1963: 621 mkr

1963

Nickelfabriks AB Gottfrid
Carlsson
Eskilstuna
Tillv.värde 1962: 4,5 mkr

Företagen träffade i februari 1963 avtal om byte av vissa tillverkningar. Nickelbolaget överlät sin tillverkning av hushållsartiklar av aluminium (med undantag av bakformar och fiskkittlar) till Skultuna-verken, som i sin tur överlät tillverkningen av bakformar och fiskkittlar till Nickelbolaget. All försäljning av hushållsartiklar av aluminium som tillverkas av de båda företagen omhänderhas av Skultuna-verken. Avtalet är infört i kartellregistret.

175
AB Svenska Precisionsverktyg
Nacka
140 anst. 1963

1964

AB Alpha
Sundbyberg
Oms. 1963: 18 mkr

Svenska Precisionsverktyg övertog i början av 1964 Alphas tillverkning, försäljning och service av kompletta program för hårdhetsprovning.

176
AB Svenska Stållinor
Varberg
Oms. 1963: 15 mkr

1963

Spångsholms Bruks AB
Sya
Oms. 1963: 15 mkr

Svenska Stållinor, ett dotterbolag till Gunnebo Bruk, förvärvade 1963 Syas linslageri. Avtalet är infört i kartellregistret.

	1964	177
AB Arvid Svensson		Kungl. Vattenfallsstyrelsen
Västerås		Stockholm
Oms. 1962: 14 mkr		

Våren 1964 träffades överenskommelse att Vattenfall skulle överlåta sin verkstadsrörelse i Västerås till AB Arvid Svensson. Anledningen till transaktionen uppgavs vara att produktionsunderlaget, som väsentligen utgjort beställningar för Vattenfalls linjebyggnader, i framtiden beräknades sjunka till inemot hälften. Bakgrunden till detta var att den successiva övergången till värmekraft medfört mindre behov av nya högspänningsledningar från norr till söder.

	1964	178
AB Tison		Lidköpings Mekaniska
Spånga		Verkstads AB
Oms. 1963/64: 7 mkr		Lidköping
		Nettoförs. 1963: 30 mkr

Lidköpings Mekaniska Verkstads fabrik i Falköping såldes i maj 1964 till AB Tison, Spånga, som avsåg att till Falköping förlägga en del av sin tillverkning av hydraulikkomponenter. De anställda i Falköping bereddes fortsatt anställning.

	1963	179
Wirsbo Bruks AB		Kockums Mek. Verkstads AB
Virsbo		Malmö
Oms. 1962/63: 54 mkr		Oms. 1963: 347 mkr

Wirsbo övertog 1963 Kockums flänstillverkning och smide.

Jord- och stenindustri

	1964	180
AB Betongindustri		A. Z. Sellbergs Åkeri AB
Stockholm		Stockholm
Oms. 1963: 39 mkr		Oms. 1963: 77 mkr

I början av 1964 övertog Betongindustri Sellbergs-koncernens betongrörelse i Storstockholm. Genom överenskommelsen uppgavs de båda företagen få ökade möjligheter att genom investeringar, forskning och

metodutveckling inom sina specialområden tillgodose de krav som den växande marknaden ställer.

Träindustri

181	1963
Hallands Skogsägareförening Halmstad Oms. 1963: 18 mkr	Hallands Läns Linodlareförening Laholm Oms. 1962: 11 mkr

Hallands Skogsägareförening övertog hösten 1963 Linodlareföreningens spånskivfabrik i Laholm.

Massa- och pappersindustri

182	1963
Rietz Pappers AB Stockholm	Engwall & Strähle AB Stockholm Oms. 1962: 2,7 mkr

Engwall & Strähles rit- och kontorsmaterielavdelning överfördes våren 1963 till Rietz Pappers AB.

183	1964
AB Toverums Bruk Vimmerby Oms. 1962/63: 8,2 mkr	Wargöns AB Vargön Oms. 1963: 130 mkr

Wargöns fabrik i Västervik, f.d. AB Tannin, övertogs sommaren 1964 av ägarna till AB Toverums Bruk. På hösten samma år överläts Wargöns AB på Västerviks stad.

184	1964
AB Åhlén & Åkerlund Förpackning Halmstad Oms. 1962: 10 mkr	Robert Skarstedt AB Göteborg Oms. 1963: 16 mkr

Åhlén & Åkerlund Förpackning, ett dotterbolag till AB Bonnierföretagen, övertog sommaren 1964 Robert Skarstedts tillverkning av kar-

tonnage. Ca 90 av Skarstedts 250 anställda berördes av avtalet, och avsikten var att maskiner, produktion samt viss personal successivt skulle överföras till Ählén & Åkerlund i Halmstad. Bakgrunden till avtalet var att man ville möjliggöra en utökad och mer specialiserad tillverkning av wellpappemballage hos Skarstedt och en breddning av Ählén & Åkerlunds förpackningsverksamhet inom kartonnageområdet.

Livsmedelsindustri

	1964	185
Bönnelyche & Thuröe AB		Teckomatorps Saftstation
Malmö		Teckomatorp
Oms. 1963: 26 mkr		

Bönnelyche & Thuröe köpte sommaren 1964 av Sockerbolaget Teckomatorps Saftstation med tillhörande markområde. Avsikten var att Malmöföretaget till Teckomatorp skulle flytta sin tillverkning av ogräsbekämpningsmedel och tryckimpregneringssalt.

Textil- och sömnadsindustri

	1964	186
Almedahl-Dalsjöfors AB		Skandinaviska Jutespinneri- och Väveri AB
Dalsjöfors		Oskarström
Oms. 1963: 90 mkr		Oms. 1963: 23 mkr

Almedahl-Dalsjöfors övertog successivt under 1964 Oskarströms kollektion av linnevaror, vävstolar och andra maskiner samt inneliggande lager. Av Oskarströmsföretagets sammanlagda omsättning på ca 23 milj. kronor, svarade den övertagna verksamheten för ca 6 milj. Almedahls omsättning på linnevaror uppgick till ca 35 milj. kronor av koncernens totala 90 milj. kronor.

	1964	187
Konfektions AB Lesslie		AB L. & P. Widengren
Göteborg		Vingåker
Oms. 1962/63: 7,6 mkr		Oms. 1963: 16 mkr

Lesslie övertog hösten 1964 Widengrens tillverkning av damkappor och dräkter. Syftet med avtalet var att de båda företagen ville uppnå en

mer anpassad produktionsinriktning och rationaliserad drift. Widen-
grens koncentrerar sig efter avtalet helt på herrkonfektionsområdet.

188	1964	
Nordiska Maskinfilt AB		AB Malcus Holmqvist
Halmstad		Halmstad
Oms. 1963: 31 mkr		Oms. 1963: 38 mkr

Malcus Holmqvist överlät i oktober 1964 till Nordiskafilt sin fabrik för
tillverkning av stampad filt.

189	1964	
Pluvius AB		AB M. Kaplans Konfektions-
Bromma		fabrik
Oms. 1963/64: 2,2 mkr		Stockholm
		Oms. 1963: 4,2 mkr

Paraplyfabriken Pluvius AB övertog i slutet av 1964 fabrikslokalerna
vid Kaplans nedlagda konfektionsindustri i Rimbo.

190—191	1963	
AB Sveriges Förenade Trikå-		Kooperativa Förbundets
fabriker		konfektionsfabriker i
Borås		Falköping och Kättilstorp
Oms. 1963: 114 mkr		Oms. 1963: 5 mkr

Sveriges Förenade Trikåfabriker förvärvade i slutet av 1963 KF:s kon-
fektionsfabriker i Falköping och Kättilstorp, vilka tillsammans sysselsatte
ca 120 personer.

192	1964	
Tågvirkesbolagen AB		Svenska Bindgarnsfabriken AB
Göteborg		Malmö
Oms. 1963: 13 mkr		Tillv.värde 1962: 15 mkr

Bindgarnsfabriken överlät i mars 1964 till Tågvirkesbolagen sin tillverk-
ning av bindgarn och tågvirke. Bakgrunden till avtalet var att bind-
garnsfabriken helt ville koncentrera sig på tillverkning av plastartiklar.

	1963	193
Värnamo Konfektions AB		Gamlestadens AB
Värnamo		Göteborg
Oms. 1962/63: 11 mkr		Oms. 1963: ca 75 mkr

Värnamo Konfektion övertog i början av 1963 konfektionsindustrin vid Gamlestaden i Göteborg. Hela rörelsen, med en årsomsättning av ca 10 milj. kronor, överflyttades successivt till Värnamo. De ca 200 sömmerskor som var anställda vid Göteborgs-företaget erbjöds anställning i Värnamo, där Värnamo Konfektion tidigare förvärvat flera Libo-anläggningar. Den arbetskraft som inte kunde flytta till Värnamo erbjöds anställning vid Gamlestadens övriga anläggningar i Göteborg, där man efter transaktionen helt koncentrerade sig på textilsidan.

Kemisk och kemisk-teknisk industri

	1963	194
Galon AB		AB Trelleborgplast
Göteborg		Trelleborg
		Oms. 1963: 16 mkr

Galonbolaget övertog 1963 Trelleborgplasts i Ljungby bedrivna rörelse för tillverkning och försäljning av väv belagd med polyvinylklorid (PVC). Avtalet är infört i kartellregistret.

	1963	195
AB Konstharts		Mediplast AB
Trelleborg		Mölndal
Oms. 1963: 9 mkr		Oms. 1963: 3,1 mkr

Mediplast, ett dotterbolag till Apotekarnes Droghandel (ADA), överlät i april 1963 tillverkningen vid fabriken i Anneberg till AB Konstharts, Trelleborg. Mediplast skulle även efter överlåtelsen ha hand om försäljningen av medicinska engångsartiklar av plast. Konstharts är dotterbolag till Iföverken.

	1964	196
Trelleborgs Gummifabriks AB		AB Höganäs Plastprodukter
Trelleborg		Lomma
Oms. 1963: 222 mkr		Oms. 1963: 2,5 mkr

Trelleborgs Gummifabrik övertog i början av 1964 viss del av Höganäs plasttillverkning i Lomma. Bakgrunden till avtalet var att Höganäs ville

koncentrera tillverkningen till glasfiberarmerade polyesterrör och rördelar och förlägga produktionen till den nya plastfabriken i Höganäs. Lommafabriken sysselsatte totalt 53 personer, av vilka huvuddelen bereddes sysselsättning inom Trelleborg-koncernens plastavdelningar.

El-, gas- och vattenverk

197	1964	
Falkmans Elektriska AB		Edeforsens Kraft AB
Söderhamn		Ljusdal
Oms. 1962/63: 2,4 mkr		Oms. 1962: 3,9 mkr

Falkmans förvärvade sommaren 1964 av Arbrå Kraft AB Edeforsens Kraft AB:s installationsavdelning och elektriska affär i Ljusdal. Bolaget drivs efter förvärvet under namnet Edeforsens El AB.

Byggnadsindustri

198	1964	
Svenska Entreprenad AB		AB Nordiska Värme Sana
(Sentab)		(NVS)
Stockholm		Göteborg
Oms. 1963: 105 mkr		Oms. 1963: 98 mkr

I april 1964 övertog Sentab NVS:s väg- och vattenbyggnadsavdelning.

Avtal om samverkan mellan företag i Sverige

Metall- och verkstadsindustri

	1963	199
AGA AB, Lidingö		Oms. 1963: 158 mkr
Telefon AB L. M. Ericsson, Stockholm		Oms. 1963: 622 mkr
Svenska AB Philips, Stockholm		Oms. 1963: 278 mkr
Areco Electronics AB, Vällingby		Oms. 1963: 27 mkr
Decca Navigator Radar AB, Stockholm		
Svenska Aeroplan AB, Linköping		Koncernoms. 1963: 893 mkr
Svenska Siemens AB, Stockholm		Oms. 1962/63: 169 mkr
Svenska Radio AB, Stockholm		Oms. 1963: 62 mkr
Standard Radio och Telefon AB, Bromma		Oms. 1963: 107 mkr

De nio företagen startade 1963, i samarbete med Försvarets Fabriksstyrelse, AB Teleunderhåll, ett bolag som avsågs att utföra underhåll av telemateriel, främst för försvaret.

	1963	200
AGA-Plåtförädling AB		Billman-Regulator AB
Hälsingborg		Huddinge
Oms. 1963: 25 mkr		Oms. 1963: 34 mkr

AGA-Plåtförädling och Billman träffade i början av 1963 avtal om gemensam försäljning av en inom AGA konstruerad termostatventil.

	1964	201
Alfa-Laval AB, Tumba		Oms. 1963: 200 mkr
Svenska Lantmännens Riksförbund (SLR), Stockholm		Oms. 1963: 1 211 mkr
AB Slöörs Maskiner, Stockholm		Oms. 1963: 122 mkr

Alfa-Laval och SLR jämte dess dotterbolag Slöörs Maskiner inledde i början av 1964 samarbete för försäljning av ladugårds- och svinhusutrustningar. I samband därmed överlämnade Alfa-Laval till Slöör ensamförsäljningen i Sverige av viss utrustning för ladugårdar och svinhus samt reservdelar härtill. Avtalet är infört i kartellregistret.

202	1964	
ASEA, Västerås		Oms. 1963: 927 mkr
AB Skandinaviska Elverk, Stockholm		
Svenska Aeroplan AB, Linköping		Koncernoms. 1963: 893 mkr
AB Åtvidabergs Industrier, Åtvidaberg		Koncernoms. 1963: 421 mkr

ASEA, Facit, Saab och Elverk bildade i juni 1964 Industridata AB, Sveriges största företag för administrativ och teknisk databehandling. En av ASEA nyanskaffad dataanläggning för ca 10 milj. kronor placeras i Västerås och ansluts genom överföring via det allmänna tele-nätet till ASEA-koncernens olika enheter i landet och till Industridatas centraler i Stockholm, Solna och Göteborg.

203	1963	
AB Bahco		AB Svenska Shell
Enköping		Stockholm
Oms. 1963: 153 mkr		Oms. 1963: 521 mkr

Bahco och Shell träffade 1963 avtal att bilda ett gemensamt bolag, AB Gasdistribution, för central fyllning med shellgas av de Primusflaskor för camping-, hobby- och hantverksändamål, som Bahco tillverkar.

204	1963	
Bahco Erenco AB		AB Teem-Incorporated
Stockholm		Stockholm
Tillv.värde 1963: 10 mkr		Svenska Industribyggen AB
AB P. Naumburg & Co		(SIAB)
Stockholm		Stockholm
Oms. 1963: 39 mkr		Oms. 1963: 235 mkr

De fyra företagen bildade 1963 ett gemensamt företag, AB Purgator, med kompletta anläggningar för vattenrening på sitt program. AB Bahco övertog 1964 hela aktiestocken.

205	1964	
AB Bolinder-Munktell		AB Slöörs Maskiner
Eskilstuna		Stockholm
Oms. 1963: 330 mkr		Oms. 1963: 122 mkr

Bolinder-Munktell träffade i januari 1964 avtal med AB Slöörs Maskiner, ett dotterbolag till Svenska Lantmännens Riksförbund (SLR), om samarbete beträffande tillverkning av lantbruksredskap och -maskiner. Avtalet innebar att Slöörs blev majoritetsaktieägare i AB Skurup-Verken, tidigare helägt dotterbolag till Bolinder-Munktell under namnet F. W. Haker & Co.

	1963	206
AB Eldon-Verken Nässjö Oms. 1963/64: 12 mkr		Elektriska AB John Osterman Stockholm Oms. 1963/64: 12 mkr

Eldon-Verken och Osterman träffade i slutet av 1963 avtal om samordning av sina resurser för utvecklings- och konstruktionsarbete samt produktion inom den elektriska installationsmaterialbranschen.

	1964	207
Elektriska Svetsning AB (ESAB) Göteborg Oms. 1963: 87 mkr		Guldsmedshytte Bruk Guldsmedshyttan Tillv.värde 1962: 15 mkr

ESAB och Guldsmedshytte Bruk, ett dotterbolag till Grängesbergssbolaget, inledde 1964 samarbete för utveckling, konstruktion och försäljning av kompletta gruvlok samt dieselektriska rangerlok.

	1963	208
AB Grythyttans Stålmöbler, Grythyttan AB Hydro Lift, Stockholm Junekarosserier AB, Jönköping		Tillv.värde 1963: 4 mkr Oms. 1963: 0,2 mkr Tillv.värde 1963: 5,5 mkr

De tre företagen bildade 1963 ett nytt bolag, Combi Lift System AB, för bearbetning av Europamarknaden vad gäller rationalisering av varutransporter med bil.

	1964	209
Gunnebo Bruks AB Gunnebobruk Oms. 1963: 57 mkr		Lesjöfors AB Lesjöfors Oms. 1963: 39 mkr

Lesjöfors och Gunnebo bildade hösten 1964 ett försäljningsbolag i USA, Swedish Wire Corp. De båda företagen hade tidigare under många år haft försäljning i USA, men ansåg att ett gemensamt företag skulle kunna bättre betjäna den amerikanska kundkretsen både med teknisk expertis och lagerhållning.

	1963	210
Aug. Hoffmans Pianofabrik AB Stockholm Oms. 1962/63: 0,9 mkr		AB Nordiska Pianofabriken Vetlanda Oms. 1963: 4,1 mkr Baumgardts Pianofabrik AB Linköping Tillv.värde 1963: 0,9 mkr

De tre företagen träffade 1963 avtal om samarbete i produktionsfrågor.

211	1964	
Kockums Mekaniska		AB Landsverk
Verkstads AB		Landskrona
Malmö		Oms. 1963: 72 mkr
Oms. 1963: 347 mkr		

Kockums och Landsverk bildade sommaren 1964 ett gemensamt försäljningsbolag, Kockum-Landsverk Sales Co AB, för marknadsföring av bl.a. entreprenadmaskiner, skogsbruksmaskiner samt tyfon- och fartygsutrustning.

212	1963	
Malmsjö Piano AB		AB C. J. Svahnqvists Pianofabrik
Arvika		Alsterbro
Oms. 1963/64: 13 mkr		Oms. 1963: 0,4 mkr

Malmsjös och Svahnqvists pianofabriker träffade i början av 1963 avtal om samarbete på det tekniska området. I avtalet ingick bl.a. att Malmsjö skulle köpa i princip Svahnqvists hela produktion av s.k. estradpianon. Samarbetet har numera upphört.

213	1964	
Salén & Wicander AB		Telektron AB
Stockholm		Stockholm
Oms. 1963: 9,2 mkr		

Salén & Wicander och Telektron etablerade i början av 1964 samarbete.

214	1963	
Svenska Aeroplan AB		AB Åtvidabergs Industrier
Linköping		Åtvidaberg
Koncernoms. 1963: 893 mkr		Koncernoms. 1963: 421 mkr

Saab och Åtvidaberg träffade i mars 1963 avtal om att förena sina resurser vid det utredningsarbete som skulle föregå genomförandet av ADB-systemet för skatteuppbörd och folkbokföring i Sverige.

	1964	215
Svenska Aeroplan AB		Kockums Mekaniska
Linköping		Verkstads AB
Koncernoms. 1963: 893 mkr		Malmö
		Oms. 1963: 347 mkr

Saab och Kockums ingick sommaren 1964 ett samarbetsavtal beträffande utvecklingen av en svensk svävfarkost. Avsikten var att samordna marina och flygtekniska kunskaper i syfte att stärka parternas framtida konkurrenskraft inom området.

	1964	216
AB Svenska Metallverken		Gunnebo Bruks AB
Västerås		Gunnebobruk
Oms. 1963: 621 mkr		Oms. 1963: 57 mkr

Metallverken och Gunnebo träffade i början av 1964 ett långsiktigt samarbetsavtal i fråga om lättmetallstängsel och tillbehör till sådana. Syftet med samarbetet uppgavs vara att åstadkomma en större spridning av stängsel och tillbehör av lättmetall.

Jord- och stenindustri

	1964	217
Boda Bruks AB		
Boda	Tillv.värde 1963: 5,3 mkr	
AB Kosta Glasbruk		
Kosta	Tillv.värde 1963: 8 mkr	
AB Åfors Glasbruk		
Eriksmåla	Oms. 1963: 2,7 mkr	

De tre glasbruken inledde i början av 1964 ett intimt samarbete, framför allt syftande till att bygga upp försäljningssidan. Avsikten var även att vidtaga vissa rationaliseringar på det produktionstekniska planet. De tre glasbruken behåller dock även i fortsättningen sin konstnärliga särart och sina egna formgivare.

	1963	218
AB Glako		
Växjö		

Glako bildades i april 1963 för att genom konsultativ verksamhet göra de svenska glasbruken konkurrenskraftigare jämfört med utländska. Av-

sikten var att verksamheten främst skulle inriktas på kostnadsbesparingar och produktionsökningar. Ett 25-tal glasbruk är anslutna till Glako.

219	1963	
Halmstads Järnverks AB	A-Betong i Växjö-Vislanda AB	
Halmstad	Växjö	
Oms. 1963: 61 mkr	Oms. 1962/63: 29 mkr	

Halmstads Järnverk och A-Betong bildade i början av 1963 gemensamt ett svenskt företag för tillverkning av betongsliprar och betongelement i Nigeria. Det nya företags namn blev A-Concrete Ltd. med kontor och fabrik i staden Kaduna.

Träindustri

220	1964	
AB Statens Skogsindustrier (ASSI)	Fredells Trävaru AB	
Stockholm	Stockholm	
Oms. 1963: 332 mkr	Oms. 1963: 30 mkr	

ASSI och Fredells träffade i slutet av 1963 avtal om samverkan beträffande Saxvikens sågverk och Siljanssågen, båda belägna vid Mora. Överenskommelsen innebar att Saxvikens sågverk, som ägs av ASSI, arrenderas av Fredells från mars 1964 till sommaren 1966. Siljansågen, som ägs av ett dotterbolag till Fredells Trävaru AB, kommer under motsvarande tid att ombyggas och moderniseras. När detta genomförs kommer Siljans sågverk att förvärva Saxvikens sågverk samt avveckla verksamheten där.

221	1963	
AB WST-hus	Gullringshus AB	
Forserum	Gullringen	
Tillv.värde 1962: 20 mkr	Tillv.värde 1963: 16 mkr	

WST-hus och Gullringshus träffade 1963 avtal om samarbete i fråga om tillverkning och försäljning av de båda företagens produkter. Avtalet uppgavs vara ett led i den fortgående strukturrationaliseringen inom branschen och syftade till att möjliggöra ytterligare specialisering för vardera företaget.

Hylte Bruks AB, Hyltebruk	Oms. 1962/63: 37 mkr
Nymölla AB, Nymölla	Oms. 1962/63: 49 mkr
Oskarström Sulphite Mills AB, Oskarström	Oms. 1962/63: 17 mkr
AB Papyrus, Göteborg	Oms. 1962/63: 75 mkr

De fyra företagen beslöt sommaren 1963 att bilda ett gemensamt företag för samordning av inköps- och transportfrågor för massaved samt för förvaltning av gruppens skogsegendomar. Det nya företaget, Sydsvenska Massaveds AB, startade sin verksamhet den 1 januari 1964 och omslöt under sitt första år 63 mkr.

Massa- och pappersindustri

Skånes Skogsägareförening	Sydsvenska Massaveds AB
Kristianstad	Halmstad
Oms. 1963/64: 38 mkr	

Skånes Skogsägareförening och Sydsvenska Massaveds AB träffade sommaren 1964 ett tioårigt avtal beträffande massaved, som också innehöll bestämmelser om tekniskt samarbete, vilka förväntades öppna möjligheter till rationalisering av virkeshanteringen mellan skog och industri.

Livsmedelsindustri

AB Ferma
Stockholm

De ledande kvarngrupperna i Sverige bildade i september 1964 ett konsortium, AB Ferma, för att framställa en ny mjöltyp som under det senaste året introducerats i USA.

Kalmar Läns Slakterier, Kalmar	Oms. 1963: 133 mkr
Kronobergs Läns Slakteriförening, Växjö	
Föreningen Skånska Andelsslakterier, Scan, Malmö	Koncernoms. 1963: 647 mkr

Under 1964 bildade de tre slakteriföreningarna ett gemensamt försäljningsbolag, Tre Kök AB, för marknadsföring av köttkonserver under det gemensamma märket "Tre Kök".

Dryckesvaruindustri

226	1964	
Kopparbergs Bryggeri AB, Kopparberg		Oms. 1963: 8,1 mkr
K/B Nordbryggerier, Johannisberg		Tillv.värde 1962: 0,9 mkr
AB Förbunds Bryggeriet Södra Sverige, Skruv		Oms. 1962/63: 8,5 mkr

De tre bryggerierna beslöt sommaren 1964 att inleda samarbete för att stärka sig i konkurrensen gentemot den nya koncernen Pripp-Bryggerierna.

227	1963	
Sex norrlandsbryggerier		

Sex grupper av norrländska bryggerier från Sundsvall och norrut, med en sammanlagd tillverkning av 110 milj. flaskor per år, startade i september 1963 ett samarbete på produktutvecklingens och marknadsföringens område.

228	1964	
Svenska Colaintressenter		

Ätta bryggeribolag utanför Pripp-koncernen bildade i början av 1964 Svenska Colaintressenter AB för tillverkning av en ny Coladryck, Club-Cola. Bakgrunden till samgåendet uppgavs vara att företagen nekats sälja Coca-Cola.

Textil- och sömnadsindustri

229	1963	
Mab och Mya AB		E. W. Just AB
Malmö		Borås
Oms. 1963: 49 mkr		Oms. 1963/64: 15 mkr

Mab och Mya och Just träffade hösten 1963 avtal om tekniskt samarbete inom den textila laminatsektorn.

	1964	230
AB Mullsjö Konfektion Mullsjö Oms. 1962/63: 5,1 mkr	H. S. Swegmark Fabriks AB Borås Tillv.värde 1963: 10 mkr	

Mullsjö och Swegmark inledde i början av 1964 ett samarbete beträffande gemensam uppläggning av konfektionen. Fr.o.m. hösten 1964 var de båda företagens konfektionsprodukter exakt koordinerade beträffande material, mönster, färger och modeller.

	1963	231
AB Alingsås Sidenväveri, Alingsås	Oms. 1962/63: 4,9 mkr	
AB Bevell, Västerås	Oms. 1963/64: 7,7 mkr	
AB Fasilko, Göteborg	Oms. 1963: 5,2 mkr	
Carlsunds Konfektion AB, Nässjö	Tillv.värde 1962: 3,5 mkr	
AB Fodervävnader, Borås	Oms. 1962/63: 36 mkr	
AB Förenade Yllefabrikerna, Norrköping	Oms. 1963: 46 mkr	
Hettemarks Konfektions AB, Enköping	Oms. 1963: 13 mkr	
Junex Konfektions AB, Huskvarna	Tillv.värde 1963: 27 mkr	
Kilsunds AB, Borås	Oms. 1962/63: 41 mkr	
Konfektions AB Leslie, Göteborg	Oms. 1962/63: 7,6 mkr	
Västerås Hattfabrik AB	Tillv.värde 1963: 4 mkr	
Guldhuvudets Väskor		
AB Lindbergs Strå- och Filthattfabrik, Örebro	Oms. 1963: 2,6 mkr	
Marieholms Yllefabriks AB, Marieholm	Oms. 1962/63: 16 mkr	
Sahlins Konfektions AB, Eslöv	Oms. 1963: 7,2 mkr	
Nordiska Handsk AB	Oms. 1962/63: 6,1 mkr	
Pluvius AB, Stockholm	Oms. 1963/64: 2,2 mkr	
Samply AB, Göteborg	Oms. 1963: 3,5 mkr	
Svenska Yllekoncernen AB, Borås	Oms. 1963/64 48 mkr	
AB Upsala Kappfabrik, Uppsala	Oms. 1963/64: 9,1 mkr	
Ivar Wahl AB, Stockholm	Oms. 1963: 14 mkr	
AB J. A. Wettergren & Co, Göteborg	Tillv.värde 1962: 24 mkr	

22 ledande företag inom konfektions- och textil- samt accessoar- och damhattindustrin bildade 1963 samarbetsgruppen Samverkan Med Färg.

	1963	232
AB Wahlbecks Fabriker Linköping Tillv.värde 1962: 23 mkr	Svenska Bindgarnsfabriks AB Malmö Tillv.värde 1962: 15 mkr	

Wahlbecks och Bindgarnsfabriken träffade i början av 1963 avtal att bilda ett gemensamt bolag för försäljning av de båda företagens tillverk-

ning av bindgarn och tågvirke. Samtidigt avsåg man att inleda ett tekniskt samarbete mellan företagen, i första hand med syfte att utbyta erfarenheter inom forskningsområdet. Det gemensamma försäljningsbolaget fick namnet Tågvirkesbolagen AB med säte i Göteborg. Avtalet är infört i kartellregistret.

233	1963	
AB Wahlbecks Fabriker, Linköping		Tillv.värde 1963: 40 mkr
Eisner & Söner AB, Stockholm		Oms. 1963: 6,9 mkr
Eric Ewers AB, Stockholm		Oms. 1962/63: 9,8 mkr
Haglund & Söner AB, Falköping		Oms. 1962/63: 14 mkr
AB Streijffert & Höegh, Malmö		Oms. 1963: 12 mkr

Wahlbecks bildade tillsammans med fyra stora hemtextilgrossister i oktober 1963 ett gemensamt bolag, Wahlbecks Mattförsäljnings AB. Samordningen uppgavs ske mot bakgrund av den stigande importen av mattor. Det nya företaget svarade för ca 40 % av mattdistributionen i Sverige. Avtalet upphörde med utgången av 1964.

Kemisk och kemisk-teknisk industri

234	1963	
AB Svensk Filmindustri Stockholm		AB Sandrew-Biograferna Stockholm
Oms. 1963: 33 mkr		Oms. 1963: 24 mkr

SF och Sandrew-Ateljéerna träffade 1963 ett samarbetsavtal omfattande såväl produktion som distribution av beställningsfilm. För drivande av den gemensamma verksamheten namnändrades SF:s dotterbolag AB Nya Teatern till AB Filmkontakt, SF-Sandrews, i vilket bolag Sandrew-Ateljéerna sedan inköpte hälften av aktierna. Avtalet är infört i kartellregistret.

El-, gas- och vattenverk

235	1963	
Avesta Jernverks AB Avesta		Sydsvenska Kraft AB Malmö
Oms. 1963: 209 mkr		Oms. 1963: 264 mkr

Avesta Jernverk och Sydsvenska Kraft träffade i början av 1963 avtal om samarbete vid utbyggnaden av AB Storboforsens vattenkraftstill-

gångar i västra Jämtland. Sydkraft förvärvade i samband med avtalet 35 % av aktierna i Storboforsen medan resten förblev i Avesta Jernverks ägo. Kraftutbyggnaden innebär investeringar på ett par hundra milj. kronor.

	1963	236
Husqvarna Vapenfabriks AB		Munksjö AB
Huskvarna		Jönköping
Oms. 1963: 242 mkr		Oms. 1963: 158 mkr

Husqvarna och Munksjö träffade i början av 1963 avtal om samarbete på kraftområdet. I samband med överenskommelsen överlät Munksjö till Husqvarna Vapen Ebbes Kraftstation i Huskvarnaån.

	1964	237
Wifstavarfs AB		Voxnans Kraft AB
Vivstavarv		Stockholm
Oms. 1963: 121 mkr		Oms. 1963: 35 mkr

Wifstavarf och Voxnans Kraft AB träffade i slutet av 1964 avtal om att bilda ett gemensamt bolag, Stensjöns Kraft AB, för samarbete vid utbyggnaden av de fallhöjder i Hårkans biflöde Rörvattenån och i Långan, allt inom Indalsälvens flodområde, i vilka Wifstavarf äger majoritet. De båda företagen äger hälften var av aktierna i det nybildade bolaget.

Fall 238 utgår.

Svenska företags köp av utländska företag

Metall- och verkstadsindustri

239	1963	
AB Bahco		EMCYC Establecimientos
Enköping		Metalúrgicos
Oms. 1963: 153 mkr		Argentina

Bahco övertog 1963 den största verktygsfabriken i Argentina med vilken företaget tidigare hade licenssamarbete. Ett dotterbolag till Bahco har bildats i Buenos Aires, Bahco Sudamericana S.A.C.I. Det bedriver en tillverkning av Bahco-verktyg vid den EMCYC tidigare tillhöriga fabriken i Santa Fe.

240	1964	
Bolidens Gruv AB		Det Norske Zinkkompani A/S
Stockholm		Norge
Oms. 1963: 328 mkr		

Bolidenbolaget förvärvade i maj 1964 50 % av aktierna i Det Norske Zinkkompani. Överenskommelse hade i samband därmed träffats mellan Bolidenbolaget, det belgiska företaget Compagnie Royale Asturienne des Mines och dess dittills helägda dotterbolag, Det Norske Zinkkompani, om samarbete och zinkråvaruleveranser från Boliden till det norska företaget. Bolidenbolaget finansierade förvärvet genom nyemission.

241	1963	
Husqvarna Vapenfabriks AB		Husqvarna Import voor het
Husqvarna		Benelux-gebied N.V.
Oms. 1963: 242 mkr		Holland

För att öka försäljningen på Benelux-länderna förvärvade Husqvarna 1963 samtliga aktier i bolagets tidigare agent.

	1964	242
AB C. E. Johansson		Forster Messautomatic
Eskilstuna		Tyskland
Oms. 1963: 17 mkr		

C. E. Johansson förvärvade sommaren 1964 ett bestämmande inflytande i det tyska utvecklingsbolaget Forster Messautomatic. Genom transaktionen ökade C. E. Johanssons möjligheter att omgående komplettera sin försäljning av mätinstrument med nya produkter inom mätautomatikens område.

	1964	243
Kockums Mekaniska		Alfred T. Harman & Sons
Verkstads AB		Australien
Malmö		
Oms. 1963: 347 mkr		

Kockums förvärvade hösten 1964 ett företag i Melbourne i Australien, Alfred T. Harman & Sons, som sedan många år tillverkar grävmaskiner. Avsikten är att Kockums skall öka tillverkningen med sina jordförflyttningsmaskiner och eventuellt skogsbruksmaskiner. Det australiska företaget hade 1964 100 anställda.

	1964	244
Lumalampan AB		Luma Fabrikker A/S
Stockholm		Oslo
Oms. 1963: 49 mkr		

Lumalampan, ett dotterbolag till KF, förvärvade våren 1964 50 % av aktierna i norska Luma.

	1963	245
Aug. Stenman AB		General Steel Warehouse
Eskilstuna		USA
Oms 1963: 62 mkr		

Aug. Stenman förvärvade 1963 Gensco-avdelningen inom General Steel Warehouse i USA. Gensco hade tidigare varit en stor importör och distributör av svensk järnmanufaktur. Det förvärvade företaget gavs namnet General Swedish Hardware Corp. Företaget representerar, förutom Stenman, Bahco, Edsbyns Industrier och Kapman AB & Co, Veddige.

246

1964

AB Svenska Kullagerfabriken
Göteborg
Oms. 1963: 630 mkr

S.A. Les Applications
du Roulement (ADR)
Frankrike

SKF förvärvade våren 1964 genom sitt franska dotterbolag något över 80 % av aktiestocken i ADR. Bakgrunden till köpet var att SKF ville kunna tillgodose ett ytterligare behov på den franska marknaden, där instrumentlager för flygindustrin spelar en betydande roll. ADR levererar ca 50 % av det franska behovet av miniatyrlager och 100 % av lagren för styrrättningar i flygplan.

247

1964

Trafik AB Grängesberg-
Oxelösund
Stockholm
Oms. 1963: 543 mkr

S.A. Graver N.V.
Belgien

Grängesbergsbolaget förvärvade våren 1964 från Union Tank Car Co, USA, det belgiska verkstadsföretaget S.A. Graver N.V. med en årsomsättning på ca 30 milj. kronor. Det belgiska företaget tillverkar bl.a. cisterner och andra stålkonstruktioner, kommunala reningsanläggningar samt viss rostfri manufaktur. I samband med förvärvet av Graver inrättades inom Grängesbergsbolaget ett nytt förvaltningsområde, "verkstadsrörelsen", vari sammanfördes de dotterbolag som Grängesbergsbolaget under senare år förvärvat inom verkstadsindustrin.

Fall 248 utgår.

Massa- och pappersindustri

249

1964

Mo och Domsjö AB
Örnsköldsvik
Oms. 1963/64: 437 mkr

Mabelpap S.A.
Belgien

Mo och Domsjö förvärvade i oktober 1964 42,5 % av aktiekapitalet i det belgiska företaget Mabelpap. Samtidigt träffades konsortialavtal mellan delägare representerande 85 % av aktiestocken. Detta företag tillverkar huvudsakligen olika kvaliteter av hygieniskt papper. Avsikten

är att det belgiska företaget förutom sina två igångvarande fabriker skall uppföra en ny fabrik för tillverkning och konvertering av tissue-produkter.

	1964	250—251
Mo och Domsjö AB	Papeterie de Pont-Ste Maxence	
Örnsköldsvik		Frankrike
Oms. 1963/64: 437 mkr	Cartiera di Carmignano	
		Italien

Mo och Domsjö inträdde i mitten av 1964 som hälftenägare i två pappersbruk inom EEC. Avsikten med förvärvet var inte enbart att komma över EEC-tullarna utan framför allt att kunna framställa papper i närheten av viktiga förbrukningsområden. Formellt gick förvärvet till på så sätt att Mo och Domsjö av tidigare ägarna, Gesellschaft für Holzstoffbereitung i Basel, övertog halva aktiestocken i holdingbolaget Intercelpa A.G.

	1963	252
Svenska Cellulosa AB	Forenede Bølgepapfabrikker A/S	
Sundsvall		Danmark
Oms. 1962/63: 631 mkr	Oms. 1963: ca 60 mkr	

SCA förvärvade 1963 halva aktiekapitalet i det danska företaget Forenede Bølgepapfabrikker, som senare ändrat namn till Colon Emballage A/S. Företaget har ett pappersbruk och fem wellpappkartongfabriker med en årsomsättning på 80 milj. danska kronor. *Se även nr 286!*

	1964	253
Svenska Cellulosa AB	Papeteries Léon Clergeau	
Sundsvall		Frankrike
Koncernoms. 1962/63: 703 mkr		

SCA förvärvade sommaren 1964 aktiemajoriteten i det franska wellpappföretaget Clergeau, som flera år haft kommersiella förbindelser med SCA och varit företagets största kund i kraftliner i Frankrike. Det franska företaget omfattar två wellpappfabriker samt ett mindre pappersbruk för tillverkning av testboard. Genom SCA:s engagemang

uppgavs finansiella förutsättningar ha skapats för att trygga den påbörjade expansionen av det franska företags wellpappproduktion. Förvärvet innebar samtidigt att man förhindrade att det franska företaget övergick i annan ägares hand med risk för avbrott i SCA:s kraftlineleveranser.

Utländska företags köp av svenska företag

Metall- och verkstadsindustri

	1964	254
Imperial Chemical Industries (ICI)		Skandinaviska Aerosol AB
England		Solna
Oms. 1963: ca 8 750 mkr		80 anst. 1963
Förvaltningsaktiebolaget Handus		
Stockholm		

Skandinaviska Aerosol AB, som tillverkar sprayförpackningar, förvärvades i början av 1964 av det brittiska företaget ICI och Industrivärdens helägda dotterbolag Handus. Fördelningen av aktierna mellan dessa båda företag offentliggjordes ej.

	1963	255
Thorn Electrical Industries Ltd		AB Katråd
England		Stockholm
		Oms. 1963/64: 2,8 mkr

Det brittiska storföretaget Thorn Electrical Industries Ltd förvärvade i slutet av 1963 aktierna i AB Katråd, som sedan ett tiotal år varit generalagent för Thorn-koncernens belysningsprodukter (Atlas Lampor, Lysrör etc). I övertagandet ingick även Katråds dotterbolag i Danmark, Finland och Norge. Katråd bytte i början av 1964 namn till Svenska Thorn AB.

Jord- och stenindustri

	1964	256
Compagnie de Saint-Gobain		AB Tremplex
Frankrike		Eslöv
Oms. 1963: ca 3 500 mkr		Oms. 1963: 12 mkr
AB Emmaboda Glasverk		
Emmaboda		
Tillv.värde 1962: 20 mkr		

Saint-Gobain övertog i december 1964 tillsammans med Emmaboda Glasverk, i vilket den franska koncernen är delägare, en betydande post

av AB Tremplex aktiestock. AB Tremplex, ett dotterbolag till Bönne-lyche & Thurö AB i Malmö, tillverkar på licens från det franska företaget härdat glas, främst för bilindustrin.

Livsmedelsindustri

257	1963	
General Foods Corp.		AB Coffea
USA		Stockholm
Oms. ca 7 000 mkr		Oms. 1963/64: 54 mkr

Den världsomspännande livsmedelskoncernen General Foods Corp. förvärvade i början av 1963 80 % av aktierna i AB Coffea. Avsikten var att Coffea även efter övertagandet skulle tillverka och sälja Premiärkaffe och att en fabrik för framställning av kaffepulver skulle byggas i Stockholm. I slutet av 1964 förvärvade General Foods resterande aktier i Coffea, som i samband därmed bytte namn till General Foods AB.

Textil- och sömnadsindustri

258	1964	
Everlastic		AB Aug. Wickman
England		Göteborg
		Oms. 1963: 2,7 mkr

Den engelska korsettillverkaren Everlastic övertog hösten 1964 AB Aug. Wickman jämte dotterbolaget Hollyform AB i Göteborg.

259	1964	
Schappe A.G.		AB T. H. Lapidus
Schweiz		Borås
		Oms. 1964: ca 17 mkr

Den schweiziska textilkoncernen Schappe A.G., Genève, förvärvade i december 1964 halva aktiekapitalet i Lapidus. Bakom Schappes förvärv uppgavs ligga en önskan att bredda produktsortimentet. Som ett av de gemensamma målen för Schappe och Lapidus uppgavs stå en intensifierad produktutveckling, särskilt inom syntetfibersektorn, men som förut ser Lapidus som viktigaste målsättning för sin verksamhet att vara en mångsidig modeindustri. Schappe A.G. är ett av Europas ledande företag för tillverkning av syntetiska fibrer.

	1963	260
Tammerfors Klädesfabrik		Libo AB
Finland		Borås
Turo Oy		Oms. 1962/63: 17 mkr
Finland		
Bloch & Behrens		
Danmark		

De båda finska företagen bildade tillsammans med det danska bolaget Industri AB Libo, som sommaren 1963 köpte hela rörelsen av Libo AB. Verksamheten är fr.o.m. 1/4 1964 koncentrerad till Skövde. Libo AB, Borås, är under avveckling.

Kemisk och kemisk-teknisk industri

	1963	261
Sikkens Groep N.V.		Condorverken AB
Holland		Göteborg
		Tillv.värde 1962: 7 mkr

Sikkens Groep N.V. förvärvade i början av 1963 60 % av aktierna i Condorverken AB, som i samband härmed ändrade sitt namn till Sikkens-Condor AB. Företagen hade redan tidigare 1958 inlett ett licenssamarbete beträffande färgkvalitet för hantverksmåleriet samt konstruktions- och rostskyddsfärger. Genom samarbetet hoppades det svenska företaget vinna tillgång till den tekniska sakkunskap som finns hos Sikkens, vars färgforskningslaboratorium räknas bland Europas förnämsta. Man ansåg sig även vinna råvarumässiga och marknadsmässiga fördelar.

	1964	262
Titan Co A/S		Kronos-Titanpigment AB
Norge		Stockholm

National Lead i USA förvärvade i början av 1964 genom sitt norska dotterbolag Titan Co A/S majoriteten av aktierna i Kronos-Titanpigment AB, ett nybildat svenskt företag i vilket också som delägare ingår E. & L. Beijer AB samt Lenbro AB. Kronos-Titan skall samordna försäljningen inom Sverige av titanpigment, en produkt som tillverkas vid Titan Co:s nybyggda fabrik i Fredrikstad för bl.a. färg- och pappersindustrin.

Avtal om samverkan mellan svenska och utländska företag

Metall- och verkstadsindustri

263	1964	
Alfa-Laval AB		Krupp-koncernen
Tumba		Västtyskland
Oms. 1963: 200 mkr		Oms. 1963: ca 5 350 mkr

Avtal träffades i september 1964 mellan Alfa-Laval och Krupp i Essen om samarbete beträffande separeringsutrustning för den kemiska industrin och andra processindustrier.

264	1964	
Allmänna Brandredskapsaffären AB (ABA-bolagen)		Tridon Manufacturing Ltd
Stockholm		Kanada
Oms. 1963/64: 7,4 mkr		

ABA-bolagen ingick i september 1964 ett samarbetsavtal med den kanadensiska slangklämmetillverkaren Tridon Manufacturing Ltd. Meningen är att få ett tekniskt utbyte vid tillverkningsfrågor samt att för Europa-marknaden som komplement till ABA-slangklämman även föra rostfria klämmor. ABA-Bolagen, som även har tillverkning i Holland och exporterar slangklämmor till ett 50-tal länder, ämnar därmed koncentrera sin verksamhet mer på denna del av företagets program.

265	1963	
ASEA		Construcciones Eléctricas
Västerås		de Sabadell (CES)
Oms. 1963: 927 mkr		Spanien

ASEA bildade i slutet av 1963 tillsammans med det spanska bolaget CES ett nytt företag utanför Barcelona med namnet ASEA-CES. ASEA äger 50 % av aktierna i det nya bolaget. Produktionen vid ASEA-CES skall gälla elektriska standardmotorer och vissa typer av smärre generatorer. De båda företagen hade tidigare licenssamarbete.

	1964	266
ASEA		Whiting Corp.
Västerås		USA
Oms. 1963: 927 mkr		

ASEA träffade i början av 1964 ett samarbetsavtal med Whiting Corp. i Chicago, som kommer att bygga ASEA-ugnar på licens. Avsikten var att Whiting endast skulle tillverka den mekaniska delen av ugnarna medan ASEA skulle svara för den elektriska.

	1963	267
AB Be-Ge Karosserifabrik		Ackerman
Oskarshamn		Västtyskland
Oms. 1963: 23 mkr		

Efter närmare ett års förhandlingar träffade Be-Ge Karosserifabrik i januari 1963 avtal med Ackerman i Västtyskland om ett tekniskt samarbete. Avtalet innebar bl.a. att Be-Ge skulle bli delaktig i den tyska firmans ritningar och nya rön gällande heltäckta lastfordon och kylvagnar.

	1964	268
AB Bofors		Hughes Aircraft Co
Bofors		USA
Koncernoms. 1963: 545 mkr		

Bofors och Hughes Aircraft bildade i september 1964 ett gemensamt ägt företag, Bofors Electronic AB. Hughes är ett av världens ledande företag på elektronikområdet och sysselsätter totalt ca 30 000 personer. Företaget har genomfört betydande arbeten inom det fasta tillståndets fysik, elektrooptiken, laser- och infraröd-tekniken samt inom telesatellit- och rymdfarkostområdet. Bildandet av det nya företaget uppgavs innebära väsentliga fördelar för bägge parter. De närmaste uppgifterna uppgavs bli att utnyttja den samlade kunskapen hos Hughes och Bofors för såväl militära som civila behov.

	1963	269
Elenik Automation AB		Polymetron AB
Stockholm		Schweiz
Oms. 1961: ca 3 mkr		

Ett samarbetsavtal mellan Elenik Automation AB, tillverkare av elektroniska våganläggningar och automatikutrustningar, och det schweiziska

företaget Polymetron träffades i början av 1963. I samband med avtalet uppgavs att Polymetron i samarbete med Elenik hade konstruerat en rationell avgiftnings- och neutraliseringsanläggning för avloppsvatten, avsedd att användas inom den galvaniska industrin vid bortförande av högaggressiva flytande avfallsprodukter och inom stålindustrin vid betningsprocesser.

270

1964

Johnson Hill AB

Örebro

Tillv.värde 1963: 8 mkr

Steiger AG

Schweiz

Johnson Hill i Örebro träffade sommaren 1964 avtal om samarbete med en internationell företagsgrupp, som i ett femtontal länder över hela världen svarar för marknadsföring och service av Servo uppställnings- och förslutningsmaskiner för förpackningar. Centrum för samarbetet är förlagt till Schweiz största kartonnageförpackningsföretag, Steiger AG i Bern.

271

1964

Kockums Mekaniska

Verkstads AB

Malmö

Oms. 1963: 347 mkr

Odense Staalskibsvaerft

(Lindövarvet)

Danmark

Överenskommelse träffades i september 1964 mellan Lindövarvet och Kockums om samarbete i skrovbyggnad och annan teknisk verksamhet, där arbetsuppgifterna med fördel kan samordnas. Avtalet uppgavs vara en följd av det goda samarbete som under de senaste åren uppnåtts mellan det danska storrederiet A. P. Møller, som också äger Odensevarvet, och Kockums vid byggandet i Malmö av två 60 000 tons turbin-tanksfartyg.

272

1964

F. E. Lindström AB

Eskilstuna

Oms. 1963: 3,6 mkr

Kongsberg Våpenfabrik

Norge

F. E. Lindström och Kongsberg inledde i maj 1964 ett nära samarbete i fråga om produktion och marknadsföring. De båda företagen har en inom verktygssektorn närbesläktad produktion med kompletterande sortiment. Genom samarbetet får man väsentligt ökade möjligheter att ytterligare bygga ut sin position på hemmamarknaden och internatio-

nellt. De produkter inom verktygssektorn som samarbetet i första hand berörde var Kongsbergs skiftnycklar, rörtänger och andra handverktyg samt Lindströms konventionella tänger och specialtänger.

	1963	273
Pullmax AB		Kaiser Steel Corp.
Göteborg		USA
Oms. 1963: 27 mkr		Oms. 1963: 245 milj. dollar

Pullmax och Kaiser Steel bildade sommaren 1963 ett gemensamt bolag, Kaiser-Pullmax S.A. med säte i Schweiz för att marknadsföra automatiska maskiner för framställning av svetsade balkar och exploatera denna uppfinning över hela världen. Standardbalkar framställs i valsverk, medan specialbalkar hittills mestadels svetsas manuellt i stålbyggarnas verkstäder. Balksvetsmaskinen mekaniserar denna svetsning.

	1964	274
Sunds Verkstäder AB		Bauer Bros. Co.
Sundsvall		USA
Oms. 1963/64: 39 mkr		

Sunds Verkstäder och Bauer Bros. träffade i oktober 1964 avtal om tekniskt och kommersiellt samarbete, varvid Sunds tillförsäkrades rätt att tillverka Bauers hela raffinör- och centricleanerprogram för cellulosa- och pappersframställning. Bauer uppgavs vara USA:s ledande företag inom de områden som avtalet berör. Överenskommelsen väntas bli av stor betydelse för Sunds fortsatta utveckling.

	1964	275
Svenska Aeroplan AB (SAAB)		Leyland Motor Corp.
Linköping		England
Koncernoms. 1963: 893 mkr		

SAAB inledde hösten 1964 ett samarbete med den engelska bilfirman Triumph beträffande tillverkning av en ny personbilsmodell. Avsikten var att den nya vagnens motor, växellåda och drivaggregat skall framställas hos Triumph, medan karossen byggs hos SAAB.

	1964	276
AB Svenska Kullagerfabriken		RIV-koncernen
Göteborg		Italien
Koncernoms. 1963: 2 500 mkr		Oms. 1963: 400 mkr

SKF och RIV-koncernen offentliggjorde 1964 planer på någon form av samgående. Parterna hade ursprungligen för avsikt att bilda ett

gemensamt holdingbolag i Holland, som skulle äga SKF:s och RIV:s kullagerfabriker inom EEC-länderna. Det visade sig dock att det skulle ta alltför lång tid att få erforderligt tillstånd från berörda myndigheter. SKF och aktieägarna i RIV träffade därför i mars 1965 i stället överenskommelse att SKF — efter Kungl. Maj:ts och bolagsstämman godkännande — skulle förvärva 2/3 av aktiekapitalet i RIV. Köpet skulle finansieras genom för ändamålet emitterade SKF-aktier. RIV hade 1963 en årsomsättning på ca 400 milj. kronor med nio fabriker i Italien samt fabriker i Spanien och Argentina. RIV var tidigare en av SKF:s huvudkonkurrenter i Europa. Bakgrunden till avtalet är att man vill fördela tillverkningen av det från år till år ökande antalet lagertyper på olika fabriker för att uppnå längre tillverkningsserier och undvika parallellkörning mellan de olika fabrikerna.

277

1963

AB Svenska Metallverken

Yorkshire Imperial Metals Ltd

Västerås

England

Oms. 1963: 621 mkr

I början av 1963 beslöt Metallverken och det engelska företaget Yorkshire Imperial Metals att gemensamt bilda ett bolag i Sverige under namnet Svenska Metallverken Yorkshire AB. Avsikten var att det nya företaget skulle tillverka och försälja kapillärkopplingar avsedda att användas vid installation av kopparrör. Verksamheten skulle inriktas på den skandinaviska marknaden och distributionen handhas av AB CTC, Göteborg.

278

1963

Svenska Metallverkens Ugns AB

Heurtey

Västerås

Frankrike

Oms. 1963: 34 mkr

Ugnsbolaget i Västerås och det franska ugnsföretaget Heurtey bildade i slutet av 1963 ett tekniskt holdingföretag, Parinvest, där det svenska och det franska företaget äger 50 % vardera av aktierna. Tankegången bakom Parinvest är att Heurtey har tillgång till den europeiska stormarknaden och därigenom möjlighet att hålla en teknisk stab av specialister för olika specialområden, medan Ugnsbolaget ställer sina resurser till förfogande för detaljkonstruktion, upphandling, tillverkning och montage. Den direkta bakgrunden till avtalet var att Ugnsbolagets installation av galvaniseringsanläggningen i Domnarfvet var av en sådan omfattning att företaget inte ansåg sig vilja lösa problemet ensamt.

	1964	279
Telefon AB L. M. Ericsson Stockholm Koncernoms. 1963: 1 481 mkr		N.V. Philips Gloeilampen- fabrieken Holland Oms. 1963: ca 8 600 mkr Télécommunications Radio- électriques et Téléphoniques Frankrike

L. M. Ericsson och N.V. Philips Gloeilampenfabrieken träffade tillsammans med vissa av sina dotterbolag i olika länder i början av 1964 avtal om tekniskt samarbete på järnvägssignalområdet. Avsikten var att öka effektiviteten särskilt i fråga om utvecklingsarbetet och möjliggöra att förbättrade och nya system snabbare skulle kunna introduceras på marknaden.

	1963	280
Trafik AB Grängesberg- Oxelösund Stockholm Koncernoms. 1963: 615 mkr		International G.m.b.H. Västtyskland Oms. 1963: ca 2 900 mkr

Grängesbergsbolaget och ett bolag inom den tyska järn- och stålkoncernen Phoenix-Rheinrohr bildade i början av 1963 ett gemensamt bolag, Scandinavian Pipe Line AB, i syfte att gemensamt planera och projektera pipe-line-anläggningar för olja och gas. Företagen äger 50 % vardera av aktierna i det nybildade bolaget.

	1963	281
Wikmanshytte Bruks AB Vikmanshyttan Oms. 1963: 45 mkr		Amerikanskt företag

Wikmanshytte Bruk bildade 1963 i samarbete med ett amerikanskt företag ett bolag för att vidareförädla valstråd från Wikmanshyttan.

Massa- och pappersindustri

282	1964	
AB Bonnierföretagen		A. & G. Fratelli Bianchi S.p.A.
Stockholm		Italien
Koncernoms. 1963: 440 mkr		

Bonnierföretagen startade våren 1964 ett förpackningsföretag i Italien tillsammans med en av Italiens största förpackningsindustrier. Avsikten var att det nya företaget, BIBO S.p.A., i första hand skulle tillverka och sälja på EEC-länderna produkter av engångskaraktär såsom tallrikar, assietter och bågare i papper och plast.

283	1964	
Duni AB		Havis
Stockholm		Finland

Duni och Havis, Finlands största och äldsta stearinljusfabrik, träffade våren 1964 avtal om samarbete beträffande gemensam marknadsföring av servetter och stearinljus på den europeiska marknaden.

284	1964	
Cellvabruken AB		N.V. Koninklijkefabriek
Stockholm		V/H Utermöhlen & Co
Oms. 1964: 53 mkr		Holland

Cellva och ett holländskt företag beslöt i slutet av 1964 att gemensamt bilda ett nytt företag — Cellam Handelsmaatschappij N.V. — för tillverkning och marknadsföring av mjukpappersprodukter i Benelux.

285	1964	
Svenska Cellulosa AB		Columbia Cellulose Co. Ltd.
Sundsvall		Kanada
Koncernoms. 1962/63: 703 mkr		

SCA träffade i november 1964 principöverenskommelse med det kanadensiska företaget Columbia Cellulose Co. Ltd. om att bilda ett bolag, vilket i västra Kanada skall uppföra en fabrik för tillverkning av blekt sulfatmassa med en kapacitet av ca 250 000 årston. Det kanadensiska företaget är ett av de mera betydande cellulosabolagen i British Columbia. Den planerade sulfatfabriken uppförs i omedelbar anslut-

ning till Columbia Celluloses nuvarande sulfitfabrik i Prince Rupert. Fabriken skall tillverka hela produktionen på en enda produktionslinje och beräknas vara i drift under 1967. Den totala investeringskostnaden beräknas till över 300 milj. kr inklusive skogsinvesteringar, varav SCA svarar för 60 milj. I det nya bolaget svarar SCA för 40 % av aktiekapitalet. Samarbetet mellan parterna baseras på jämbördigt inflytande. Avsikten är att SCA skall svara för försäljning av den del av bolagets produktion — troligen mer än 50 procent — som avsätts på den europeiska marknaden. Som ett av motiven till SCA:s kanadensiska engagemang uppgavs en strävan att behålla en skälig andel av den växande västeuropeiska marknaden, vilket svårligen kan ske utan expansion av massaproduktionen utanför Sverige.

	1963	286
Svenska Cellulosa AB		De Forenede Papirfabrikker
Sundsvall		(DfP)
Koncernoms. 1962/63: 703 mkr		Danmark

SCA träffade våren 1963 avtal med DfP i Danmark om samarbete inom wellpappområdet. Avtalet innebar att parterna gemensamt skulle driva den av SCA ägda Columbus-gruppen och DfP:s dotterbolag Dansk Bølgepap Industri (DBI) i syfte att trygga en fortsatt gynnsam utveckling för den danska wellpappindustrin och att stärka denna industris konkurrenskraft. Samarbetet skulle även baseras på finansiell likställighet och även i övrigt på lika inflytande över de båda dotterföretagen. SCA och DfP har senare sammanfört sina wellpappintressen i ett bolag, Forenede Bølgepapfabrikker A/S, vars namn senare ändrats till Colon Emballage A/S. Det nybildade bolaget har ett pappersbruk och fem wellpappkartongfabriker med en årsomsättning 1963 om 80 milj. dkr.

Livsmedelsindustri

	1964	287
Abba-Fyrtornet AB		Chr. Bjelland & Co
Stockholm		Norge
Oms. 1963: 60 mkr		

Abba-Fyrtornet och Bjelland träffade hösten 1964 avtal om samarbete. Det norska företaget skall sälja Abba-Fyrtornets produkter i Norge, medan det svenska företaget gör norrmännen motsvarande tjänst i Sverige. På längre sikt uppgavs man sikta på att exportera gemensamt. Avtalet innebar även att Abba-Fyrtornet övertog tillverkningen av en del av det norska företagets produkter. Gemensamma inköp samt sam-

arbete i fråga om forskning och produktutveckling förutsågs även i samarbetsavtalet.

288

1963

Kooperativa Förbundet
Stockholm
Oms. 1963: 3 090 mkr

Kooperativa förbunden i
Danmark, Norge och Finland

De nordiska kooperativa förbunden har sedan många år ett fast organiserat affärsmässigt samarbete genom de gemensamt ägda företagen Nordisk Andelsförbund för import av livsmedel samt Nordisk Andelsexport för export i allmänhet. Verksamheten har under rubr. tid ökat i omfattning. Dessutom har det skett ett kraftigt utökat samarbete i form av produktionssamarbete och samköp. Produktionssamarbetet möjliggör specialisering på tekniskt sammanhörande artiklar, t.ex. choklad, möbler, tvättmedel, kosmetik etc. Samköp har i betydande utsträckning skett i fråga om triå, konfektion, leksaker, järnvaror, hushållsmaskiner och sportartiklar.

289

1963

Malmö Lakrits Fabriks AB
Malmö
Oms. 1963: 13 mkr

The Alan Candy Co., Ltd.
Kanada

Malmö Lakrits Fabriks AB byggde 1963 en lakritskonfektyrfabrik i Canada i samarbete med The Alan Candy Co. I första omgången anställdes ett hundratal personer vid den kanadensiska fabriken.

290

1963

Mazetti AB
Malmö
Oms. 1963: 53 mkr
AB Örebro Kexfabrik
Örebro
Oms. 1963: 18 mkr

Oxford Biscuit Fabrik A/S
Danmark
Oslo Kjeksfabrik A/S
Norge
A/S Pelmaz
Norge

De fem skandinaviska kexföretagen beslöt i början av 1963 att bilda ett gemensamt bolag, 3-Tops Co A/S, Köpenhamn. Bakgrunden till avtalet var att man med tanke på bl.a. den europeiska marknadsutvecklingen ville kunna uppträda utåt med en gemensam organisation, som representerade en omsättning på ca 25 milj. kronor. De fem företagen behöll även efter avtalet full självständighet och försäljningsorganisationerna i de tre nordiska länderna berördes inte. Samarbetet siktade främst på stark rationalisering, där varje fabrik specialiserar sig på de produkter

den har de bästa förutsättningar att tillverka. Genom samarbetet väntade man sig bl.a. något lägre inköspriser, ökade forskningsresurser och fördelen av en gemensam forskningsorganisation. De fem företagen avsåg att inrätta ett centrallaboratorium hos Mazetti i Malmö. — Avtalet är infört i kartellregistret.

	1963	291
Svenska Mejeriernas Riksförening (SMR)	Milch-, Fett- und Eierkontor	G.m.b.H.
Oms. 1963: 264 mkr		Västtyskland

SMR och de västtyska producentkooperativa mejeriorganisationernas försäljningsföretag träffade i maj 1963 överenskommelse att bilda ett bolag i Sverige med firma Milch-, Fett- und Eierkontor AB. Bolagets ändamål avsågs bli att driva import och export av livsmedel samt maskiner och förbrukningsartiklar för framställning därav.

	1963	292
Wasabröd Aktiebolag	Ideal Flatbrödsfabrik	
Filipstad		Norge
Oms. 1963: 118 mkr		

Wasabröd och Ideal inledde 1963 försäljningssamarbete. Samarbetet hade 1964 resulterat i att Wasas produkter fanns till försäljning i nästan samtliga livsmedelsbutiker i Norge och att det norska flatbrödet fanns i nästan 70 % av de svenska.

Dryckesvaruindustri

	1964	293
Pripp-Bryggerierna AB	Allied Breweries	
Stockholm		England
Koncernoms. 1963/64: 523 mkr	Oms. 1963: ca 1 500 mkr	
	John Labatt Ltd	
		Kanada
	Unibra,	Belgien

Pripp-Bryggerierna bildade våren 1964 tillsammans med några av världens största bryggeriföretag ett nytt bolag, Skol International Ltd, för tillverkning och försäljning av ett internationellt öl. Avsikten är att detta öl överallt skall bli av samma kvalitet, ha samma etikett, mark-

nadsföring och annonsering. Avsikten med det nya bolaget uppgavs vara att man inom kort skulle lansera "världsölet" Skol International samt att man på något längre sikt skulle köpa in sig i ett eller ett par stora europeiska bryggerier. Även bryggeribyggen ingick i planerna. Bakgrunden till Pripps engagemang i avtalet uppgavs vara att få tillgång till den internationella marknaden.

294	1964	
Pripp-Bryggerierna AB		Spanska intressenter
Stockholm		
Koncernoms. 1963/64: 523 mkr		

Pripp bildade 1963 tillsammans med spanska intressenter ett nytt företag på Mallorca, Pripp Española S.A. med ett aktiekapital på 50 milj. pesetas, varav hälften ägs av den spanska gruppen. Det nya bryggeriet invigdes i juni 1964. Avsättningen skall ske på Mallorca och ikringliggande medelhavsländer.

295	1963	
AB Stockholms Bryggerier		Allied Breweries Ltd.
Oms. 1962/63: 129 mkr		England
		John Labatt Ltd.
		Kanada
		Oms. 1963: ca 1 500 mkr

Stockholms Bryggerier köpte 1963 gemensamt med Allied Breweries och John Labatt Schwartz Laboratories Inc., New York, ett av världens förnämsta bryggeritekniska forskningslaboratorier. Övertagandet uppgavs vara ett led i det internationella samarbete som inleddes redan 1961 mellan det svenska, det engelska och det kanadensiska bryggeriföretaget.

296	1963	
Tingsryds Bryggeri AB		Ceresbryggerierna
Tingsryd		Danmark
Oms. 1962/63: 14 mkr		

Tingsryd och Ceresbryggerierna inledde sommaren 1963 ett samarbete som gick ut på att danskt öl transporterades i specialbyggda tankbilar från Aarhus till Tingsryd, där det tappades på burk och distribuerades till grossister och återförsäljare. Avsikten var att samarbetet skulle byggas ut successivt. Bakgrunden till avtalet var att Tingsryd ville komplettera sitt eget ölsortiment med ett typiskt danskt öl.

Textil- och sömnadsindustri

	1963	297
Borås Wäfveri AB	Süddeutsche Webstoff G.m.b.H.	
Borås	Västtyskland	
Oms. 1963: 90 mkr		

Ett begränsat erfarenhetsutbyte, merkantilt och tekniskt, har under 1963 ägt rum mellan Wäfveribolaget i Borås och Süddeutsche Webstoff.

	1964	298
Försäljnings AB Herrkonfektion	Perrots	
Borås	England	

Avtal om samarbete träffades sommaren 1964 mellan det brittiska företaget Perrots och de 11 svenska konfektionsfabrikanterna inom FAH-gruppen. Avtalet innebar att det brittiska företaget skulle dela med sig av sitt tekniska kunnande till de 11 svenska konfektionsfabrikanterna.

	1963	299
Svenska Rayon AB	Courtaulds Ltd	
Älvenäs	England	
Oms. 1963: 96 mkr	Oms. 1963: ca 3 200 mkr	

I slutet av 1963 träffades avtal mellan KF:s dotterbolag Svenska Rayon AB och Courtaulds avseende ett intimt samarbete på forsknings- och utvecklingsområdet, där Courtaulds rön och erfarenheter som världens största fiberproducent kommer Svenska Rayon AB tillgodo. I avtalet ingick också ett beslut att Rayonbolaget skulle upptaga tillverkning av syntetiska fibrer på petrokemisk råvarubas. Courtaulds besitter i väsentlig omfattning kunskap och erfarenhet även inom detta område. I avtalet ingick också att Courtaulds förvärvade 49 % av aktierna i Rayonbolaget. Courtaulds är världens största producent av textilfibrer, har 60 000 anställda och tillverkning i mer än 100 fabriker i 25 länder.

	1963	300
Westerholms Tricotfabrik AB	Hudson-koncernen	
Norrköping	Tyskland och USA	
Oms. 1963: 7 mkr		

Westerholms Tricot och Hudson-koncernen bildade i slutet av 1963 ett gemensamt bolag med namnet Westerholm-Hudson Strumpfabriker

AB. Det nya företaget köpte Westerholms maskinpark för strumptillverkning samt inneliggande lager. Lokaler hyrdes ut av det gamla företaget som fortsatte som enbart trikåfabrik. Hudson-koncernen har tidigare strumpfabriker i Amerika, Asien och Europa, därav 6 enbart i Tyskland, och är Europas näst största tillverkare av damstrumpor.

Läder-, hår- och gummivaruindustri

301	1964	
AB Forco		Dansk Polyether Industri A/S
Tibro		Danmark
Oms. 1962: 1,5 mkr		

Forco i Tibro träffade i oktober 1964 avtal om samarbete med Dansk Polyether Industri, Nordens största polyetertillverkare.

302	1964	
Svenska Gummifabriks AB		Pirelli S.p.A.
Gislaved		Italien
Oms. 1964: 80 mkr		Oms. 1963: ca 3 300 mkr

Svenska Gummifabriks AB och Pirelli träffade i oktober 1964 ett avtal som bl.a. innebar att Pirelli skulle vara Gummifabriken behjälplig med teknisk know-how och maskinkonstruktioner för tillverkning av gördeldäck. Åtgärden avsåg närmast att inom utvecklingssektionen möjliggöra ett närmare inträngande i produktionsprocessen beträffande gördeldäck så att Gummifabriken vid behov har möjlighet att snabbt ta upp produktion av gördeldäck.

303	1963	
AB Svenska Skolästfabriken		Regeringarna i Nigeria, Liberia och Sierra Leone
Järrestad		
Oms. 1963: 11 mkr		

Svenska Skolästfabriken har tillsammans med respektive regeringar bildat företag i flera afrikanska länder, bl.a. Nigeria, Liberia och Sierra Leone, för uppbyggnad och startande av gummiskofabriker. Skolästfabriken har tidigare till Afrika levererat kompletta fabriksanläggningar för skottillverkning bl.a. i Kenya, Sudan och Marocko. Dessutom har kompletta anläggningar levererats till flera länder i Asien och Sydamerika.

Kemisk och kemisk-teknisk industri

	1963	304
Berol AB		Spencer Chemical Co.
Göteborg		USA
Tillv.värde 1963: 22 mkr		

Berol AB, ett dotterbolag till Mo och Domsjö, inledde 1963 samarbete med det amerikanska företaget Spencer Chemical Co. Överenskommelsen innebar samverkan på området för polymera emulsioner, främst polytenemulsioner, som funnit sin huvudsakliga användning såsom råvara för olika slag av polermedel samt inom pappers- och textilindustrin.

	1963	305
AB Bofors		Squibb
Bofors		USA
Koncernoms. 1963: 545 mkr		

Bofors och den amerikanska läkemedelsfirman Squibb träffade i slutet av 1963 avtal om att marknadsföra Squibbs produkter i Skandinavien genom ett gemensamt nybildat bolag. Vid tidpunkten för avtalet hade Bofors redan sedan flera år på licens tillverkat och distribuerat vissa av Squibbs produkter för den skandinaviska marknaden.

	1964	306
Cederroths Tekniska Fabrik AB		The Kendall Co.
Vällingby		USA
178 anst. 1963		Oms. 1963: ca 750 mkr

Genom sitt dotterbolag Cederroth International S.A., Genève, bildade Cederroth tillsammans med det amerikanska företaget The Kendall Co. ett nytt bolag, Kenced S.A., under våren 1964. Avsikten var att Kenced skulle överta Cederroths fabriker i Holland och Österrike, dess marknadsorganisationer i Genève och dess know-how om den europeiska marknaden. Kendall är världens näst största tillverkare av plåster med en årsomsättning av ca 140 milj. dollar. Samgåendet mellan Cederroth och Kendall uppgavs innebära en stor tidsvinst för Kendall när det gällde att komma in på den europeiska marknaden. Samarbetsavtalet omfattar förbands- och övriga hygieniska artiklar samt tape.

307	1964	
Cederroths Tekniska Fabrik AB		Savitri Pratap Singh
Vällingby		Indien
178 anst. 1963		

Genom sitt dotterbolag i Genève bildade Cederroths tillsammans med Savitri Pratap Singh sommaren 1964 Cederroth India Ltd. Avsikten var att det nya företaget skulle uppföra en fabrik i Calcutta.

308	1964	
Celloprint AB		Shorko Holdings Ltd
Landskrona		England
Oms. 1963: 4,8 mkr		

I början av 1964 inledde Celloprint samarbete med Shorko Holdings Ltd genom att bilda ett gemensamt bolag inom plastfilmsområdet, Shorko — Metal Box Ltd.

309	1963	
Gullhögens Mineralull AB		Compagnie de Saint-Gobain
Billesholm		Frankrike
Oms. 1963/64: 27 mkr		Oms. 1963: ca 3 500 mkr

Saint-Gobain förvärvade i slutet av 1963 en minoritetspost i Mineralullsbolaget, ett dotterbolag till Gullhögens Bruk. Avtalet uppgavs ge Mineralullsbolaget nya utvecklingsmöjligheter och tillföra bolaget tekniskt stöd och kunnande från Saint-Gobain i en omfattning som tidigare, då företagen hade licenssamarbete, ej varit möjligt.

310	1963	
Kemiska AB Candor		Allied Research Products Inc.
Vårby		USA

Kemiska AB Candor träffade 1963 avtal med Allied Research Products om forskningssamarbete inom området galvanoteknisk ytbehandling av metaller.

Tillägg

Följande fall har tillkommit under tryckningen:

	1964	311
AB Alfort & Cronholm Stockholm Oms. 1963: 81 mkr		Ahlgrens Färghandel KB Umeå Oms. 1963: 2,3 mkr

AB Alfort & Cronholm övertog 1964 samtliga andelar i Ahlgrens Färghandel Kommanditbolag, Umeå, ett av norra Norrlands största grossist- och detaljhandelsföretag inom den kemisk-tekniska branschen. Avsikten var att införliva det förvärvade företagets engrosrörelse i AB Alfort & Cronholms verksamhet i Luleå.

	1964	312
AB Scania-Vabis Södertälje Oms. 1964: 827 mkr		Normans Bilfirma AB Örebro Oms. 1964 (8 mån.): 34 mkr

Scania-Vabis övertog under sommaren 1964 samtliga aktier i Normans Bilfirma AB, återförsäljare i Örebro-, Laxå- och Lindesbergsdistrikten för Scania-Vabis och Volkswagen. Verksamheten bedrivs under oförändrat namn.

REGISTER ÖVER FÖRETAG SOM VIDTAGIT ELLER ENGAGERATS I BR-ÅTGÄRDER 1963—1964

Abba-Fyrtoynet AB	287	Bahco Sudamericana		Cap AB	104
A-Betong i Väjjö-Vis-		S.A.C.I.	239	AB Carlsson & Åqvist	129
landa AB	60, 219	Barnängens Tekniska		Carlsunds Konfektions	
Ackerman	267	Fabrikers AB	135	AB	231
A-Concrete Ltd	219	Bauer Bros. Co	274	Cartiera di Carmignano	
AGA AB 1, 2, 199,	200	Baumgardts Pianofabrik			251
AGA-Plåtförädling AB	200	AB	32, 210	AB Casco	150
Ahlgrens Färghandel		AB Wilh. Becker	136, 137,	Cederroth India Ltd	307
KB	311		138, 139	Cederroth International	
The Alan Candy Co.		AB Be-Ge Karosseri-		S.A.	306, 307
Ltd.	289	fabrik	267	Cederroths Tekniska	
Albin Motor AB	3	E. & L. Beijer AB	262	Fabrik AB	306, 307
Aldellverken AB	22, 158	Bengtsons Litografiska		Cellam Handelsmaat-	
Alfa-Laval AB	201, 263	AB	90	schappij N.V.	284
AB Alfort & Cron-		AB Bentone-Verken	165	Celloprint AB	308
holm	132, 133, 311	Berol AB	304	Cellvabruken AB	284
AB Alingsås Siden-		AB Betongindustri	180	Ceresbryggerierna	296
väveri	231	AB Bevell	231	AB Cewo-kappor	117
Allerums mejeriför-		BIBO S.p.A.	282	Chalmers Products AB	8
ening	106	AB Bil & Truck	56, 161	AB Coffea	257
Allied Breweries	293, 295	Billesholms-Bjuvs Åkeri		Colon Emballage A/S	252, 286
Allied Research Pro-		AB	68—69	Columbia Cellulose	
ducts Inc.	310	Billman-Regulator AB		Co. Ltd	285
Allkopia Offset Tryc-			7, 200	Columbus-gruppen	286
keri AB	93	Chr. Bjelland & Co	287	Combi Lift System AB	208
Allkopia Tryckeri AB	90	Bjuvs mejeri	106	Condorverken AB	261
Allmänna Brandred-		AB Björnverken	8	Construcciones Eléctricas	
skapsaffären AB	264	Bloch & Behrens	260	de Sabadell	265
AB Allring Snickerier	78	Bocaj-Youngster AB	124	Coronabageriet i Sunds-	
Almedahl-Dalsjöfors		Boda Bruks AB	217	vall AB	96
AB	186	AB Bofors	268, 305	Coronaverken AB	10
AB Alpha	159, 175	Bofors Electronic AB	268	AB Cotton-strumpor	116
AB Abjörn Anderson	4	Bohusmjölk	101	Courtaulds Ltd	299
Apotekarnes Droghan-		Bolidens Gruv AB	140, 240	AB CTC	10, 277
del AB (ADA)	195	AB Bolinder-Munktell	205	AB Custos	74
S.A. Les Applications du		AB Bonnierföretagen			
Roulement	246		9, 282	AB Dahls Konfektyr-	
Arbrå Kraft AB	197	AB Borås Draperi- och		industri	95, 110
Arbrå Verkstads AB	4	Gardinfabrik	123	AB Dalabagerier	96
Arenco Electronics AB		Borås Wäfveri AB	116, 297	Dalarnas Karamell-	
	5, 199	C. E. von Braun &		fabriks AB	95
AB C. Arvidsson & Co	100	Co AB	75	Dansk Bølgepap In-	
ASEA 6, 34, 158, 160, 202,		Bröderna Forss AB	23	dustri	286
	265, 266	AB Bröderna Hagan-		Dansk Polyether In-	
ASEA-CES	265	der	141	dustri A/S	301
AB Astra	38, 134	AB Bröderna Hedlund		AB Deber-Kontroll	7
Avesta Jernverks AB	235		52, 54	Decca Navigator Radar	
		Gustaf Byrenius AB	47	AB	199
AB Bahco	203, 239, 245	Bålforsens Kraft AB	155	Djupafors Fabriks AB	84
Bahco Erenco AB	204	Bönnelyche & Thuröe			
		AB	185, 256		

Domnarfvets Jernverk	278	AB Fodervävnader	231	Grängesbergslaget	52, 53,
Dorch, Bäcksin & Co		AB Forco	301		54, 80, 207, 247, 280
AB	138	Forenade Bølgepap-		Gudrun Canning Com-	
Duni AB	283	fabrikker A/S	252, 286	pany AB	112
Eau de Cologne & Par-		De Forenade Papir-		Guldhuvudets Väskor	231
fymerifabriken 4711,		fabrikker	286	Guldsmeds AB	17
Ferd. Müllhens AB	148	Forss AB	83	Guldsmedshytte Bruk	207
Ebbes Kraftstation	236	Forster Messautomatic	242	AB Gullhögens Bruk	
Edeforsens Kraft AB	197	A. & G. Fratelli Bianchi			60, 309
Edsbyns Industri AB	245	S.p.A.	282	Gullhögens Mineral-	
AB Egnellska Boktrycke-		Fredells Trävaru AB	220	ull AB	309
riet	89	Freja Glass AB	105	Gullringshus AB	221
Eisner & Söner AB	233	AB Förbunds Bryggeriet		Gunnebo Bruks AB	18,
Ejes Färghandel AB	132	Södra Sverige	226		19, 162, 176, 209, 216
AB Eldon-Verken	206	AB Förenade Yllefabri-		Byggnadsfirma Gunnar	
AB Electrolux	12—13, 14	kerna	231	och Sven Gustavsson	156
Elektriska AB John		Föreningen Skånska		AB Grythytte Skiffer-	
Osterman	206	Andelsslakterier	225	verk	62
Elektriska Svetsnings		AB Företagsfinans	74	Gärns Fjäderfäslakteri	97
AB (ESAB)	207	Försvarets Fabriks-		Göteborgs Sand AB	66
Elenik Automation AB	269	styrelse	199		
AB Emballagemaskiner		Försäljnings AB Herr-		Haglund & Söner AB	233
(EMBA)	46	konfektion	298	F. W. Haker & Co.	205
EMCYC Establecimientos		Förvaltningsaktiebolaget		AB Hallands Frö-	
Metalúrgicos	239	Handus	254	kontor	144
AB Emmaboda Glas-		Henrik Gahns AB	135	Hallands Läns Lin-	
verk	256	Galon AB	194	odlareförenings Spån-	
AB And. Engqvists		Gamlestadens AB		skivfabrik	181
Eftr.	136	118, 119, 120,	193	Hallandsmejerier	99, 102
AB Carl Engström		AB Gasdistribution	203	Hallands Skogsägare-	
	141, 142	General Foods AB	257	förening	88, 181
Carl Engström i		General Foods Corp.	257	Hallsbergstegel AB	61
Kristianstad AB	141	General Steel Ware-		Halmstads Järnverks	
Engwall & Strähle AB	182	house	245	AB	20, 219
Owe Ericsons Livsme-		General Swedish Hard-		Halmstads Konstgöd-	
del AB	108	ware Corp.	245	nings- och Foder-	
Eriksbergs Mekaniska		AB Gense	17	ämnes AB	142
Verkstads AB	15	Gesellschaft für Holz-		AB Arne Hammar	36
AB Ermex	44	stoffbereitung	250—251	Hammarby Bakelit-	
Ero-Frys AB	21	Getinge Mekaniska		industri AB	159
Eskilstuna Jernmanu-		Verkstads AB	12	Hammarforsens	
faktur AB	169	Glace-Bolaget AB	105	Kraft AB	155
Esselte AB	90	AB Glako	218	AB Hammarqvists	
Everlastic	258	Arne Glücksman AB	167	Verkstäder	52
Eric Ewers AB	233	Granholms AB	82	Alfred T. Harman &	
		Granit AB C. A. Kull-		Sons	243
		grens Enka	64	Havis	283
Falkmans Elektriska		AB Gratong	65	AB Hedalverken	10
AB	197	Rudolph Grave AB	38	Helsingborgs Gummi-	
AB Fasilko	231	S.A. Graver N.V.	247	fabriks AB Tretorn	75
AB Felix	97	Grosshandels AB ASEA-		Helsingborgs Varfs AB	55
AB Ferma	224	Elektroskandia	1	Hermanssons Bygg-	
AB Filmkontakt, SF-		AB Grumme & Son	143	nads AB	157
Sandrews	234	AB Grythyttans Stål-		Herrljunga Cement-	
Fiskeby AB	81	möbler	208	gjuteri	70

Hettemarks Konfek- tions AB	231	Investment AB Promo- tion 26, 62, 63, 78, 152	N.V. Koninklijke- fabriek	284	
Heurtey	278	Investment AB Skansen	AB Konstharts	195	
AB HIAB-Alingsås- verken	161	Lejonet	64	Kooperativa förbunden i Danmark, Norge och Finland	288
Hissmofors AB	85	Jala Färghandel AB	137	Kooperativa Förbundet	81, 121, 244, 288, 299, 302
Hjulsbro AB	20	AB C. E. Johansson	27, 242	Kooperativa Förbundets konfektionsfabriker i Falköping och Kät- tilstorp	190—191
Hodéns Fabriker AB	121	Johansson & Carlan- der AB	118	Kopparbergs Bryggeri AB	226
Aug. Hoffmans Piano- fabriks AB	32, 210	Johnson Hill AB	270	Koppoms Pappers- fabriks AB	87
Hollyform AB	258	Johnson-koncernen	35	AB Kosta Glasbruk	217
Oscar Holmén & Co	27	Junekarosserier AB	208	Kronobergs Läns Slak- teriförening	225
AB Malcus Holmqvist	188	Junex Konfektions AB	231	Kronos-Titanpigment AB	262
Hudson-koncernen	300	E. W. Just AB	229	Krupp-koncernen	263
Hughes Aircraft Co	268	Jönköpings Läns Skogs- ägare	88	AB Kungsbiograferna	151
AB Husqvarna Borst- fabrik	10	AB Kabi	145	KåKå AB	100
Husqvarna Import voor het Benelux-gebied	241	Kaiser-Pullmax S.A.	273	AB Källe-Regulator	9
Husqvarna Vapen- fabriks AB	21, 59, 172, 236, 241	Kaiser Steel Corp.	273	Källna mejeri	106
Hydrauliska Industri AB (HIAB)	161	Kalmar Läns Slak- terier	225	John Labatt Ltd	293, 295
AB Hydro Lift	208	Kalmar Verkstads AB	163	Landskronaortens me- jeriförening	106
Hylin & Co Fabriks AB	143	AB M. Kaplans Kon- fektionsfabrik	189	AB Landsverk	31, 211
Hyllinge Glashytta AB	157	Kapman AB & Co	245	Lantbrukarnas Mjolk- central (LMC)	101, 102, 103, 105
Hylte Bruks AB	222	Karlshamns Skepps- varvs AB	28	Lantmännens Mejeri- central i Bohuslän	99
AB Hägglund & Söner	162	Karlshälls Granit AB	64	AB T. H. Lapidus	259
Hälsingborgs Mjolk- central	106	Karlskronas Svetsnings- verkstads AB	28	AB Laxens Fiskred- skapsfabrik	120
AB Höganäs Plastpro- dukter	196	AB Karlsson & Nilsson	49	Lenbro AB	262
Højgaard & Schultz A/S	72	Karlstadsortens Mejeri- förening	105	AB Albin Lenhardt- sons Stomatolfabrik	143
		AB Katråd	255	Lesjöfors AB	209
		Kebo AB	38	AB K. J. Levin	43
		Kemiska AB Candor	310	Leyland Motor Corp. (Triumph)	275
		Kenced S.A.	306	Libo AB	260
		The Kendall Co	306	Lidköpings Mekaniska Verkstads AB	178
		Kilsunds AB	231	Liljeholmens Stearin- fabriks AB	150
		Axel Kistner AB	38, 134	Limhamns Träindustri AB	74
		Klippans mejeri	106	AB Lindbergs Strå- och Filthattfabrik	231
		Kockum-Landsverk Sales Co AB	211		
		Kockums Mekaniska Verkstads AB	29, 30, 31, 179, 211, 215, 243, 271		
		Konfektions AB			
		Garpen	128		
		Konfektions AB			
		Lesslie	187, 231		
		Konfektions AB			
		Wånex	126		
		Kongsberg Våpen- fabrik	272		

Lindells Vågfabriks AB	10	A. P. Möller	271	Näfveqvarns Maskiner AB	34
F. E. Lindström AB	272	National Lead	262	Odense Staalskibs- vaerft	271
AB Linham	5	AB P. Naumburg & Co	204	Oscar Ohlson Byggnads AB	156
AB Littorin Rydén Boktryckeri	91	Nerikes Allehanda	91	Chr. Olsson i Falken- berg AB	29
AB Sture Ljungdahl	82	Nickelfabriks AB Gott- frid Carlsson	174	Olsson & Rosenlunds AB	79
LKB-Produkter AB	24	Ernst Nilsson AB	57	AB Optimus	163, 169
Luma Fabrikker A/S	244	AB Gotth. Nilsson	36, 167	AB Fabriken Orion	16, 25
Lumalampan AB	244	K/B Nordbryggerier	226	AB Oskarshamns Varv	163
Frode Lund AB	39	Nordiska Handsk AB	231	Oskarström Sulphite Mills AB	222
C. A. V. Lundholm AB	32	Nordiska Maskinfilt AB	188	Oslo Kjeksfabrik A/S	290
Lundqvist & Huddén AB	79	Nordiska Mineralvat- tenfabriks AB	115	Oxford Biscuit Fabrik A/S	290
AB Lundquists Patenter	33	AB Nordiska Piano- fabriken	32, 210	AB Oxygenol	145
Lästfabriken Winkle AB	131	AB Nordisk Telepro- duktion	1	Papeterie de Pont-Ste Maxence	250
Mabelpap S.A.	249	AB Nordiska Värme Sana	198	Papeteries Léon Clergeau	253
MAB och MYA AB	229	AB Nordströms Lin- banor	37	AB Papyrus	153, 222
Madsén & Winkle Sko- lästfabriker AB	131	Nordsvenska Köpman- na AB	96	Parfymeri F. Pauli AB	143
AB Elof Malmberg	130	Nordvästra Skånes Mejeriförbund	107	Parfymeri Seger AB	148
Malmborgs Rostfria AB	30	Nordöstra Skånes Mejeriförbund	107	Parinvest	278
Malmsjö Piano AB	212	Normans Bilfirma AB	312	AB Pax Skoindustri	129
AB W. Malmstedt & Co	82	Norrbottnens Läns Pro- ducentförening	105	A/S Pelmaz	290
Malmö Lakrits Fabriks AB	289	Norrbottnens Slakteri- förening	108, 109	AB Perioden	125
AB Malmö Skoläst- fabrik	131	AB Norrköpings För- enade Bagerier	111	Perrots	298
Marieholms Yllefabriks AB	231	AB Norrköpings Varv och Verkstad	170	Persöner AB	86
AB Maskinfabriken Eiker	34	Norrlands Skogsägares Cellulosa AB	83, 85	K/B C. G. Pettersson	133
Mazetti AB	104, 290	Det Norske Zinkkom- pani A/S	240	N. V. Philips Gloeilam- penfabriken	279
Mediplast AB	195	AB P. A. Norstedt & Söner	92	Phoenix-Rheinrohr Inter- national G.m.b.H.	280
AB Memo	164	AB Nya Teatern	234	Pirelli S.p.A.	302
Meny AB	98	Nyby Bruks AB	53	Pluvius AB	189, 231
Merkantila Ingenjör- sbyrå AB (MIBIS)	166	AB Nyby Bruks Intres- senter	53	Polymetron AB	269
Metallindustrin Hebe	165	AB Nyco	110	Prefab Industri AB	71
Milch-, Fett- und Eier- kontor G.m.b.H.	291	Nymölla AB	222	Pripp-Bryggerierna AB	38, 113, 145—146, 226, 228 293, 294
Milch-, Fett- und Eier- kontor AB	291	G. Nyström Umeå AB	58	Pripp Española S.A.	294
Mjölkccentralen	105	AB Näfveqvarns Bruk	6, 34	AB Pripp & Lyck- holm	113, 114
Mo och Domsjö AB	83, 147, 249, 250—251, 304			Pullmax AB	54, 273
MOHAB-fabrikerna AB	65			AB Purgator	204
AB Cykelfabriken Monark	11			Pålsons Butiker AB	98
AB Motala Verkstad	35			Radiola AB	2
AB Mullsjö Konfek- tion	230			AB Radius	168
Munkedals AB	84			AB Rebon	14
Munksjö AB	236				

AB Recip	146	Sikkens Condor AB	261	Steiger A.G.	270
Rederi AB Saturnus	147	Sikkens Groep N.V.	261	Aug. Stenman AB	
AB Regia	140	Siljans Sågverk	220	44—45,	245
Reymersholms Gamla		Sjuco AB	134	Stensjöns Kraft AB	237
Industri AB	140	Skandinaviska Aerosol		Stensholms fabrik	172
Rietz Pappers AB	182	AB	254	AB Stockholms Bryg-	
RIV-koncernen	276	Skandinaviska Banken	31, 64	gerier	113, 115, 295
AB Robhat Inc.	50	AB Skandinaviska El-		Stockholms Enskilda	
E. A. Rosengrens AB	10	verk	154, 202	Bank	31, 35
Rosengrens Plåt AB	30	Skandinaviska Granit		Stockholms Rederi	
Rottneros AB	87	AB	64	AB Svea	147
Compagnie Royale		Skandinaviska Jutespin-		Stockholms Superfosfat-	
Asturienne des		neri och Väveri AB	186	fabriks AB	150
Mines	240	AB Skaraplast	152	AB Storboforsen	235
Rudbergs Fabriks AB	122	Robert Skarstedt AB	184	AB Streijffert &	
AB Karl Rundgrens		AB Skogaholms Bröd	111	Höegh	233
Väveri	123	Skol International Ltd	293	AB Strängbetong	70, 71
AB Rydö Mek. Verk-		AB Skurup-Verken	205	Strömma Bomullsspinn-	
stad	13	Skåne-Hallands Utsä-		neri AB	119
AB Rörstrands Porslins-		des AB	144	SUND-EMBA Aktie-	
fabriker	73	Skånemejerier	107	bolag	46
		Skånes Skogsägare-		Sunds Verkstäder AB	
SAAB-ANA i Stock-		förening	223	46, 274	
holm AB	47	Föreningen Skånska		AB C. J. Svahnqvists	
Sahlins Konfektions		Andelsslakterier	98	Pianofabrik	212
AB	124, 231	Skånska Cement AB		Swedish Wire Corp.	209
Salén & Wicander AB	213	37, 42, 66		H. S. Swegmark Fabriks	
Compagnie de Saint-		AB Skånska Cement-		AB	230
Gobain	256, 309	gjuteriet	67, 68—69, 72	AB Svensk Filmindustri	
Saltängens Mek. Verk-		AB Skånska Maka-		89, 151, 234	
stad AB	170	damfabriken	68—69	Svenska AB Philips 2,	199
AB Samply	231	Skånska Plastagentu-		Svenska Aeroplan AB	
Samverkan Med Färg	231	ren AB	149	(SAAB)	47, 172,
AB Sandrew-Biogra-		Skånska Ättikfabriken		199, 202, 214, 215	275
ferna	234	AB	149	Svenska Bindgarnsfabri-	
Sandvikens Jernverks		Slakteri AB i Stockholm		ken AB	127, 192, 232
AB	171	(Sabis)	112	Svenska Cellulosa AB	46,
Savitri Pratap Singh	307	Slakteriföreningen Norra		155, 252, 253, 285,	286
Saxvikens Sågverk	220	Sverige	109	Svenska Colaintressen-	
Scandinavian Pipe		AB Slöörs Maskiner	201, 205	ter AB	228
Line AB	280	Smed AB	33	Svenska Entreprenad	
AB Scania-Vabis	39, 312	AB Specialmekanik	16	AB (Sentab)	72, 198
Schappe A.G.	259	Spencer Chemical Co	304	Svenska Esso AB	173
Schwartz Laboratories		AB Spik	18	Svenska Gummifabriks	
Inc.	295	Spångsholms Bruks AB	176	AB	302
AB W. Segerströms		Squibb	305	Svenska Industribyggen	
Metallvarufabrik	11	STAL Refrigeration		AB (SIAB)	71, 204
A. Z. Sellbergs Åkeri		AB	43	AB Svenska Kullager-	
AB	63, 180	Standard Radio och		fabriken (SKF)	
Sevonia AB	40, 41	Telefon AB	199	19, 171, 246, 276	
Shorko Holdings Ltd	308	AB Statens Skogsindu-		Svenska Lantmännens	
Shorko — Metal Box.		strier (ASSI)	220	Riksförbund (SLR)	
Ltd	308	Statens Vattenfallsverk	154	201, 205	
AB Max Sievert	173			AB Svenska Maskin-	
AB Sievert Apparater	173			verken	28

Svenska Mejeriernas Riksförbund (SMR) 291	Södra Sveriges Skogs- ägares Förbund 88	Unibra 293
AB Svenska Metallverken 48, 152, 174, 216, 277	AB Sölvesborgs Sko- fabrik 130	Union Tank Car Co 247
Svenska Metallverkens Ugns AB 278	Tammerfors Klädes- fabrik 260	Upsala-Ekeby AB 73
Svenska Metallverken Yorkshire AB 277	AB Tannin 183	AB Upsala Kapp- fabrik 231
Svenska Oljeslageri AB (SOHAB) 147	Tanumsmejeriet 103	Ivar Wahl AB 231
Svenska Pecalemit AB 25	Teckomatorps Saftsta- tion 185	AB Wahlbecks Fabriker 127, 232, 233
AB Svenska Precisions- verktyg 175	AB Teem-Incorporated 50, 204	Wahlbecks Mattförsälj- nings AB 233
Svenska Radio AB 2, 199	Télécommunications Radioélectriques 279	AB Waidele 32
Svenska Rayon AB 299	Teledata AB 51	Valbo mejeri 103
AB Svenska Shell 203	Telefon AB L. M. Ericsson 2, 44—45, 51, 159, 199, 279	Wargöns AB 183
Svenska Siemens AB 199	Telektron AB 213	Wasabröd Aktiebolag 292
AB Svenska Skoläst- fabriken 303	AB Teleunderhåll 199	Kungl. Vattenfallssty- relsen 177
Svenska Sockerfabriks AB 185	Textil AB Sanetta 121	Wattholma Bruks AB 164
AB Svenska Stållinor 19, 176	Thorn Electrical In- dustries Ltd 255	AB C. J. Wennbergs Mekaniska Verkstad 160
AB Svenska Tempus 26	Thorsmans Bruks AB 125	Bröd. A. Westbergs Konfektionsfabrik 122
Svenska Thorn AB 255	AB Thorsman & Co 125	Westerholm-Hudson Strumpfabriker AB 300
Svenska Tryckeri AB 94	AB Tidaholms Brygge- rier 114	Westerholms Tricot- fabrik AB 300
Svenska Tryckeri Bola- gen S T B AB 94	Tingsryds Bryggeri AB 296	Westerviks Pappers- bruks AB 81
Svenska Yllekoncernen AB 231	AB Tison 178	AB J. A. Wettergren & Co 231
AB Arvid Svensson 177	Titan Co A/S 262	Whiting Corp. 266
AB Hakon Swenson 96	Torella AB 126	Thure B. Wiberg AB 117
AB Sveriges Förenade Triåfabriker 190—191	AB Toverums Bruk 183	AB Vibro-Verken 42
AB Sveriges Litografiska Tryckerier (SLT) 90, 92, 93	Trafik AB Grängesberg- Oxelösund 52, 53, 54, 80, 207, 247, 280	AB Aug. Wickman 258
Süddeutsche Webstoff G.m.b.H. 297	AB Transmarin 55	AB L. & P. Widen- gren 187
Sydsvenska Kraft AB 84, 235	AB Transportbanor 41	AB Vidfamne 86
Sydsvenska Massaveds AB 222, 223	Tre Kök AB 225	Wifstavarfs AB 237
Sydvästra Skånes Mejeriförbund 107	3-Tops Co. A/S 290	Wikmanshytte Bruks AB 281
Sydöstra Sveriges Skogs- ägares Förbund 88	Trelleborgs Gummi- fabriks AB 196	AB Eug. Wingårdh 139
Säfveåns AB 40, 49, 54	AB Trelleborgplast 194	Wingårds Färgbutiker AB 136, 139
Söderhamns Verkstäder AB 31	AB Trempex 256	Wirsbo Bruks AB 179
Södertälje Byggnads- varor AB 76	Tridon Manufacturing Ltd 264	AB Volvo 56, 57, 58
Södertäljeortens Golv AB 77	Tryckeri AB Fylgia 94	Volvo Europa N.V. 248
	Tryckeri AB Thule 92	AB Volvo-Umeverken 58
	AB Tryckrör 72	Voxnans Kraft AB 237
	Tunabergs Trävaru AB 80	AB WST-hus 221
	Turo Oy 260	Värmdö-Djurö Elekt- risk AB 154
	Tågvirkesbolagen AB 127, 192, 232	AB Värmdö Elverk 154
	Uddevallavarvet AB 15	Värmdö Mellersta Elektriska AB 154

Värnamo Konfektions AB	193	Yorkshire Imperial Me- tals Ltd	277	AB Åsedakläder	128
AB Västanfors Indu- strier	48	Youngster AB	124	Åstorps Bruk AB	72
Västerbottens Slakteri- förening	109	Zetterlund & Thelan- ders Boktryckeri AB	89	AB Åtvidabergs Indu- strier	202, 214
Västerås Hattfabrik AB	231	AB Åfors Glasbruk	217	Älvsborgs Skogsägare	88
Västsvenska Mejeriernas Centralförbund (VMC)	103	AB Åhlén & Åkerlund Förpackning	184	AB Öhrnell-System	40, 41
Yngeredsfors Kraft AB	153	AB Åmek Verken	3	AB Örebro Kexfabrik	290
		AB Åminne Bruk	59	Örebroortens Mejeri- förening	105
		AB Åsedahus	78	Österlenmejerier	107
				AB Östmarks Låsfabrik	45

Studieförbundet Näringsliv och Samhälle

Pris 12: 50

Distribution P A Norstedt & Söner

SNS-böcker om branschrationalisering

1958 BRANSCHRATIONALISERING

Mening — Metoder — Möjligheter

Branschrationaliseringens ideologi — 40-talets branschutredningar — Vilka BR-åtgärder är principiellt acceptabla och praktiskt genomförbara? — Finansiering av BR

310 s. Pris hft. 18: —, inb. 22: —

1964 NÄRINGSLIV I OMVANDLING

BR-åtgärder 1958—62 — Motiv och verkningar — Samgåendets former och problem — Branschrationalisering, konkurrensbegränsning — Arbetsmarknad och lokalisering — Statens roll

350 s. Pris hft. 25: —

1965 SAMMANSLAGNINGAR OCH SAMARBETSAVTAL I SVENSK INDUSTRI 1963—64

Ett komplement till "Näringsliv i omvandling".

112 s. Pris hft. 12: 50.